

OBRANA

**Príspevok
za dobrovoľnú
vojenskú prípravu
sa zvýšil na
1 101,10 eur**

**Rozhovor s riaditeľom
Personálneho úradu
OS SR plk. Ivanom Sálašim**

**Cvičenie
Toxic Lance 2017**

**Vojenská policajti
v Stredomorí**

**Pomocné
technické prápory**

Rakety na Koliňanskom vrchu

Na cvičisku Koliňanský vrch sa druhý aprílový týždeň príslušníci 2. protiletadlovej raketovej skupiny pripravovali na bojové streľby obsluhmi protiletadlového raketového kompletu 2K12 M3 KUB, ktoré sa uskutočnia koncom tohto mesiaca v poľskom vojenskom výcvikovom priestore Ustka. Bojové zmeny operátorov radiacií a navádzacích rádiolokátorov reagovali na reálne ciele, ktoré zabezpečovali príslušníci letky taktického krídla Sliač s lietadlami L-39. Prípravu si nenechal ujsť veliteľ nitrianskej protiletadlovej raketovej brigády plukovník Ladislav Dohun. Veď svoju vojenskú kariéru začínal práve ako veliteľ čaty 2K12 M3 KUB. „Výsledky z Koliňanského vrchu ukazujú, že do Poľska pôjdeme dobre pripravení,“ konštatoval spokojne.

Text: Jozef Žiak

Foto: autor a rtm. Jozef Járek

Protiletadlový raketový komplet 2K12 M3 KUB

je určený na ničenie lietadiel, leteckých riadených striel, vrtuľníkov a ostatných vzdušných cieľov, lietajúcich v malých a stredných výškach v rozmedzí 100 až 14 000 m, vo vzdialenostiach 3 až 24 km, pri rýchlostiach do 650 m/s, tlakovou vlnou a črepinovým účinkom bojovej nálože riadenej rakety s hmotnosťou 56 kg, vybavenej rádiolokačným približovacím zapaľovačom.

Vážení čitatelia časopisu Obrana, milí študenti, vláda Slovenskej republiky sa vo svojom programovom vyhlásení zaviazala k zvyšovaniu vlastenectva a branného povedomia. Pre niekoho nepodstatná záležitosť, pre nás v rezorte obrany jeden z dôležitých záväzkov, pre ktorého naplnenie urobíme maximum.

Jednou z ciest, ktorú sme si pre tento účel zvolili, je distribúcia nášho rezortného mesačníka Obrana práve k vám – mladým ľuďom na stredné a vysoké školy. Po zrušení základnej vojenskej služby sa pre mnohých stala armáda na míle vzdialenou. Spoločnosť sa akoby uzmierila so status quo, že máme plne profesionálne ozbrojené sily, sme členskou krajinou NATO a viac už netreba. No Ústava Slovenskej republiky, základný kameň našej demokracie, jasne hovorí, že obrana je povinnosťou a vecou cti každého občana našej krajiny. Samozrejme, treba priznať aj to, že až do minulého roka nebol reálne vytvorený priestor pre tých mladých ľudí, ktorí mali záujem získať základné spôsobilosti a zručnosti v tejto oblasti. A priznajme si, že aj tým bol vytvorený priestor pre rôzne polovojské skupiny, o ktorých dobrých úmysloch venovať sa mladým ľuďom by sa dalo skutočne polemizovať. Teraz je tu však legálny priestor na to, ako môžu mladí ľudia získať základné vojenské zručnosti. A kto vie... možno sa raz zaradiť aj medzi profesionálov. Tou cestou je projekt dobrovoľnej vojenskej prípravy. Práve tento mesiac bola v parlamente prerokovaná novela zákona a ja verím, že nič nebráni tomu, aby poslanci schválili viac peňazí a výhod pre jej absolventov. Viac o tomto projekte sa dočítate aj v aktuálnom vydaní Obrany. A možno vás, študentov, aj trochu inšpirujeme k tomu, aby ste mali záujem stať sa súčasťou záloh ozbrojených síl, čiže patriť k tej elite, ktorá by mala tú česť v prípade ozbrojeného konfliktu brániť našu vlasť. Samozrejme verím, že to zostane navždy iba v teoretickej rovine a naša krajina už nikdy nezažije hrôzy ozbrojeného konfliktu.

Milí študenti, chcem vám zaželať úspešný záver školského a akademického roka a verím, že s mnohými z vás sa uvidím na výcviku vojakov dobrovoľnej vojenskej prípravy v Martine.

Peter Gajdoš
minister obrany SR

NA TITULNEJ STRANE: Dobrovoľná vojenská príprava a systém aktívnych záloh je odpoveďou na zmenenú bezpečnostnú situáciu vo svete • Foto: Jozef Žiak

4 Turecko a budúcnosť vzťahov

7 Slovenská zástava v lotyšskom Adaži

8 Medzinárodné cvičenie Toxic Lance 2017

14 Slovenskí vojenski policajti v Sredomorí

16 Rozhovor s riaditeľom Personálneho úradu OS SR plk. Ivanom Sálášim

18 TÉMA: dobrovoľná vojenská príprava a aktívne zálohy

26 Novinky z obrannej techniky

31 Zmeny na generálnom štábe a v pozemných silách

36 Absolvoval Military Police Captains Career Course

38 Majsterky, vicemajster a tradícia

44 Cvičenie na trakčnej lavici

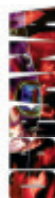
46 Pomocné technické prápory na Slovensku

Mesačník Obrana v digitálnej podobe: www.mosr.sk/obrana/ Týždňový súhrn správ eBulletin: www.mosr.sk/ebulletin/

Ďalšie informácie: www.facebook.com/mosr.sk a www.youtube.com/user/MinisterstvoObrany

Distribúcia mesačníka Obrana: obrana@mod.gov.sk

 **MINISTERSTVO
OBRANY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Mesačník Ministerstva obrany SR, založený v Clevelande (USA) 1914, obnovený v Bratislave v roku 1993 • Ročník XXV. • č. 5/2017
• Redakčná uzávierka 24. 4. 2017 • Do výroby zadané 13. 5. 2017 • Vydavateľ: Ministerstvo obrany SR • Vedúci oddelenia rezortnej tlače: PhDr. Miloslav ŠČEPKA, tel.: 0960 31 17 40, 0903 820 996, e-mail: miloslav.scepka@mod.gov.sk • Šéfredaktor: PhDr. Pavol VITKO, tel.: 0960 31 30 72, 0903 820 847, e-mail: pavol.vitko@mod.gov.sk • Redaktori: Jozef ŽIAK, plukovník v zálohe, tel.: 0960 33 83 52, 0903 820 194, e-mail: jozef.ziak@mil.sk, Mgr. Hana KLOBUŠICKÁ, tel.: 0960 312945, 0903 820 193, e-mail: hana.klobusicka@mod.gov.sk • Vedúca vydania a jazyková úprava: Ing. Eleonóra BUJÁČKOVÁ, tel.: 0960 31 30 54, e-mail: eleonora.bujackova@mod.gov.sk Tajomníčka redakcie: Mgr. Milena SLEZÁKOVÁ, tel.: 0960 31 29 84, e-mail: milena.slezakova@mod.gov.sk • Grafická úprava: Mgr. Jan Taras • Adresa redakcie: Mesačník OBRANA, MO SR, Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava, e-mail: obrana@mod.gov.sk, www.mosr.sk/obrana/ • Tlač: Západoslovenské tlačiarne Skalica, s.r.o. • © Ministerstvo obrany SR, IČO: 308 45572, EV 412/08, ISSN 1 336-1910. • Neoznačené obrázky sú z archívu MO SR • NEPREDAJNÉ

Turecko a budúcnosť vzťahov

Tureckú republiku kedysi považovali za vzorovú sekulárnu krajinu celého blízkovýchodného sveta, ktorá bola pevne ukotvená v západnom bezpečnostnom systéme. V roku 2017 je však tento pohľad už iba historický.

Dnes je Turecko vystavané predtým neznámym krízam. Minimálne dvom externým a jednej internej.

Na hraniciach s vojnou

V susednej krajine, v Sýrii, prebieha už siedmy rok občianska vojna, pri ktorej sa Turecko nachádza medzi protivládnu (spravidla sunnitskou) a vládnu (šiiťskou) stranou konfliktu. Komplikovanú pozíciu krajiny zvyšujú dobre sa vyvíjajúce vzťahy medzi Tureckom a Ruskou federáciou, ktorá drží „na bajonetoch“ životnosť režimu Bašára Assada. Ďalšou bezpečnostnou výzvou pre Turecko je ilegálna imigrácia, pomocou ktorej sa krajina stala z hľadiska Európskej únie opäťovne najdôležitejším partnerom v blízkovýchodnom regióne. Úloha Turecka pri riešení ilegálnej imigrácie predstavuje pre jej vládu dobrý nástroj na nátlak na EÚ.

K vnútorným problémom sa na prvom mieste nachádza odklon od rigidnej kemalovskej reformy – a tým od sekularizácie, ktorá sa považovala za model pre celý región Stredného východu. Vyhliadky na riešenie

Vzhľadom na vývoj Turecka po pokuse o vojenský prevrat, či už reálny alebo len fingovaný, a zoči voči rozsiahlym neľútostným čistkám v štátnej správe, školstve, ozbrojených silách, súdnictve aj inde neostáva Európskej únii nič iné ako hrať s Tureckom vabank.

týchto problémov z nášho uhla pohľadu sú však pre Turecko dosť slabé.

Turecko a NATO

Vojnu v Sýrii a s ňou súvisiacu humanitárnu krízu Turecko ako regionálny aktér nezvládlo. Konflikt navyše nadobudol medzinárodnú dimenziu. Jeho súčasťou sa stal Irán, Libanon (prostredníctvom Hizballáhu), Izrael a po najnovšie diskutovanom chemickom útoku proti civilistom aj USA. Navyše Turecko sa v nedávnej minulosti, napriek členstvu v NATO, zahrávalo svojimi aktivitami smerom k organizáciám, na ktorých činnosti participuje, či ich priamo vedie, samotné Rusko. Sú to napríklad Šanghajska organizácia spolupráce alebo Rusmi ovládaná Organizácia pre bezpečnosť v Strednej Ázii. V otvorených zdrojoch sa objavili dokonca aj odporúčania či názory, aby Turecko opustilo NATO, pretože je nedôveryhodným partnerom. Tieto odporúčania však zrejme ostanú nevyslyšané. Turecko bolo a aj je tradične považované za kľúčové pre južné krídlo NATO. No a aj vzhľadom na pokus Ruska vrátiť sa k

architektúre dvoch supervelmocí (USA a ZSSR) Aliancia Turecko nevyhnutne potrebuje.

Turecko a EÚ

Paradoxne krátko predtým, ako Turecko začalo medzitým de facto skrachované prístupové rokovania s EÚ, sa v roku 2002 dostal demokratickou cestou k moci niekdajší starosta Istanbulu Recep Tayyip Erdoğan. Spočiatku si ako premiér získal podporu tureckého obyvateľstva aj obdiv Západu pri riadení ekonomických krokov, ktoré pripomínali čínsky ekonomický rast a urobili z An-kary dôležitý faktor makroregionálnych vzťahov. Medzitým si ale tvrdo vynútil totálnu kontrolu parlamentu, z ktorého si autoritársky brilantným spôsobom vytvoril akési personálne domínium. Po rokoch zúročil, ako dvanásty prezident Tureckej republiky, svoju bývalú islamistickú a agresívnu rétoriku z minulosti. Z jeho pozície bolo celkom logické, že neváhal urobiť z núdze čnosť: neschopnosť Turecka pokročiť v prístupových rokovaniach s EÚ hodil na iných. Pri populistických a nacionalistických útokoch sa zameral na niekoľko členských krajín Európskej únie. Menovite napríklad na Nemecko, Holandsko, Dánsko či mimo EÚ Švajčiarsko.

V poradí už tretie volebné víťazstvo v r. 2011 poskytlo Erdoğanovi šancu na konečné odstránenie tureckých ozbrojených síl z politiky, od čias Mustafu Kemala Atatüka rešpektovaných a mimoriadne vplyvných. Tie síce v priebehu deviatich desaťročí

nepredstavovali demokratický, ale rozhodne stabilizačný a sekulárny element. Svojimi zásahmi do tradície sekulárnej politiky Turecka Erdoğan aktivizoval predkemalistický islamský poriadok. Prudko narastá počet islamských škôl a množstvo ich študentov sa zvýšilo zhruba tridsaťnásobne. Ženám odporučil, aby ostali doma a rodili deti. Šatky a hidžáby sa stali vo vládných budovách bežnými. Každému je teda zrejmé, že takáto cesta by do Európskej únie viesť nemala.

Na rázcestí

Vzhľadom na vývoj Turecka po pokuse o vojenský prevrat, či už reálny lebo len fingovaný, a zoči voči rozsiahlym neľútostným čistkám v štátnej správe, školstve, ozbrojených silách, súdnic-tve aj inde neostáva Európskej únii nič iné ako hrať s Tureckom vabank. Na tom nezmení nič ani referendum o zmene tureckej ústavy, posilňujúce prezidentské právomoci a de facto meniace parlamentný systém na prezidentský. Utečenecká kríza je totiž najväčšou krízou EÚ od jej vzniku - a preto Európa Turecko nevyhnutne potrebuje. NATO je v lepšej situácii ako EÚ, pretože tu, naopak, aj Turecko potrebuje Severoatlantickú alianciu - hoci táto potreba je obojstranná.

Text: Ivo Samson

Inštitút bezpečnostných a obranných štúdií AOS

Foto: Kayhan Ozer/Presidential Press Service

Výročie oslobodenia Bratislavy

Minister obrany Peter Gajdoš si 4. apríla pri pamätníku na Slavíne spolu s premiérom Robertom Ficom a ďalšími členmi vlády pripomenuli 72. výročie oslobodenia Bratislavy. Podľa ministra je mimoriadne dôležité nezabudnúť na udalosť, vďaka ktorým sa do našej krajiny vrátili mier a sloboda. „Je našou povinnosťou urobiť všetko pre to, aby sa hrôzy vojny už nikdy nezopakovali. Preto nemôžeme dovoliť, aby sa rozmáhal extrémizmus, opäť dostali priestor ľudia, ktorí potláčajú základné ľudské práva a neuznávajú princípy demokracie,“ povedal. Spomienka pri príležitosti výročia oslobodenia Bratislavy sa tiež konala na Námestí Eugena Suchoňa pri Pomníku víťazstva, kde si ju za rezort obrany uctili štátny tajomník Róbert Ondrejcsák a náčelník Generálneho štábu Ozbrojených síl SR generál Milan Maxim. Zúčastnil sa na nej aj predseda výboru NR SR pre obranu a bezpečnosť Anton Hrnko.

Foto: Ivan Kelement

Veľkonočné pozdravy za hranice

Minister obrany Peter Gajdoš sa 13. apríla prostredníctvom videokonferencií spojil s veliteľmi kontingentov v operáciách a misiách medzinárodného krízového manažmentu, aby zaželel im a ich tímom príjemné veľkonočné sviatky. Pri tejto príležitosti tiež poďakoval

veliteľovi slovenského kontingentu v operácii Resolute Support p o d p l u k o v n í k o v i Oliverovi Toderiškovi za pomoc nášmu vojakovi nedávno zranenému v Afganistane. Aktuálnu situáciu priblížili ministromi plukovník René Ház, ktorý pôsobí v pozorovateľskej misii EUMM v Gruzínsku a kapitán Stanislav Miščík v misii UNTSO v Sýrii a Izraeli. Minister obrany Peter Gajdoš sa spojil aj s veliteľom účelového zoskupenia Štefánik v Lotyšsku majorom Vladimírom Moškom. V súčasnosti pôsobí v misiách a operáciách m e d z i n á r o d n é h o

krízového manažmentu 264 príslušníkov Ozbrojených síl Slovenskej republiky a ďalších 149 cvičí v Pobaltí.

Foto: Ivan Kelement

V Prahe rokovali štátni tajomníci

O bezpečnostnej situácii v európskom susedstve a z nej vyplývajúcich aktivitách Slovenska a Českej republiky v oblasti obrany a bezpečnosti diskutoval 29. marca v Prahe štátny tajomník MO SR R. Ondrejcsák s námestníkom MO ČR pre obrannú politiku a stratégiu J. Landovským. V kontexte posilňovania východnej hranice Aliancie spoločne zhodnotili plánované príspevky do spoločných aktivít NATO. Diskutovali aj o aktuálnom stave naplňovania záväzku zvyšovania výdavkov na obranu po nástupe novej americkej administratívy a o prebiehajúcich modernizačných projektoch.

Vláda schválila plán použitia OS SR

Plán použitia Ozbrojených síl Slovenskej republiky v čase vojny schválila 5. apríla Bezpečnostná rada SR a vláda Slovenskej republiky. Ide vôbec o prvý materiál tohto druhu v histórii OS SR, ktorý bol predložený vláde. Tá o jeho spracovaní rozhodla uznesením v septembri minulého roka. Dôvodom jeho spracovania bolo vytvorenie základných predpokladov na zabezpečenie obrany Slovenskej republiky aj splnenie úloh, ktoré vyplývajú z opatrení Akčného plánu pripravenosti, prijatých v roku 2014 na summite vo Walese.

Prehlbujeme spoluprácu s Ukrajinou

Možnosti prehĺbenia obrannej spolupráce boli témou rokovania štátneho tajomníka Ministerstva obrany Slovenskej republiky Róberta Ondrejcsáka a štátneho tajomníka Ministerstva obrany Ukrajiny Oleksandra Dublyana 6. apríla v Kyjeve. Oleksandr Dublyan prejavil záujem o výmenu skúseností v oblasti reformy civilných a vojenských štruktúr. Róbert Ondrejcsák sa zúčastnil aj na desiatom ročníku konferencie Kyjevské bezpečnostné fórum, kde vystúpil v paneli zameranom na boj proti hybridným hrozbám.

Prihraničné stretnutie náčelníkov

Tradične v prvom polroku sa schádzajú náčelníci generálnych štábov ozbrojených síl Slovenskej a Českej republiky na prihraničnom stretnutí. Tohtoročné stretnutie generála Milana Maxima s armádnym generálom Josefom Bečvářom sa udialo 11. a 12. apríla v českom Rožnove pod Radhoštěm. Rokovali o aktuálnych otázkach vojenskej spolupráce, o spolupráci v operáciách medzinárodného krízového manažmentu a o možnostiach jej ďalšieho rozvoja najmä na poli spoločného výcviku jednotiek. Počas stretnutia si uctili pamiatku padlých z dvoch svetových vojen pri pamätníku v Rožnove pod Radhoštěm.

Záujem o štúdium stúpa

Na vojenské vysokoškolské štúdium sa v tomto roku na Slovensku hlásilo 484 záujemcov. Akadémia ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika v Liptovskom Mikuláši zaujala 435 študentov, pričom prijatých môže byť 107. Letecká fakulta Technickej univerzity v Košiciach, s ktorou rezort obrany spolupracuje, prijala 28 žiadostí na prvý stupeň štúdia a 12 žiadostí na druhý, inžiniersky stupeň. Záujem o novú možnosť štúdia v programe Všeobecné vojenské lekárstvo, ktorý zabezpečuje Fakulta vojenského zdravotníctva Univerzity obrany Brno v spolupráci s Lekárskou fakultou Univerzity Karlovej v Hradci Králové prejavilo prvých deväť študentov zo Slovenskej republiky.

Pod zástavou histórie

Najvyššie rezortné vyznamenanie Pamätnú medailu ministra obrany Slovenskej republiky 1. stupňa (zlatú), udelil minister Peter Gajdoš 18. apríla významnému vojenskému historikovi Vojtechovi Danglovi pri príležitosti jeho 80. narodenín.

Kedy PhDr. Vojtech Dangl, CSc., rodák zo Šiah, vyštudoval na pražskej Karlovej univerzite históriu a filozofiu, dostal umiestnenku do Múzea SNP v Banskej Bystrici. „V tom období sa venovali komunistickému odboju v rokoch druhej svetovej vojny a ja som sa pustil do odboja občianskeho. O tom sa však vtedy nesmelo publikovať nič, tak som prešiel do Slovenského ústavu pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody v Bratislave, kde mi vyšli tri knihy o národných kultúrnych pamiatkach.“

V tomto období vydal aj ako vôbec prvý slovenský historik knihu o Nemcami vypálenom Kališti (1967). Od roku 1969 sa stal zamestnancom bratislavského Oddelenia vojenských dejín Slovenska, ktoré bolo súčasťou federálneho Vojenského historického ústavu. „Prehovorili ma, že sa budem môcť venovať vybraným kapitolám vojenskej minulosti Slovákov v druhej polovici 19. a začiatku 20. storočia. Že je to pole neorané a výzva.“

Po rozdelení ČSFR a vzniku SR a jej armády sa podieľal aj na zrode bratislavského VHÚ, kde úspešne zastával funkciu riaditeľa odboru vojensko-historických výskumov. Pri spomienke na ťažké obdobie zrodu VHÚ mu je ľúto, že nedošlo k deleniu zbierok pražského VHÚ z čias spoločného štátu. „Sústredili sa na delenie zbraní, techniky a materiálu federálnej armády, nás nepočúvali.“ Tým viac oceňuje, že naši vojenský historici v neľahkých podmienkach, pri nedostatku personálu aj finančných zdrojov, vybudovali veľkú časť svojich pracovísk doslova na zelenej lúke. Vráťane Vojenského historického múzea v Piešťanoch. „Sloven-

ská vojenská história sa vypracovala na európsku úroveň. Dielo, akým sú sedemzväzkové Vojenské dejiny Slovenska, nemajú ani v krajinách s oveľa väčšou tradíciou štátnosti.“

Vojtech Dangl je spoluautor II. a III. zväzku. Z jeho ostatných

diel možno uviesť napríklad Vojvodcovia – 111 osobností vojenských dejín Slovenska (2012), Bitky a bojiská v našich dejinách – od Samovej ríše po vznik stálej armády (2005) a Od vzniku stálej armády po prvú svetovú vojnu (2007) či Armáda a spoločnosť na prelome 19. a 20. storočia (2006).

Na vojenských historických pracoviskách profesionálne pôsobil takmer 35 rokov do roku 2004. Potom prešiel do Historického ústavu SAV. Stále je

podpredsedom redakčnej rady časopisu Vojenská história, ktorý spoluzakladal.

„Máme veľa výborných historikov, ale mali by sa viac snažiť prezentovať výsledky svojej práce na verejnosti. Odborne sa to volá popularizácia vedy. Ja som sa o to trochu snažil,“ dodáva skromne. Jeho publikácia Bitky a bojiská sa predávala v tisíckach kusov. Aj vyznamenanie od ministra obrany Petra Gajdoša získal za „mimoriadne zásluhy pri zvyšovaní historického povedomia príslušníkov ozbrojených síl.“ Príkladom je súčasný riaditeľ VHÚ plk. Miloslav Čaplovič: „Prvé vydanie jeho knihy Bitky a bojiská z roku 1984 som čítal ako trinásťročný a vtedy som sa rozhodol, že budem vojenským historikom.“

Text: Pavol Vitko

Foto: Ivan Kelement

Noc múzeí s vojakmi

Už tradične sa do Noci múzeí a galérií 20. mája zapájajú aj múzejné pracoviská Vojenského historického ústavu. Vojenské historické múzeum Piešťany otvorí pre verejnosť svoje brány už o 13.00 h. Návštevníkom sa okrem jeho pracovníkov budú až do polnoci venovať príslušníci trnavskej Regrutačnej skupiny Personálneho úradu OS SR či členovia klubov vojenskej histórie. V ponuke Noci múzeí v piešťanskom vojenskom múzeu je aj slávnostné predstavenie nových zbierkových predmetov – lietadla L-39 ZA Albatros a 120 mm samohybného mínometu PRAM. Príslušníci múzejného pracoviska VHÚ vo Svidníku pripravili bohatý program od 16.00 h. Ťažisko bude na Dukle v priestore pred vyhliadkovou vežou či pri pamätníku prieskumnej hliadky Mľnínik. Prezentovať sa budú vojaci 2. mechanizovanej brigády aj príslušníci Klubu vojenskej histórie Krasnogvardejci. Prítomní budú regrutátori z Prešova. Vatra víťazstva vzplanie o 18.30 h a pri nej zaspieva skupina Hačure z Humenného.

(pv)

Foto: VHÚ

Medzinárodné cvičenie Toxic Lance 2017

Priestor zodpovednosti Salamander

Český prieskumný tím uskutočňuje radiačný chemický prieskum oblasti, ktorú nedávno postihlo ľahšie zemetrasenie. Nachádza sa v nej aj chemické laboratórium. Špeciálne vybavené vozidlo Land Rover preskúmava svojimi citlivými prístrojmi najbližšie okolie. Českí špecialisti RCHBO na základe výsledkov merania vytyčujú kontaminovanú zónu. Následne prieskumný tím skúma sklad zvnútra, odoberá vzorky a stará sa o ranených. Všetkých čaká dekontaminácia.

Takto vyzerala len jedna epizóda medzinárodného cvičenia Toxic Lance 2017, ktoré sa za účasti slovenských, amerických a českých špecialistov RCHBO uskutočnilo v marci na Slovensku. Jeho prvá časť prebiehala v priestoroch Výcvikového a testovacieho centra RCHBO (VTC) v Zemianskych Kostoľanoch. Podľa riadiaceho celého cvičenia, ktorým bol náčelník štábu rožňavského práporu RCHBO major Roland Daňuš, táto fáza cvičenia bola zameraná na prípravu jednotiek pred nasadením.

Špecialisti troch armád

Druhá časť cvičenia, ktorá predstavovala samotné nasadenie v stabilizačnej operácii prebehla v priestoroch Centra výcviku Lešť. Cieľom cvičenia Toxic Lance 2017 bolo podľa neho preveriť činnosť veliteľov a jednotlivých multifunkčných národných čiat RCHBO v poľných podmienkach. Slovenskí, americkí a českí špecialisti RCHBO si spoločne precvičili riešenie plánovaných i neplánovaných úloh v rámci operácie. Museli včas a správne reagovať napríklad na výbuch v chemickom laboratóriu, výbuch skladu s chemickými látkami, pád vrtuľníka prevážajúceho toxické chemické látky, zrútenie skladu s chemickými

látkami po zemetrasení, haváriu vlaku prevážajúceho toxické chemické látky či na kontamináciu mechanizovanej čaty. Major Daňuš pripomína, že všetky spomínané úlohy slovenskí, americkí a českí špecialisti RCHBO úspešne splnili.

Kapitán Tomáš Cvečka, ktorý je reálne v rožňavskom prápore náčelník operačného

oddelenia a na cvičení plnil úlohu náčelníka štábu poznamenáva, že sa na ňom zúčastnili okrem príslušníkov rožňavského práporu RCHBO ich českí kolegovia z libereckého 31. pluku radiačnej, chemickej a biologickej ochrany a špecialisti Národnej gardy štátu Indiana a ďalších amerických jednotiek dislokovaných v Európe.

na základe poznatkov z predchádzajúcich medzinárodných cvičení. Najmä Toxic Valley 2016 a Slovenský štít 2016.

Aby sme mohli v budúcnosti úspešne spoločne plniť úlohy s inými špecialistami RCHBO krajín NATO, musíme navzájom poznať našu techniku, vybavenie, spôsobilosti, štandardné operačné postupy. To je základný predpoklad, aby sme sa mohli navzájom spoľahnúť na seba.

Veliaci poddôstojník rožňavského práporu RCHBO nadrotmajster Vladimír Karola pripomína, že hlavný dôraz v prípravnom období pred cvičením kládli na pripravenosť družstiev a špecialistov. V tomto smere podľa neho zohrávali hlavnú úlohu velitelia družstiev a veliaci poddôstojníci čiat. „V domácich podmienkach sme sa dobre zladili na splnenie jednotlivých úloh cvičenia. Samotné medzinárodné cvičenie prináša pre nás veľmi dobré prevere- nie jazykových znalostí poddôstojníkov,

prípravu materiálu na plnenie úloh v medzinárodnom prostredí. Som rád, že v odborných úlohách sa naši vojaci minimálne vyrovnajú zahraničným partnerom. Takéto cvičenia sú prospešné pre našich vojakov. Aby sme mohli v budúcnosti úspešne spoločne plniť úlohy s inými špecialistami RCHBO krajín NATO, musíme navzájom poznať našu techniku, vybavenie, spôsobilosti, štandardné operačné postupy. To je základný predpoklad, aby sme sa mohli navzájom spoľahnúť na seba,“ pripomína nadrotmajster Karola.

Zásah po havárii

Takúto efektívnu spoluprácu predviedli slovenskí a americkí špecialisti RCHBO v priebehu cvičenia aj pri zásahu po páde vrtuľníka, či v prípade havárie vlaku, ktoré prevážali toxické chemické látky. Trojčlená hliadka družstva radiačného, chemického a biologického prieskumu rotného Kvetoslava Murína pozorne preskúmala oblasť havárie vrtuľníka a postupne z nej príslušníci družstva zachraňovali ranených, zasiahnutých chemickými látkami. Následne príslušníci súpravy dekontaminácie osôb pod vedením veliteľa družstva rotného Tomáša Sedláka vybudovali miesto rýchlej základnej dekontaminácie, aby mohli byť ranení čím skôr ošetrení. Jeho súčasťou bolo aj ťažké dekontaminačné vozidlo DEKVOZ, ktoré je určené na dekontamináciu vonkajších a vnútorných priestorov vojenskej techniky, materiálu, vonkajších a vnútorných priestorov stavebných objektov, terénu, likvidáciu následkov priemyselných alebo ekologických havárií, odstraňovanie následkov

V rámci stabilizačnej operácie spoločne plnili úlohy v priestore zodpovednosti Salamander. Precvičili si RCHB prieskum, vyhodnocovanie RCHB situácie, detekciu a identifikáciu chemických látok, odber vzoriek, záchranné a asistenčné práce v kontaminovanom priestore, dekontamináciu ranených, vlastných síl a na Lešti aj dekontamináciu mechanizovanej čaty. Podľa kapitána Cvečka bolo v priebehu cvičenia veľkou výhodou precvičenie si schopnosti našich chemických špecialistov komunikovať v anglickom jazyku a plniť jednotlivé úlohy v medzinárodnom zoskupení. Scenár cvičenia rožňavskí chemici pripravili

živelných udalostí, spojených s únikom nebezpečných chemických látok zo zariadení priemyselnej infraštruktúry.

Aj takto vyzerala reálna spolupráca špecialistov rožňavského práporu RCHBO a Národnej Gardy štátu Indiana a niektorých ďalších amerických jednotiek, ktoré sú momentálne dislokované v Európe, konkrétne na území Poľska. Pre rotného

Sedláka, rodáka z Bratislavy, ktorý sa po absolvovaní stredného odborného učilišťa chemického stal profesionálnym vojakom, to nebola prvá spolupráca s americkými vojakmi. Úspešne spoločne pôsobili aj v rámci cvičenia Slovenský štít či Toxic Valley. Ďalšie medzinárodné skúsenosti získal veliteľ družstva i v misii OSN UNFICYP na Cypre. „Cvičenie je pre mňa a príslušní-

kov môjho družstva veľkou školou. Najmä v oblasti precvičenia si jazykových znalostí. Musím povedať, že som bol celkom príjemne prekvapený. Niektorí vojaci, u ktorých sme to ani nepredpokladali vedeli pomerne dobre komunikovať s Američanmi. Zbavili sa zbytočného ostychu. Dnes vieme, že sú pripravení pre pôsobenie v medzinárodnom prostredí,“ spokojne konštatuje veliteľ družstva.

Vieme spolupracovať

Veliaci poddôstojník cvičiacej slovenskej čaty RCHBO rotmajster Jaroslav Poch (reálne veliaci poddôstojník EOD skupiny) pôsobí v ozbrojených silách už 18 rokov. Po absolvovaní práporčickej školy ženijného smeru v Liptovskom Mikuláši sa v poslednom období v rožňavskom prápore stal uznávaným odborníkom. Podľa neho príprava na cvičenie bola pomerne náročná. „Aby sme spoločne vedeli efektívne kooperovať pri zásahoch, plnení úloh, samotné cvičenie nám dalo množstvo nových skúseností. Porovnali sme si navzájom techniku, postupy, ktoré využívame. Američania majú množstvo praktických skúseností z pôsobenia v medzinárodnom prostredí. Najmä z Iraku či Afganistanu. Navzájom sa porovnávame ako kto robí, čo je efektívnejšie. Ale s potešením môžeme konštatovať, že to rozhodne nebola jednosmerná cesta. Mnohými praktickými postupmi sme vedeli prekvapiť a obohatiť aj našich amerických kolegov.“

Počas cvičenia si veľmi dobre plnili úlohy v rámci slovenskej multifunkčnej čaty RCHBO jej veliaci poddôstojník rotmajster Jaroslav Poch, veliteľ družstva súpravy dekontaminácie osôb rotný Tomáš Sedlák a veliteľ družstva radiačného, chemického a biologického prieskumu rotný Kvetoslav Murín. Spomedzi českej jednotky vynikal veliteľ družstva radiačného chemického prieskumu rotmajster Lukáš Choma a veliteľ družstva dekontaminácie rotmajster Martin Tyl a v americkej jednotke desiatnici špecialisti Iesha London a Aaron Carver.

Riadiaci cvičenia major Roland Daňuš bol s jeho priebehom spokojný. Podľa neho ukázalo, že cieľ zdokonaľiť jednotky v uskutočňovaní radiačného a chemického prieskumu, odberu vzoriek, prieskume neznámych priemyslových objektov, precvičenie súčinnosti na taktickej úrovni bol splnený. Vojaci všetkých troch armád si navyše upevnili návyky v zdolávaní psychickej a fyzickej záťaže, spôsobenej prítomnosťou zdraviu škodlivých faktorov v kombinácii s používaním prostriedkov individuálnej ochrany. Počas dvoch marcových týždňov vytvorili efektívne úlohové zoskupenie RCHBO (CBRN Task Force).

Slováci, Česi, Američania

Po splnení všetkých úloh cvičenia spoločne v rámci prípravy na opustenie priestoru operácie slovenskí, americkí a českí špecialisti radiačnej chemickej a biologickej ochrany okrem iného dekontaminovali terén a komunikácie, na ktorých spomínané cvičenie prebiehalo.

Text a foto: Jozef Žiak

Spojené štáty zaútočili v Sýrii

Spojené štáty odpálili 6. apríla večer 59 riadených striel na leteckú základňu v Sýrii. Išlo o reakciu na chemický útok v severosýrskej provincii Idlib, ktorý si vyžiadal najmenej 86 životov.

Strely Tomahawk boli odpálené z dvoch amerických vojnových lodí operujúcich v Stredozemnom mori. Ich terčom bola letecká základňa sýrskych vládnych síl, informovala agentúra AP. Podľa nej išlo o prvý priamy útok USA na jednotky sýrskeho prezidenta Bašára Asada a súčasne o najdramatickejšie vojenské rozhodnutie Donalda Trumpa od jeho januárového nástupu do funkcie amerického prezidenta.

Terčom amerických rakiet sa stala základňa v západnej Sýrii, z ktorej štartovali lietadlá, zodpovedné za útok chemickými zbraňami na civilistov v meste Chán Šajchún. Pentagón zdôraznil, že o americkom raketovom útoku na leteckú základňu sýrskych vládnych síl bolo vopred informované Rusko, ktoré je kľúčovým spojencom Damasku. Hovorca Pentagónu Jeff Davis tiež prízvukoval, že rakety nezasiahli tú časť základne, v ktorej sa mohli nachádzať príslušníci ruskej armády. Podľa

hovorcu sa Pentagón v priebehu štvrtka niekoľkokrát spojil s predstaviteľmi ruskej armády. Využil pritom komunikačný kanál zriadený s cieľom predísť náhodnému stretu ruských a amerických síl v Sýrii v rámci boja proti Islamskému štátu.

Na sýrsku základňu Šajrat bolo podľa hovorcu Pentagónu vystrelených 59 striel, ktoré boli nasmerované na lietadlá, hangáre, sklady munície a zásobníky paliva, protiletadlové zbrane a radary. Pri raketovom útoku prišli o život štyria sýrski vojaci. Ďalší šiesti utrpeli popáleniny pri hasení požiarov, ktoré po útoku na základni Šajrat vypukli a dvaja sú nezvestní. Existujú náznaky, že vznikli veľké škody na lietadlách a ďalšom vybavení základne, informovala agentúra Reuters. Americký minister zahraničných vecí Rex Tillerson obhajoval útok s tým, že išlo o primeranú odvetu za chemický útok sýrskych vládnych síl v provincii Idlib. Obvinil pritom Rusko, že nedokázalo zaistiť, aby režim sýrskeho prezidenta Bašára Asada odovzdal medzinárodnému spoločenstvu všetky chemické zbrane, ako sa to malo stať na základe dohody z roku 2013.

Prezident USA Donald Trump obhajoval svoje rozhodnutie zaútočiť na leteckú základňu v Sýrii a zároveň vyzval všetky civilizované národy sveta, aby sa pridali k americkým snahám o ukončenie krviprelievania v Sýrii. Podľa Trumpa bol raketový útok nevyhnutný v záujme národnej bezpečnosti USA. Podľa jeho slov neexistujú pochybnosti o tom, že sýrske vládne sily skutočne použili chemické zbrane. „Spojené štáty musia predchádzať a zabraňovať šíreniu a používaniu smrtiacich chemických zbraní,“ povedal Trump novinárom.

Text a foto: TASR

Presne mierená Matka bômb

Afganské ministerstvo obrany oznámilo, že pri výbuchu najsilnejšej americkej konvenčnej bomby, ktorú USA po prvý raz použili 13. apríla na jaskynný komplex extrémistickej organizácie Islamský štát (IS), zahynulo aj 13 militantov z Indie a ďalších krajín. „Väčšina militantov zabitých pri útoku pochádzala z Pakistanu, Indie, Filipín a Bangladéša,“ uviedol hovorca afganského rezortu obrany. Celkovo 96 militantov IS vrátane štyroch kľúčových veliteľov zahynulo pri výbuchu takmer desať ton vážiacej bomby, ktorý zničil 300 metrov dlhý jaskynný komplex s množstvom zbraní i munície. Americké lietadlo zhodilo bombu GBU-43/B (Massive Ordnance Air Blast bomb – MOAB) v provincii Nangarhár v rámci pokračujúceho úsilia o porážku IS v Afganistane. Útok bol vedený tak, aby sa minimalizovalo ohrozenie pre Afgancov a americké sily operujúce v oblasti.

Afganci chcú Rusov

Mohammad Ašraf Hajdárí, vedúci odboru politiky a strategického plánovania afganského ministerstva zahraničných vecí, informoval, že Afganistan požiadal 17. apríla Rusko o výcvik svojich vojakov a policajtov, ako aj o servisnú podporu. „Diskutovali sme o tom a požiadali sme, aby Rusko zväčilo prípadnú servisnú podporu pre Afganistan, ako aj dodávky materiálu a výcvik našich ozbrojených síl a polície,“ povedal Hajdárí, ktorý stál na čele delegácie v Moskve. Osobitnú pozornosť venoval afganským vrtuľníkom ruskej výroby. Spoluprácu medzi Moskvou a Kábulom vo vojensko-technickej oblasti podľa neho narušili západné sankcie. Jej obnovenie by pomohlo zvýšiť účinnosť boja proti teroristickým skupinám.

Vracajú sa do Somálska

Americká armáda 14. apríla oznámila, že vyslala do Somálska desiatky vojakov, ktorí sa budú podieľať na výcviku tamojších ozbrojených síl. Ide o najväčšie nasadenie amerických vojakov v nepokojnej krajine Afrického rohu za dve desaťročia. V Somálsku bude približne 40 amerických vojakov poskytovať výcvik príslušníkom somálskej armády, ktorá čelí extrémistom z hnutia aš-Šabáb napojeného na al-Káidu. Spojené štáty stiahli svojich vojakov zo Somálska po roku 1993 v reakcii na zostrelenie dvoch vrtuľníkov. V posledných rokoch tam vysielali len malý počet príslušníkov špeciálnych síl alebo poradcov a uskutočňovali nálety voči militantom. Prezident Trump však odsúdil posilnenie americkej vojenskej prítomnosti v Somálsku, ktorá by mala zahŕňať aj zintenzívnenie leteckých úderov voči aš-Šabábu.

Pamätník pre zabíjakov

Bosnianski Srbi vztýčili 12. apríla v meste Višegrad pamätník ruským dobrovoľníkom, ktorí bojovali na ich strane a padli počas občianskej vojny v rokoch 1992-1995. Päť a pol metra vysoký pamätník odhalili na vrchu pri meste na východe Bosny a Hercegoviny za prítomnosti bosniacko-srbských veteránov a niekoľkých ruských žoldnierov. Tamojšie úrady tvrdia, že počas bojov v Bosne zahynulo 37 Rusov, z toho sedem vo Višegrade. Višegrad bol dejiskom jedného z najobľudnejších zverstiev, aké počas tohto konfliktu Srbi spáchali, píše agentúra AP. Koncom vojny tu srbskí vojaci zavraždili približne 3 000 bosniackych Moslimov. Malá skupina tých, ktorí masaker prežili, proti vztýčeniu tohto pamätníka protestovala, tvrdiac, že ide o ocenenie za zabíjanie nevinných obetí.

Slovenská zástava v lotyšskom Adaži

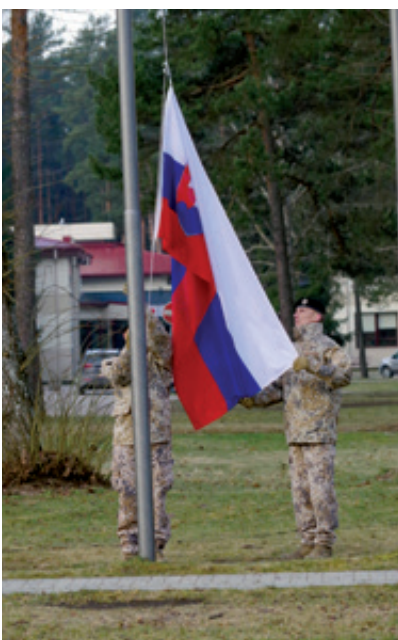

V priestoroch vojenského výcvikového centra Adaži v Lotyšsku zaviala 7. apríla slovenská zástava. Stalo sa tak pri príležitosti slávnostného privítania príslušníkov slovenskej účelovej skupiny Štefánik v lotyšskom výcvikovom centre.

Slávnosť sa uskutočnila za účasti ministra obrany Lotyšska Raimonda Bergmanisa, náčelníka generálneho štábu lotyšských ozbrojených síl generálmajora Leonida Kalniņa, slovenského veľvyslanca v Lotyšsku Petra Hatiera, slovenského pridelenca obrany akreditovaného pre Lotyšsko plukovníka Jaroslava Baláža, veliteľa topolčianskej mechanizovanej brigády brigádneho generála Vladimíra Kubáňa a ďalších hostí.

Lotyšský minister obrany i generálmajor Kalniņš vo svojich vystúpeniach vysoko ocenili prítomnosť slovenských vojakov v ich krajine, ako výraz spoločného postupu krajín V4 a napĺňanie záverov varšavského summitu NATO. „Som rád, že slovenskí a lotyšskí vojaci môžu spoločne cvičiť a v prípade potreby spoločne plniť úlohy v rámci Aliancie,“ zdôraznil náčelník lotyšského generálneho štábu.

Veliteľ topolčianskej brigády brigádny generál Kubáň pripomenul, že pôsobenie slo-

venských vojakov v Lotyšsku musí napĺňať dva hlavné ciele: „Ukázať, že aj taká malá krajina, ako je Slovensko, je pripravená podporovať partnerské krajiny v rámci NATO a uskutočniť spoločný výcvik so zahraničnými armádami, vďaka čomu sa zvýši interoperabilita našich jednotiek.“

Generál Kubáň si prezrel ubytovacie priestory slovenských vojakov, park techniky i samotný výcvikový priestor, kde budú nasledujúce tri mesiace vojaci účelovej skupiny Štefánik pôsobiť. Veliteľ skupiny major Vladimír Moško spresnil, že slovenských vojakov po úspešnom presune materiálu a techniky do Lotyšska čaká v najbližších dňoch stmelovací výcvik jednotlivých čiat.

Na hlavnom nástupisku výcvikového priestoru Adaži tak od 7. apríla veje popri lotyšskej, litovskej, americkej a kanadskej aj slovenská zástava.

Text a foto: Jozef Žiak

Mieria do Stredozemného mora

Slovenskí vojenský policajti ukončili koncom marca vo výcvikovom stredisku Eckenförd v Nemecku dvojmesačný špeciálny výcvik na nasadenie do operácie EUNAVFOR MED Sophia.

Slovenská republika vyčlenila pre operáciu príslušníkov Vojenskej polície (VP), ktorí budú v Stredomorí pôsobiť v tzv. Boarding teame na lodi nemeckého námorníctva.

Výcvik v Nemecku

Tím sa skladá z dvoch identických päťčlenných skupín. Každý ich člen má jasne definovanú úlohu. Dva mesiace sa na svoju nadchádzajúcu misiu pripravovali v podmienkach morského prostredia, s ktorým nemajú slovenskí vojaci bežné skúsenosti. V priestoroch Sea Battalionu cvičili pod vedením špičkových inštruktorov nemeckého vojenského námorníctva.

„Naši vojenský policajti sa dôsledne pripravovali po teoretickej aj praktickej stránke. Zameriavali sa na tímovú prácu. V praktickej časti prípravy si precvičovali operácie proti malým člnom a malým pirátskym lodiam, ale napríklad aj obsadenie veľkej lode. Preto sa vysoké nároky kládli na fyzickú pripravenosť každého člena tímu,“ zdôraznil riaditeľ Vojenskej polície plukovník Michal Migát. Pripomenul, že vojenský policajti sa na operáciu začali pripravovať už pred vyslaním do Eckenföru v zariadeniach Ozbrojených síl SR (napríklad v Centre výcviku Lešť, AOS v Liptovskom Mikuláši, v Odbore výcviku a kynológie Vojenskej polície Vlkanová – Hronsek) s ohľadom na získanie a zlepšenie potrebných spôsobilostí.

Hlavnou úlohou operácie EUNAVFOR MED Sophia je podľa plukovníka Migá-

ta zastavenie pašovania ľudí z afrických štátov do Európy v súvislosti s migračnou krízou a hrozbou globálneho terorizmu. Jeden z najskúsenejších vojenských policajtov, ktorý má skúsenosti z pôsobenia v mnohých operáciách medzinárodného krízového manažmentu aj z mnohonárodného práporu vojenskej polície NATO

(MNMPBAT), približuje ich prípravu v Nemecku. „Počas 9 týždňového výcviku bol výcvik rozdelený na teoretickú a praktickú časť. Prvý týždeň bol zameraný najmä na teóriu. Preberali sme tematické bloky Fastrope - zlanenie pomocou hrubého lana na loď, CQB - boj na krátku vzdialenosť v stiesnenom priestore, Small boat

operation, teda použitie útočného člna proti druhému člnu, ako aj obsadenie veľkej lode pomocou rýchleho člna. Prebrali sme použitie rôznych lanových techník, napríklad aj lanové rebríky, ktoré využívajú príslušníci špeciálnych tímov nemeckého vojenského námorníctva.“

Na lane nad loďou

Podľa neho Nemci kládli veľký dôraz hlavne na čo najprecíznejšie zvládnutie rôznych postupov, ako sa dostať na podozrivé plavidlo. Všetko si najskôr dôkladne precvičili na špeciálnom trénažiéri na základni Eckenförde. „Nemeckí inštruktori chceli vidieť ako sme na tom. Zlanenie sa robilo z 15 metrov s výstrojom, ktorý vážil vyše 32 kilogramov. To sme ešte nemali so sebou muníciu a ďalší potrebný materiál. S naším výkonom boli inštruktori spokojní. Zaujímavým prvkom bol tzv. Emergency stop na lane, ktorý sa líši od nášho zastavenia. Je tam preto, keď sa lano dostane mimo palubu aby príslušník tímu ktorý zlaňuje neskonal v mori. Zastaví sa pomocou nôh i lana a počká, kým sa ocitne nad loďou a dokončí zlanenie.“

Slovenskí vojenský policajti v rámci streleckej prípravy absolvovali strelby na strelnici v Krummenorte. Príprava bola zameraná na použitie primárnej a sekundárnej zbrane. V ich prípade pištole Glock 17 a samopalu HK UMP. Nemeckí inštruktori kládli veľký dôraz na použitie záložnej zbrane po zlyhaní primárnej.

Vojenský policajt s uspokojením konštatuje, že boj na krátku vzdialenosť v stiesnenom priestore im nerobil veľké problémy. Ukázalo sa, že v tejto oblasti majú naši vojenský policajti veľmi dobré praktické skúsenosti. Aj preto, že spomínané praktiky cvičili v oddeleniach krízového manažmentu Vojenskej polície. Bolo iba treba prispôsobiť spomínané

nacvičené postupy na atypické priestory lodí a zladať príslušníkov skupín. Priestory lodí však predsa len priniesli nové požiadavky na štúdium konštrukcií plavidiel a ich priestorov. Lebo sú zložitejšie, ako bežné zastavané alebo zalesnené priestory v ktorých naši vojenský policajti doteraz v domácich podmienkach Slovenska trénovali.

Obsadenie lode

Veľmi zaujímavé boli z pohľadu našich vojenských policajtov lanové techniky. Aj používanie lanových rebríkov a zlanenie dolu z lodných kontajnerov, precvičenie ich bezpečného otvorenia a kontrolu napríklad z visu na lanách. U nás je to vlastne kvalifikované ako práca vo výškach.

Nosnou časťou výcviku bolo použitie útočného člna proti druhému člnu, proti dvom člnom a obsadenie veľkej lode pomocou rýchleho člna. „V teoretickej časti nám vysvetlili taktiku od spozorovania podozrivého plavidla materskou loďou, cez spustenie útočných člnov so zásahovým tímom. Preberali sme rozličné postupy, ako sa priblížiť k pohybujúcemu i stojacemu plavidlu. Učili sme sa kontrolovať podozrivý čln či menšiu loď. Pri tomto nácviku nám nemeckí kolegovia ukázali ako viazať malé člny jeden k druhému a ako sa v prípade núdze čo najrýchlejšie lana zbaviť,“ hovorí skúsený vojenský policajt.

Pripomína, že pre nás, suchozemcov, bolo úplne neznámou kapitolou a poriadnou výzvou zvládnuť kontrolu a zaujatie veľkej oceánskej lode. „Najskôr sme museli podrobne zvládnuť delenie a označovanie lodí. Ako sa označujú jej sekcie, strany. Vysporiadať sa úzkym priestorom na palube. Tomu sme museli prispôsobiť aj celú taktiku obsadzovania plavidla. Po šiestich týždňoch náročného výcviku

nás cvičili, ako bezpečne obsadiť menšiu či väčšiu loď. Potom sme absolvovali výcvik, ako sa správať v núdzových situáciách na mori. Jeden deň teória, potom praktické precvičenie. Okrem iného sme sa cvičili používanie všemožných typov záchranných viest, aké sa môžu na nemeckej lodi nachádzať. Poriadne nás preverila i na pohľad jednoduchá úloha v bazéne. Mal však zariadenie na umelé vlnobitie a úloha bola nakoniec poriadne tvrdým orieškom. Odhodili sme v ňom záchranný modul do vody a vošli doň. Tu sa ukázalo, aké dôležité je mať správne upravenú záchrannú vestu a vedieť ju používať. Nebolo to jednoduché,“ spomína vojenský policajt.

V Nemecku sa oboznámili aj s postupmi a materiálmi na likvidáciu požiarov na palube lode. Prakticky si vyskúšali hasenie na lodnom trénažiéri. V rámci prípravy sa museli vyrovnávať aj so situáciou po prerazení boku lode. Zistili, že silný prúd striekajúcej vody vo vnútorných priestoroch dokáže poriadne sťažiť naučené postupy.

Nová kapitola

„Asi najsilnejším zážitkom pre všetkých bolo zlanenie z vrtuľníka na loď. Visíte na lane, ktoré sa kýve a dolu pod vami sa na vlnách pohybuje plavidlo. Ale pilot a posádka vrtuľníka sa ukázali ako naozajstní majstri,“ sumarizuje svoje zážitky z výcviku v Nemecku slovenský vojenský policajt.

Slovenská jednotka je pripravená zapojiť sa v lete do operácie EUNAVFOR MED Sophia vo vodách Stredozemného mora. Začne písať úplne novú kapitolu účasti príslušníkov slovenských ozbrojených síl v medzinárodných operáciách.

Text: Jozef Žiak

Foto: archív Vojenskej polície

Riaditeľ Personálneho úradu OS
SR plukovník Ivan Sálaši:

Zlepšime pozíciu na trhu práce

Plukovník Ivan Sálaši je profesionálny vojak od roku 1982 a Personálny úrad Ozbrojených síl Slovenskej republiky vedie už šiesty rok. Hovorili sme s ním o vojenských zálohách, o doplňovaní vojsk.

V polovici mája sa po dlhoročnej odmlke začne výcvik aktívnych záloh (AZ) a má pokračovať aj dobrovoľná vojenská príprava (DVP), ktorá tiež súvisí s budovaním záloh. Prečo je dôležité venovať sa budovaniu záloh?

Biela kniha o obrane Slovenskej republiky definuje nový cieľ: zvýšenie pripravenosti Ozbrojených síl SR na obranu a ochranu SR. Zrušenie povinnej vojenskej služby a zavedenie plne profesionálnych ozbrojených síl popri nesporných pozitívach ako vyššia profesionálna úroveň, zníženie nákladov na infraštruktúru, prinieslo aj negatíva. Postupne klesá početnosť záloh ozbrojených síl majúcich potrebné vojenské zručnosti. Z tohto dôvodu, ako aj s prihliadnutím na aktuálny vývoj bezpečnostnej situácie vo svete, bol schválený zákon o dobrovoľnej vojenskej príprave. Podstatou DVP je dobrovoľné absolvovanie vojenského výcviku a obnova záloh.

Aké majú mať aktívne zálohy poslanie a s akými počtami sa pri premiérovom výcviku tento rok ráta?

OS SR popri svojej základnej úlohe, ktorou je obrana štátu, musia byť pripravené reagovať efektívne aj na nevojenské ohrozenia na území Slovenskej republiky. Aktívne zálohy sú súčasťou záloh OS SR v zmysle zákona o brannej povinnosti a zároveň ich možno použiť aj v stave bezpečnosti tak, aby mohli plniť úlohy pri riešení mimoriadnych udalostí. Filozofiou je ponúknuť záujemcom z radov vojakov v zálohe, policajtov, hasičov

či záujemcom z radov absolventov DVP príležitosť stať sa na istý čas príslušníkom AZ použiteľným aj v stave bezpečnosti štátu. V prípade zhoršujúcej sa bezpečnostnej situácie a potreby ich použitia, môžu byť AZ povolané prostredníctvom okresných úradov na základe rozhodnutia vlády SR. Na pravidelné cvičenie vojaka v AZ povoláva vojenský útvar. Na zvýšenie operačnej pripravenosti OS SR sa tento rok uskutoční pravidelné cvičenie prvých 40 vojakov v zálohe zaradených do aktívnych záloh v Ženijnom prápore v Seredi. OS SR plánujú realizovať výber ďalších vojakov v zálohe do AZ pre útvary bojovej podpory v počte do 207 osôb.

Kedy ste uzatvorili výber na tohtoročný úvodný výcvik AZ, ako sa záujemcovia mohli prihlásiť, na aké funkcie či špecializácie boli vybraní? A aký bol záujem?

Personálny úrad OS SR prostredníctvom regrutačných skupín (RS) prijímal žiadosti vojakov v zálohe na zaradenie do AZ na základe Oznámenia Ministerstva obrany SR o možnosti zaradenia vojakov v zálohe do aktívnych záloh v mesiaci septembri 2016. Následne sme u záujemcov overili úplnosť požadovaných dokumentov, vzdelanie, dosiahnutú vojenskú hodnosť, zdravotnú spôsobilosť, bezúhonnosť, trvalý pobyt a občianstvo. Psychickú spôsobilosť žiadateľov sme posudzovali priamo v priestoroch Ženijného práporu Sereď. Ihneď po vyhodnotení psychodiagnostických vyšetrení išli s dokumentáciou k veliteľovi Ženijného

práporu na posúdenie odborných požiadaviek. Z 87 prijatých žiadostí bola zmluva o zaradení do aktívnych záloh uzavretá s 39 vojakmi v zálohe. Do pilotného projektu sme prijímali záujemcov v hodnotiach slabších až rotných.

Ako bude prebiehať ich výcvik? Aké práva a povinnosti majú príslušníci AZ a ich zamestnávateľia – a to aj do budúcnosti?

Pravidelné cvičenie sa vykonáva vo forme vojenského vyučovania a vojenského výcviku. Tento rok bude úvodné dvojtyždňové cvičenie prebiehať v už spomínanom Ženijnom prápore Sereď. Jeho súčasťou bude získavanie a zdokonaľovanie vojenských odborných spôsobilostí na výkon funkcie, do ktorej je vojak v aktívnej zálohe zaradený. Vojak v AZ je počas pravidelného cvičenia a plnenia úloh OS SR povinný dodržiavať hlavne vojenskú disciplínu, zdržať sa konaní, ktoré by mohlo narušiť vážnosť ozbrojených síl alebo ohroziť dôveru v ozbrojené sily. V zmysle zákona o brannej povinnosti je zamestnávateľ povinný uvoľňovať vojaka v AZ na pravidelné cvičenia bez toho, aby si bral dovolenku. Za to, že je nasaditeľný, mu ročne patrí odmena 600 €. Zároveň mu prináleží pomerná časť hodnotného platu za čas pravidelného cvičenia. To znamená, že ak bude prijatý v hodnosti čatára v zálohe, bude mať v období výcviku plat vo výške aktívneho čatára. V zmysle Zákonníka práce mu zároveň prináleží náhrada mzdy vo výške jeho priemerného zárobku. Túto sumu zamestnávateľovi uhradí vojenský

útvár, v ktorom zamestnanec vykonal cvičenie.

Kedy sa na Slovensku naposledy cvičili zálohy a ako je to v okolitých krajinách?

Zálohy boli precvičované na Slovensku naposledy v roku 2001. Cvičia už aj v okolitých krajinách, no všade majú trochu iný model. Napriek rôznym odlišnostiam majú niektoré spoločné základné črty. Spája ich predovšetkým to, že ide o zálohy, ktoré po splnení ustanovených podmienok možno použiť a nasadiť v stave bezpečnosti, nie len vo výnimočnom či vojnovom stave. Teda príslušníci záloh môžu byť povolani aj pri rôznych priemyselných haváriách, požiaroch, povodniach a podobne. No najdôležitejšou spoločnou črtou je, že aktívne zálohy sú rezervnými zložkami ozbrojených síl, ktoré sa stávajú aktívnymi pri vzniknutej potrebe ich operačného nasadenia.

Aký je základný zmysel dobrovoľnej vojenskej prípravy?

Účelom zákona o DVP bolo vytvoriť právne prostredie, v ktorom sa občanom Slovenskej republiky umožní absolvovať vojenský výcvik a pripraviť sa na prípadnú obranu Slovenskej republiky už v stave bezpečnosti. Vytvoreným právnym prostredím sa má zároveň zabezpečiť obnovenie tvorby záloh z radov registrovaných občanov, a to na báze dobrovoľnosti.

Ako ste vyhodnotili vlašajší premiérový ročník a v čom sa zmenili pravidlá pre budúcnosť?

Pilotný ročník DVP hodnotím ako úspešný a v tomto zmysle sa vyjadril aj minister obrany Peter Gajdoš a náčelník Generálneho štábu Ozbrojených síl Slovenskej republiky generál Milan Maxim. Z celkového počtu 31 vojakov DVP, ktorí úspešne ukončili výcvik, mnohí prejavili záujem stať sa profesionálnymi vojakmi. Konkrétne 10 z nich úspešne absolvovalo výberové konanie, splnilo náročnejšie podmienky prijatia do štátnej služby profesionálneho vojaka a od 1. januára tohto roka slúžia vo vojenských útvaroch. Z dôvodu zatriktívnenia dobrovoľnej vojenskej prípravy bola do parlamentu predložená novela zákona o DVP, ktorá skracuje výcvik DVP o jeden týždeň a zvyšuje príspevok. Zároveň pri regrutačných aktivitách budeme kladť dôraz na podporu vlastenectva a zodpovednosti za obranu našej vlasti.

Už viete, kedy a za akých podmienok bude vyhlásené tohtoročné prijímacie konanie do DVP?

Regrutačné skupiny budú žiadosti prijímať v máji a výcvik dobrovoľnej vojenskej prípravy sa uskutoční od augusta do októbra v Základni výcviku a mobilizačného doplnovania Martin. Novela zákona o DVP neovplyvňuje proces prijímacieho konania. dobrovoľnej vojenskej prípravy, je však

primárne orientovaná na občanov so stredoškolským odborným alebo všeobecným vzdelaním vo veku od 18 do 55 rokov.

Aký je vo všeobecnosti záujem o službu v ozbrojených silách?

V roku 2016 sme zaznamenali pokles záujmu občanov o štátnu službu v OS SR v kategórii čakateľ (na funkcie v hodnosti vojak II. stupňa) oproti roku 2012 o 780 žiadostí. No i tak sme prijali šesť stoviek vojakov a požiadavky ozbrojených síl čo do počtu boli naplnené. Na základe vlastnej prognózy

S cieľom zvýšiť operačnú pripravenosť Ozbrojených síl SR sa tento rok v máji uskutoční v cvičenie prvých 39 vojakov zaradených do aktívnych záloh. Druhý výcvik dobrovoľnej vojenskej prípravy sa bude konať v mesiacoch august až október.

z regrutácie v rokoch 2017 - 2027 predpokladáme, že záujem o službu v OS SR bude klesať, čo je zapríčinené hlavne demografickým vývojom spoločnosti, znižovaním nezamestnanosti a nárastom priemernej mzdy v národnom hospodárstve. Stav analyzujeme a bude predmetom rokovania na úrovni kolégia ministra obrany. Cieľom je prijať také opatrenia, aby ozbrojené sily boli konkurencieschopné na trhu práce.

Ktoré špecializácie možno z pohľadu ozbrojených síl označiť za nedostatkové?

V ozbrojených silách pociťujeme nedostatok IT špecialistov, lekárov, pilotov, operátorov, vedúcich riadenia lietania, dôstojníkov rádiolokačného prieskumu, spravodajstva a elektronického boja, ošetrovania leteckej výzbroje i vodičov. Aj napriek cielej propagácii sa nám nedarí regrutovať funkcie ako sú lekári, piloti alebo operátori. Príčinou sú nedostatočné regrutačné zdroje, pretože v súčasnosti na stredných školách končia populačne slabé ročníky, veľa záujemcov nespĺňa ani fyzické či psychické predpoklady, no musíme sa vysporiadať najmä s našou konkurencieschopnosťou na trhu práce. Rezort obrany začal užšie spolupracovať s viacerými civilnými univerzitami. Najnovšie s Lekárskou fakultou Univerzity Karlovej v Hradci Králové, ktorá dlhodobo pripravuje aj vojenských lekárov.

Aký je stav regrutácie dôstojníckeho zboru z civilných vysokých škôl?

Máme obsadených okolo 2 700 dôstojníckych pozícií. Pri priemernej odchodovosti 115 dôstojníkov ročne počet absolventov Akadémie ozbrojených síl (AOS) nepostačuje na pokrytie potrieb OS SR. Preto napríklad v rokoch 2014 až 2017 bolo do OS SR takto prijatých 270 absolventov civilných vysokých škôl na funkcie s hodnosťou poručík. Z toho len 37 na funkcie vyžadujúce špecializované vzdelanie ako lekári, špecialisti zdravotníctva, právnicki, psychológovia, piloti, vedúci riadenia či lietania a leteckí technici. Tých by sme potrebovali viac. Na všeobecné veliteľské funkcie sa hlásili prevažne absolventi humanitných študijných odborov ako učiteľstvo, sociálna práca, filozofia, právo, psychológia.

Aký je záujem o štúdium na Akadémii ozbrojených síl?

Vlani AOS prijala 90 prvákov, predtým to bývalo okolo 60. Ak ale porovnáme počet podaných prihlášok, tak v roku 2006 to bolo 1 133 a v roku 2016 si podalo prihlášku len 492 občanov. Aj AOS už dlhšie vníma klesajúci záujem o štúdium.

Aké percentuálne zastúpenie majú v ozbrojených silách ženy?

V súčasnosti máme v OS SR približne 10,5 % žien, čo je 1 296 vojačiek. Zastúpenie žien v OS SR rastie. Za posledných 5 rokov ich počet stúpol o 2%.

Kde môžu záujemcovia o profesionálnu službu, o službu v aktívnych zálohách či o dobrovoľnú vojenskú prípravu získať informácie?

Priamo v regrutačných skupinách, ktoré sa nachádzajú v každom krajskom meste. Tiež prostredníctvom internetových stránok www.vojak.mil.sk alebo www.personal.mil.sk. Informácie o štátnej službe, dobrovoľnej vojenskej príprave a AZ poskytujeme prostredníctvom prezentačno-informačných aktivít v našich informačných stánkoch na verejných podujatiach. No aj v rámci projektu na podporu vlastenectva a brannej prípravy prostredníctvom prezentácií na stredných a vysokých školách. Uchádzači sa od začiatku leta budú môcť ešte konkrétnejšie informovať o službe v ozbrojených silách aj prostredníctvom novej internetovej stránky www.regrutacia.sk. Tá je cielene zameraná podľa druhu štátnej služby na online komunikáciu s uchádzačom prostredníctvom live-chatu s regrutátorom. Stránka tiež poskytne zdieľané informácie o celom rezorte obrany. V rámci operačného systému Android bude modernizovaná mobilná aplikácia INFOPORTÁL OS SR. No a v rámci elektronizácie formou www.istp.sk regrutačné skupiny pravidelne zverejňujú výberové konania priamo na funkcie.

Prípravil: Pavol Vitko
Foto: rtm. Michal Žiška

TÉMA

Minister obrany Peter Gajdoš v novele zákona o dobrovoľnej vojenskej príprave presadil zvýšenie príspevku pre jej absolventov. Doba výcviku sa skrátila z 12 na 11 týždňov. Za týmito zmenami, sú skúsenosti z vlaňajšieho pilotného výcviku, ako aj jeden z cieľov vyplývajúci z programového vyhlásenia vlády, ktorá sa o. i. zaviazala „podporovať opatrenia vedúce k skvalitneniu pripravenosti záloh“.

Aktívne zálohy a dobrovoľná vojenská príprava

Dobrá voľba

Ked' 2. januára 2016 nadobudol účinnosť Zákon č. 378/2015 Z. z. o dobrovoľnej vojenskej príprave, vytvorilo sa právne prostredie, ktoré umožnilo občanom Slovenskej republiky dobrovoľne absolvovať vojenský výcvik a pripraviť sa na obranu vlasti. Zároveň sa vytvorili podmienky na obnovenie tvorby záloh Ozbromých síl SR na báze dobrovoľnosti. Zákon reagoval aj na aktuálny vývoj bezpečnostnej situácie vo svete. Pre ňu sa začal postupne vytrácať úsmev z tváří aj najzarytejší pacifista, ktorí si mysleli, že služba v ozbrojených silách azda aj zanikne. Na vec sa môžeme pozrieť aj z inej strany. Keď viacnásobný francúzsky minister vojny Lazare Carnot (1753 – 1823) presadzoval povinný vojenský výcvik pre všetkých občanov (mužov) medzi 20. až 25. rokom života, myšlienka, že každý z občanov by sa mal podieľať v prípade potreby na obrane vlasti a byť na to pripravený sa stala jedným z pilierov osvietenectva. Nemusíme sa vracáť tak ďaleko. Ani Slovensko sa nevracia k povinnej vojenskej službe. No skutočnosť, že ozbrojené sily a rezort obrany ponúkajú občanom možnosť absolvovať dobrovoľnú vojenskú prípravu, či stať sa príslušníkom aktívnych záloh, je prejavom demokracie, vlastenectva, ako aj zodpovedného prístupu k budovaniu obrany štátu.

Spôsobilosti a sebavedomie

Vlani sa do pilotného projektu dobrovoľnej vojenskej prípravy prihlásilo 129 záujemcov, 6. júla 2016 ich do martinského Práporu výcviku nastúpilo 37 a na konci septembra ich po úspešnom absolvovaní DVP bolo slávnostne povýšených do hodnosti vojak II. stupňa 31. Okrem iného ab-

solvovali 73 hodín streleckej prípravy, 26 hodín radiačnej chemickej a biologickej ochrany či 70 hodín telesnej prípravy. Aj keď sa pôvodne rátalo s vyšším počtom účastníkov (150), bola to systémovo výnimočná skúsenosť. „Projekt nedostal žiadnu stopku, práve naopak, je jednou z našich hlavných priorít,“ zdôraznil minister obrany Peter Gajdoš. Zároveň vyzdvihol, že až desiatka z absolventov DVP prejavila záujem o službu v ozbrojených silách.

„O dobrovoľnú vojenskú prípravu môžu aj v budúcnosti požiadať bezúhonní občania starší ako 19 rokov. Musia mať ukončené najmenej stredné odborné vzdelanie, ovládať slovenčinu ako štátny jazyk,“ hovorí podplukovník Radovan Pista, náčelník odboru doplňovania a výberu personálu Personálneho úradu OS SR. Záujemcovia musia byť občania SR a musia byť nielen bezúhonní, čo dokladujú výpisom z registra trestov nie starším ako 3 mesiace, ale aj spoľahliví. Čo to znamená? Nuž, nemôžu byť členovia, sympatizanti ani propagátori skupín či hnutí, ktoré smerujú k potlačene-

niu základných práv a slobôd iných ľudí. A čo znamená, že úspešne absolvujú prijímacie konanie? „Na rozdiel od budúcich profesionálnych vojakov, ktorí absolvujú výberové konanie, nie je v rámci prijímacieho konania preskúšanie z fyzickej prípravy. Ich spôsobilosť zaručí zdravotná prehliadka a psychotesty, no a fyzickú im nepochybne zlepšíme v rámci samotnej prípravy,“ usmeje sa riaditeľ personálneho úradu plukovník Ivan Sálaši.

Absolventi dobrovoľnej vojenskej prípravy majú po jej skončení základné vedomosti a zručnosti napríklad z taktiky, strelby z ručných zbraní, zdravotníckej pomoci, orientácie v teréne či z topografie. Získajú nielen odbornosť strelca, ženistu, odmorovača či spojára a hodnosť vojaka II. stupňa, ale tiež sa im zvýši sebavedomie, sebadisciplína – a získajú nielen spôsobilosti, ale aj nových priateľov. Nie, to už nie je iba teória. Hovorí o tom aj výsledky sociologického prieskumu, ktorý prinášame v rámci tejto témy. Prirátajme k tomu nezdanený finančný príspevok vo výške

Zálohy ako výzva

Menšie štáty sa vzhľadom na nízky počet obyvateľov, rozlohu územia či ekonomický význam a podiel na svetovom hospodárstve musia sústrediť na zaistenie vlastnej bezpečnosti ako základnej funkcie štátu, a to tak v rámci kolektívnej bezpečnosti, ako aj svojimi silami. Nezaobíde sa to bez záloh.

Slovensko vytvára ozbrojené sily výhradne na základe dobrovoľnosti, disponuje takmer výlučne profesionálmi. Vedenie rezortu obrany si však z pohľadu posilňovania bezpečnosti krajiny uvedomuje, že uvedený prístup je pomerne riskantný a počet príslušníkov ozbrojených síl nedostatočný. Zálohy je možné vytvárať napríklad na základe dobrovoľníctva, ako sme sa o to pokúsili u nás – a ako to donedávna bolo napríklad vo Švédsku, kde však opätovne od roku 2018 plánujú zaviesť povinnú vojenskú službu.

Krajina	Populácia	Ozbrojené sily	Aktívne zálohy	Tvorba ozbrojených síl
Dánsko	5 581 500	25 000	63 000	branná povinnosť, no nie všetci branci musia ísť na odvod
Nórsko	5 207 700	26 500	45 520	branná povinnosť pre mužov aj ženy
Švédsko	9 801 600	14 000	26 000	dobrovoľná, profesionálna armáda, význam záloh pre ozbrojené sily
Fínsko	5 476 900	36 500	357 000	povinná branná povinnosť, do veku 60 rokov zálohy
SR	5 445 050	12 500	opätovné budovanie	profesionálna armáda, opätovná snaha o budovanie záloh

1 101,10 Eura za 11-týždňový výcvik, bezplatné stravovanie a ubytovanie, preplatenie cestovného, zdravotné, úrazové a dôchodkové poistenie, poistenie či pracovnoprávnú ochranu – teda garanciu zaradenia na pôvodnú prácu po skončení výkonu DVP. No a ešte niečo. Je celkom logické, že po úspešnom absolvovaní dobrovoľnej vojenskej prípravy, po tom ako jej účastníci preukázali svoju zdatnosť, disciplínu a hlavne vzťah k službe v uniforme, budú

obranu Peter Gajdoš vlni v auguste. „V Ozbroyených silách SR máme momentálne nedostatok špecialistov ako sú ženisti, chemici či delostrelci. Ten chceme vykryť aj prostredníctvom aktívnych záloh,“ dodal náčelník Generálneho štábu SR generál Milan Maxim.

Zmeny prišli. Od 15. do 26. mája sa v Ženijnom prápore Sereď uskutočňuje výcvik záloh. Prvý raz od roku 2001. Nie však tak ako kedysi, keď boli záložáci na manévry

občan, ktorý skončil služobný pomer profesionálneho vojaka a branná povinnosť mu trvá. Tiež občan, ktorý skončil dobrovoľnú vojenskú prípravu alebo vykonal mimoriadnu službu a trvá mu branná povinnosť, ktorá zaniká 31. decembra kalendárneho roka, v ktorom dovŕšil 55 rokov veku. Podobne sa to týka aj bývalých príslušníkov Policajného zboru, Zboru väzenskej a justičnej stráže, Hasičského a záchranného zboru, Národného bezpečnostného úradu či colníkov. Personálny úrad po doručení žiadosti o zaradenie do AZ (môže byť zaslaná poštou alebo doručená osobne na regrutačnú skupinu podľa miesta trvalého bydliska) overí úplnosť priloženej dokumentácie a vyhodnotí splnenie podmienok, vrátane zdravotnej spôsobilosti (výpis zo zdravotnej dokumentácie), bezúhonnosti (výpis z registra trestov) a spoľahlivosti (preukazuje sa čestným vyhlásením). Tí, ktorí spĺňajú kritériá, sú pozvaní na previerku psychickej spôsobilosti, ktorú vykonáva Personálny úrad OS SR a následne žiadosť o zaradenie do AZ personálny úrad zasiela veliteľu útvaru, pre ktorý bude vojak v zálohe pripravovaný. Ten posúdi jeho odbornú spôsobilosť na výkon funkcie, do ktorej má byť zaradený a na základe určených počtov s ním uzavrie dohodu o zaradení do AZ.

O tom, ako prebiehal výber, aj aké sú podmienky služby v AZ, hovoríme s plukovníkom Sálašim v našom rozhovore. Aj o niektorých benefitoch, z ktorých môžeme zopakovať, že zamestnanému občanovi zamestnávateľ na dobu cvičenia poskytne pracovné voľno s náhradou mzdy vo výške jeho priemerného zárobku, plus vojak v aktívnej zálohe dostane ročne

mať oveľa viac otvorené dvere nielen do aktívnych záloh, ale aj do policajného alebo hasičského zboru, k záchranárom či všade tam, kde sú uvedené vlastnosti žiadanou charakteristikou.

Vlastenectvo a prestíž

„Výcvik aktívnych záloh je v súlade s Programovým vyhlásením vlády SR aj s aktualizovanou Bielou knihou o obrane SR. Systém aktívnych záloh doteraz nebol funkčný, v súčasnosti nemáme žiadneho vojaka v aktívnej zálohe. Toto potrebujeme zmeniť,“ rezolútne vyhlásil minister

povolávaní, ale na základe dobrovoľnosti. Do aktívnych záloh sa totiž muži a ženy prihlasovali na základe vlastného rozhodnutia. Do prvého behu výcviku ich prijali štyri desiatky. Dodajme, že novela zákona č. 570/2005 Z. z. o brannej povinnosti, ktorá umožňuje využitie aktívnych záloh aj v čase bezpečnosti, platí od januára minulého roka.

A kto teda môže byť zaradený do aktívnych záloh? Hovorí podplukovník Radvan Pista, náčelník odboru dopĺňovania a výberu personálu Personálneho úradu OS SR: „Môže to byť vojak v zálohe, teda

Takýmto osobám, ktoré už majú skúsenosti s prácou v špecializovaných zložkách, by štát mohol poskytnúť dodatočný vojenský výcvik a zmluvu aspoň na čiastočný úväzok. Mohli by pôsobiť na regionálnej úrovni a podieľať sa na odstraňovaní krízových stavov v mieste kde žijú, no boli by školené aj pre prípadnú obranu štátu.

Martina Kompišová,
študentka Stredoeurópskej vysokej školy v Skalici

Profesionáli vedú o prsia

Švédsko nie je jedinou európskou krajinou, ktorá sa zamýšľa nad znovuzavedením povinnej vojenskej služby. V konfrontácii s hrozbami z východu i juhu sa verejná mienka na starom kontinente začína obracať k osvedčenému modelu. Prieskumy vo Francúzsku ukázali, že 80 % opýtaných by nebolo proti povinnej vojenskej službe (PVS). V susediacom Nemecku – ktoré sa rovnako ako Francúzsko stalo domovom státisícov migrantov – je takejto možnosti z bezpečnostných dôvodov naklonených len 36 % respondentov, väčšina tvrdí, že PVS by bola prostriedkom na boj s nezamestnanosťou mládeže a z nej vyplývajúcim rastom kriminality. Celosvetovo je pomer medzi štátmi s povinnou vojenskou službou a tými, ktoré preferujú profesionálnu armádu, približne 40 : 60. V 13 štátoch (napr. Čína či Indonézia) je zavedená selektívna vojenská služba, čo je hybrid, keď je vojenská služba

Tam je však domobrana tvorená najmä z radov bývalých príslušníkov ozbrojených síl a zborov. Vráťame príslušníkov špecializovaných zložiek, teda trebárs psovodov, požiarnikov či policajtov.

motivačný príspevok vo výške 600 € slobođený od dane. Počas cvičenia mu beží nielen plat v zamestnávateľa, ale aj plat v jeho hodnosti, ako keby bol profesionálny vojak. Bezplatné stravovanie či ubytovanie, preplatenie cestovného aj poistné je samozrejmosťou.

Áno, ale niekto by si mohol povedať, že zamestnávateľa, aj keď im to nariaďuje zákon, nebudú z uvoľňovania svojich zamestnancov nadšení. Mzdu vyplatenú cvičiacemu záložníkovi im síce refunduje štát, ale robotník pri sústruhu či pracovníčka z kancelárie im budú za ten čas chýbať. Pomôžme si v tomto prípade príkladom. Slovenské ozbrojené sily už vyše dve desaťročia spolupracujú s Národnou gardou (NG) štátu Indiana. Aj keď toto prirovnanie nie je celkom zodpovedajúce, NG je tiež niečo ako aktívne zálohy. Indiana, ktorá má 6,5 milióna obyvateľov, má gardu s počtom cca 14-tisíc príslušníkov. Iba pätina je profesionálov. Ostatní sú bežní občania s civilným zamestnaním. Ako sa teda tam stavajú k uvoľňovaniu svojich zamestnancov na cvičenia aj na nasadenia ich zamestnávateľa? Na túto otázku nám pred časom zodpovedal generálmajor Martin Umbarger, v rokoch 2004 – 2015 veliteľ NG Indiany: „Ak je niekto v NG, každý zamestnávateľ vie, že má vo firme spoľahlivého disciplinovaného a fyzicky zdatného človeka, ktorý si neničí telo a osobnosť nejakými návykovými látkami, ale naopak, pracuje na sebe. Rozhovory so zamestnávateľmi ma tiež utvrdzujú v názore, že hoci ako podnikatelia prevažne nikdy neslúžili v Národnej garde ani nenosili vojenskú rovnosť amerických ozbrojených síl, v prípade, že ich zamestnanci prerušia prácu, aby plnili úlohy Národnej

gardy, považujú to za vlastnú účasť na službe vlasti. Považujú to za prestíž. Také je ich zmýšľanie. Je to veľké vlastenectvo.“

Atraktívnejšie vpred

„Novelou zákona o dobrovoľnej vojenskej príprave (DVP) a teda zatraktívnením projektu plníme Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky a naplňame program Slovenskej národnej strany,“ zdôraznil minister obrany Peter Gajdoš 10. mája 2017 po tom, ako Národná rada SR schválila predmetnú novelu. Tá získala podporu naprieč celým politickým spektrom, hlasovalo za ňu až 122 poslancov. Vďaka nej bude finančný príspevok za absolvovanie DVP 1 101,10 eur, čo je takmer o 730 eur viac ako bolo vlni. „Celková suma za dané obdobie je zároveň na úrovni platu vojaka I. stupňa, ktorými vojaci dobrovoľnej vojenskej prípravy počas výcviku sú. No stále som presvedčený, že hlavnou motíváciou na absolvovaní DVP by mal byť pocit vlastenectva a ochota podieľať sa v prípade potreby na obrane vlasti,“ zdôraznil minister. Možno dodať, že peniaze sa absolventom DVP nezdaňujú a neprichá-

dzajú ani o sociálne dávky, ak sú ich poberteľmi. Novelou sa DVP zároveň skrátila doba výcviku z 12 na 11 týždňov. Dôležité je, ako povedal minister, že v prípade záujmu budú mať absolventi jednoduchší vstup do ozbrojených síl a ostatných bezpečnostných a záchranárskych zložiek.

„Dobrovoľná vojenská príprava je popri riadnej vojenskej službe jediný legálny spôsob ako získať vojenské zručnosti, teda žiadne polovojenské organizácie s pochybnými cieľmi,“ zdôraznil minister obrany Peter Gajdoš. Nábor nových dobrovoľných vojakov sa začal 2. mája a potrvá do 9. júna 2017. Záujemcovia sa môžu hlásiť na regrutačných skupinách v každom krajskom meste. Ročne rezort obrany plánuje vycvičiť 150 dobrovoľných vojakov. Tohtoročný výcvik je naplánovaný po nadobudnutí platnosti novely v termíne od 2. augusta do 17. októbra 2017 v Základni výcviku a mobilizačného doplnovania v Martine.

Text: Pavol Vitko

Foto: Jozef Žiak, Ivan Kelement, Michal Psota, archív

povinná, ale úrady na nej netrvajú, keďže do ozbrojených síl sa hlási dostatočný počet dobrovoľníkov. Vo väčšine európskych štátov PVS buď zrušili úplne, alebo je upravená. Výnimkami sú Rakúsko, Cyprus, Dánsko, Grécko, Fínsko, Estónsko, Litva (PVS zrušená v roku 2008, v 2015 obnovená), Nórsko a Švajčiarsko. Vo väčšine týchto štátov sa však PVS nevymáha a okrem klasickej vojenskej služby je možnosť alternatívnej civilnej služby.

Kým napríklad v Kanade, USA, Španielsku či Veľkej Británii tvoria väčšinu záloh civilní, ktorí si udržiavajú spôsobilosť a zručnosti pravidelným výcvikom vo frekvencii napríklad raz mesačne

(väčšinou cez víkend), inde sú záložníci v podstate pasívna masa, ktorá by bola povolaná na pomoc len v čase najvyššej núdze. Osobitnú formu aktivácie a aktivizácie záloh predstavujú domobrany, nasadzované v prípadoch živelných katastrof alebo výnimočného stavu, ako je napríklad švédska, nórska či dánska domobrana alebo americká Národná garda. Vyznamenala sa napríklad pri poskytovaní asistencie a garantovaní bezpečnosti po vyčínaní hurikánu Katrina v septembri 2005, ale jej členovia bojovali aj v Iraku či Afganistane.

Počet vojakov v zálohe nemá priamy súvis so silou armády ako takou. Tak napríklad Vietnam v zozname najmocnejších armád sveta vôbec nefiguruje, zato s viac ako 5 miliónmi aktívnych voja-

Zabojovať

Branný súboj stredoškôľakov – tak sa volá séria ôsmich podujatí pre študentov stredných škôl, ktoré sa konajú od marca do júna postupne v každom zo slovenských krajov. Ministerstvo obrany chce aj takto zvýšiť pripravenosť mladých ľudí na obranu, podnietiť ich záujem o zbrojené sily, podporiť ich vlastenectvo a prispieť k ich brannému povedomiu.

Na druhom z podujatí, ktoré sa konalo 7. apríla v Martine v spolupráci s tamojšou Spojenou školou – strednou odbornou školou strojníckou a s 11. mechanizovaným práporom Martin sa zúčastnili troj až päťčlenné družstvá z deviatich škôl. Študentov čakala prekážková dráha spojená aj s odsunom zraneného zo zamoreného priestoru v plynových maskách, streľba, topografia či vedomostný rest. Oboznámili sa s ručnými zbraňami ozbrojených síl, vojaci im ukázali boj zblízka či výcvik služobných psov.

V prestávkach zápolenia sme sa študentov pýtali: Máte vzťah k branným športom a viete si predstaviť, že by ste sa v budúcnosti zúčastnili na dobrovoľnej vojenskej príprave?

Ján Révay, Gymnázium M. M. Hodžu Liptovský Mikuláš: Vzťah k branným športom mám, rád aj posilňujem – a vďaka tomu som tu. Dobrovoľná vojenská príprava by pre mňa bola málo – v budúcnosti rozširujem študovať na vojenskej vysokej škole.

Dávid Oriško, Technické lýceum Martin: Vzťah k brannej príprave mám, ale chcem tiež vstúpiť do armády. Ako strelec, alebo k špeciálnym jednotkám.

Rastislav Bobuľa, Gymnázium na Varšavskej ceste Žilina: Chodím na terénne bežecké preteky Spartan Race, športujem. Keby ministerstvo obrany urobilo zmluvu s vojenskou lekárskou fakultou v Hradci Králové skôr, tak by som tam išiel študovať ako vojenský medik. Už to nestíham, som v maturitnom ročníku, preto sa hlásim na civilnú medicínu. Čo bude potom, to neviem.

Natália Šurinová, Gymnázium Námestovo: Baví ma matematika a fyzika, no aj telesná výchova. Na armáde obdivujem disciplínu, poriadok, chcem pracovať s mužmi, preto chcem byť vojačka ozbrojených síl.

Romana Hrošová, Gymnázium Turzovka: Na branných športoch sa mi páči disciplína, najradšej mám streľbu. To, že by som sa raz zapísala na dobrovoľnú vojenskú prípravu, si predstaviť viem – a možno aj niečo viac.

Adrián Kňazovický, Gymnázium M. M. Hodžu Liptovský Mikuláš: Ľudstvo je od dávneku späť s prípravou na svoju obranu a branné športy mám rád aj preto, lebo mi napadlo, že by som mohol byť vojak. V každom prípade chcem po maturite absolvovať najskôr civilnú vysokú školu, najradšej medicínu. Potom sa uvidí.

Lenka Lapašová, Stredná odborná škola stavebná Žilina: Mám rada behy, streľbu, zaujíma ma prvá pomoc. Rozmýšľala som o dobrovoľnej vojenskej príprave, no aj o vojenskej škole. Som tretiačka – ešte mám čas na rozhodnutie a teším sa tomuto podujatiu, aspoň mi pomôže sa lepšie zorientovať.

David Babinský, Spojená škola Martin: Otec je vojak, občas si spolu zastrieme. Dobrovoľnú vojenskú prípravu si osobne predstaviť viem, rozširujem som aj o profesionálnej službe, ale najskôr chcem vyštudovať počítače a uvidíme, či by to šlo dokopy aj s uniformou.

kov v zálohe sa pýši druhou priečkou rebríčka najpočetnejších rezervistov za Severnou Kóreou. USA s najmocnejšou armádou sveta a najvyššími výdavkami na zbrojenie sa musia pri porovnávaní svojich 1,1 milióna vojakov v zálohe skloniť pred desiatym v rebríčku najpočetnejších záloh sveta Taiwanom, ktorý má k dispozícii pri pätnásťnásobne nižšom počte obyvateľstva 1,6 milióna rezervistov. V prvej desiatke rebríčka je 9 krajín z Ázie, jedinou výnimkou je Brazília. Suverénnym víťazom je Severná Kórea, ktorej počet vojakov v zálohe sa odhaduje na 4,5 milióna, kým paravojenské formácie pod kontrolou štátnej moci majú 3,5 milióna ďalších príslušníkov.

Peter Susko

Sprevádzajúcim stredoškolským profesorom sme položili otázku: Oboznamujú sa študenti na vašej škole s problematikou ktorú kedysi obsahla branná výchova a bolo by vhodné vrátiť podobný predmet do stredoškolských osnov?

Jozef Ozaniak, riaditeľ Spojenej školy Martin: Každý rok máme branné pochody a niečo z civilnej ochrany, ale nie v tom duchu ako bola kedysi branná výchova v podobe predmetu. Ja by som niečo v tom duchu privítal, hoci aj pod iným názvom a v modernejšom prevedení, aby mali žiaci prehľad o civilnej ochrane a bezpečnosti tejto krajiny. Oceňujem dlhoročnú spoluprácu s martinskou posádkou – a aj toto podujatie je platformou dobrej spolupráce s rezortom obrany.

Marian Chlebana, učiteľ TV, Gymnázium na Varšavskej ceste Žilina: V Žilinskom kraji je súťaž Kalkagatia, ktorá pozostáva z branných disciplín. Býva to počas týždňa kurzu ochrany človeka a prírody. To je samozrejme málo. Keď sa pozrieme na súčasné deti, majú svoju komfortnú zónu v strede s počítačom. Vystúpiť z nej a o niečo zabojovať vnímajú čoraz oveľa ťažšie. Niečo ako branná by byť malo.

Jozef Šinel, učiteľ TV, Gymnázium Turzovka: Oproti niekdajšej dobe sa z brannej oblasti učí minimum, nie som proti

zmene. Vhodné sú aj takéto kurzy či súťaže, kde si študenti vyskúšajú jednotlivé disciplíny naživo.

Matúš Stáňa, učiteľ matematiky, Gymnázium M. M. Hodžu L. Mikuláš: Študenti majú dvakrát v roku branný výcvik. Keď sa rozhodujú o budúcom povolání, chodia k nám vojaci z Akadémie ozbrojených síl a z vojenského personálneho úradu. Brannú výchovu som nezažil, no vidí sa mi, že je to dobré ako je, že to stačí prostredníctvom takýchto kurzov či súťaží.

Miroslav Kľučka, učiteľ TV, Stredná odborná škola stavebná Žilina: V rámci niektorých predmetov, vrátane občianskej výchovy, sa trochu oboznámia aj s civilnou ochranou. Tiež majú nejaký blok brannej prípravy. No je to teória, takéto podujatie, kde si to môžu vyskúšať pod dohľadom vojenských profesionálov, je lepšie. Či sa vráti branná výchova – možno áno, nie som proti, no neviem je to priechodné.

Martin Adamov, učiteľ TV a etickej výchovy, Gymnázium V. P. Tótha Martin: Raz do roka máme cvičenie, kde je turistika, zastreliame si zo vzduchovky, kolega povie študentom niečo z civilnej ochrany. K brannej výchove ako predmetu sa neviem vyjadriť, muselo by to byť v súčasnom štýle, aby to mladých

zaujalo. Taká hodina týždenne v prvom ročníku by azda stačila, viac nie.

Anton Borovka, učiteľ TV Gymnázium Námestovo: Občas máme branné podujatia, aj táto súťaž v Martine je dobrá, ale predmet ako branná výchova, ktorú som učil, by sa do osnov vrátiť jednoducho mal.

V Brannom súboji stredoškolákov Žilinského kraja zvíťazili v Martine gymnazisti z Liptovského Mikuláša. V Prešovskom kraji boli prví domáci priemyslováci z Bardejova. Banskobystrický kraj súťažil v Rimavskej Sobote, spolupracovali vojaci z Rožňavy a Čestnej stráže OS SR a Vojenskej polície. Najlepšia bola Stredná priemyselná škola stavebná Oskara Winklera Lučenec. „Zaslúžia si uznanie, no za najdôležitejšie považujem, že študenti majú záujem o tento typ brannej súťaže, ako aj o informácie, ktoré im poskytujeme v našom stánku o dobrovoľnej vojenskej príprave a o ozbrojených silách“, uviedol náčelník odboru doplňovania a výberu personálu Personálneho úradu OS SR podplukovník Radovan Pista. Aj on vie, že na branný súboj prichádzajú hlavne študenti a profesori, ktorí majú o túto problematiku záujem. Preto ani názory opýtaných v našej ankete neodrážajú postoje spoločnosti vo všeobecnosti. No podporiť mladých so zdravým názorom na obranu a bezpečnosť našej krajiny je dôležité aj preto, že práve oni sa môžu časom stať v tejto oblasti lídrami.

Text a foto: Pavol Vitko

Aktívne zálohy v Čechách

Záujemca o vstup do Aktívnych záloh (AZ) Armády Českej republiky musí byť občanom ČR a mať čistý trestný register. Najviac uchádzačov neprejde pri preskúmaní zdravotného stavu vo vojenských nemocniciach. Kameňom úrazu bývajú psychologické testy. Ďalším sitom sú testy fyzickej zdatnosti, podobné ako u profesionálnych vojakov. Mnohé útvary AČR, v ktorých po prijatí novej legislatívy AZ v roku 2016 teraz vznikajú jednotky, si stanovujú vlastné skúšky fyzickej zdatnosti.

Úspešní uchádzači sú zaradení do niektorej zo štrnástich jednotiek krajských vojenských veliteľstiev či jednotiek pri profesionálnych útvaroch AČR. Uchádzačov, ktorí v minulosti neabsolvovali vojenskú základnú službu, čaká kurz základnej prípravy (KZP) vo Vyškove. Trvá 6 týždňov a organizuje sa zvyčajne štyri razy za rok. Je možné absolvovať ho aj v dvoch častiach po 3 týždňoch. Cieľom je naučiť záujemcu základné činnosti potrebné na prežitie a boj, obsluhu a streľbu z útočnej pušky (samopal), pištole a vytvárať fyzické, psychické a morálne predpoklady pre výkon služby vojaka.

V prvom roku služby venujú príslušníci AZ výcviku osem týždňov (z toho šesť predstavuje kurz základnej prípravy), v ďalších rokoch maximálne štyri týždne. Výcvik je organizovaný priamo v jednotkách AZ. V posledných rokoch je trend, aby záložníci cvičili spolu s profesionálnymi vojakmi – aj počas veľkých medzinárodných cvičení.

Začiatkom júla 2016 nadobudla účinnosť nová branná legislatíva, týkajúca sa AZ. Do aktívnej zálohy sa žiadateľ zaraďuje na základe rozhodnutia krajského vojenského veliteľstva, dobu zaradenia stanovuje branný zákon do troch rokov, odmena sa zvýšila z 500 na 1 500 Kč mesačne (musí však aspoň raz do roka absolvovať vojenské cvičenie). AČR môže povolať aktívneho záložníka do operačného nasadenia na základe rozhodnutia vlády ČR, náhrada mzdy už nebude vyplácaná, ale vojak v AZ bude za dobu na cvičení platený ako vojak z povolania v rovnakej hodnote. Príslušníci AZ môžu byť nasadení aj do zahraničných misií. Zamestnávateľia, ktorí uvoľnia svojich zamestnancov na cvičenie, majú viacero výhod a príslušníci záloh – študenti štipendium až do výšky 20 tisíc Kč ročne.

plk. v. zál. Vladimír Marek, šéfredaktor A report, MO ČR

Motivácia a realita

Dvomi účastníkmi vlnnej dobrovoľnej vojenskej prípravy sme položili nasledujúcich päť otázok:

1. Čo vás motivovalo, aby ste sa prihlásili?
2. Kedy a prečo ste sa v priebehu prípravy v Martine rozhodli pokračovať vo vojenskej službe?
3. S akými predstavami ste prichádzali k vášmu útvaru, cítili ste sa pripravení?
4. Čo z vašich predstáv sa naplnilo a čo nie?
5. Ako si predstavujete ďalšiu vojenskú kariéru?

Vojačka Ing. Iveta Suleimanová je rodáčka z Trnavy, býva v Pezinku. Počas kurzu DVP bola najstaršia, má 51 rokov. Absolvovala strojársku fakultu SVŠT s červeným diplomom so zameraním na stroje a zariadenia pre strojársku výrobu. Pracovala ako vývojový konštruktér, neskôr podnikala. Viedla prekladateľskú firmu, cestovnú kanceláriu, aj jazykovú školu. Okrem iného sa prostredníctvom svojho bývalého manžela, ktorý bol zo Sýrie, naučila po arabsky.

1. Keď som sa dozvedela o zákone, umožňujúcom nastúpiť na dobrovoľnú vojenskú prípravu, bola som príjemne prekvapená. Hneď som to využila a prihlásila sa na regrutačné pracovisko. Navyše už pred 30 rokmi som sa usilovala o vstup do

ozbrojených síl. Do letectva ako pilotka. Ale vtedy na tento študijný smer ženy neprijímali. Tak som teraz využila možnosť absolvovať vojenský výcvik. Napokon, vlastenectvo predsa nie je iba slovo, ale predovšetkým životný postoj.

2. To bola moja dávna túžba. Žiaľ, pred rokmi to nevyšlo. Preto ma oslovilo, že môžem aj v mojom veku vstúpiť do ozbrojených síl. Prihlásiť sa a absolvovať výberové konanie a ak v ňom uspejem, stať sa súčasťou ozbrojených síl.

3. Dobrovoľná vojenská príprava nás dobre pripravila. Som presvedčená, že dokonca v mnohých smeroch lepšie ako absolventov základného vojenského výcviku. My sme ukončili štyri odbornosti.

Máme z nich aspoň základné znalosti, napríklad zo spojovacej prípravy. Vieme používať vysielacky. Ale sú to len základy. Musíme sa ďalej zdokonaľovať, pracovať na sebe.

4. Výcvik guľometníka napríklad v bojom vozidle pechoty nás ešte len čaká, ale snažíme sa všetko zvládnuť. Lebo zisťujem, že starať sa o túto zbraň počas celého výcviku nie je jednoduché. Ale celkovo sa moje predstavy, ktoré som získala v Martine, postupne naplňujú.

5. Vojenský život rozhodne nie je jednoduchý, ale láka ma. Chcela by som sa dostať do výberového konania do dôstojníckeho kurzu a stať sa dôstojníčkou ozbrojených síl.

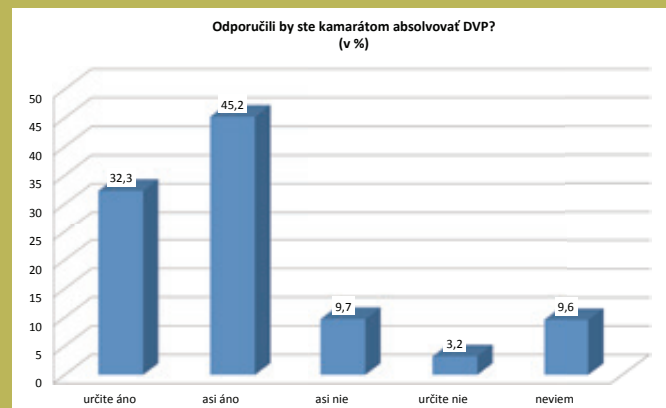
Uniforma dobrovoľne

S cieľom získať názory absolventov prvého behu dobrovoľnej vojenskej prípravy na jej realizáciu, na podmienky výcviku, ako aj so zámerom zistiť prípadný záujem absolventov DVP o zaradenie do aktívnych záloh ozbrojených síl, uskutočnili sociológovia zo sekcie ľudských zdrojov v mesiacoch júl-september 2016 komplexný empirický výskum.

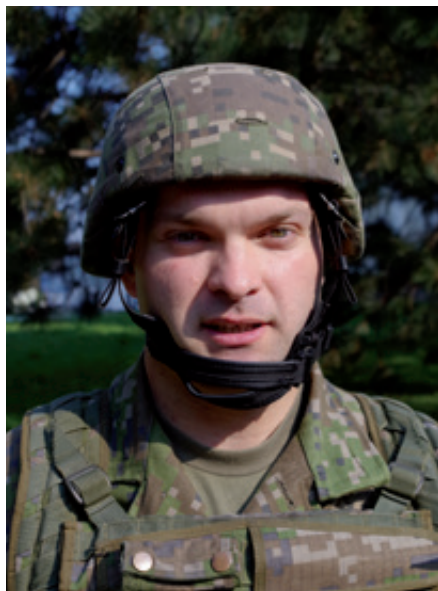

Vojaci (absolventi) DVP sa vyjadrili k jednotlivým stránkam prípravy, k otázkam výstroja, ubytovania, stravy, vzťahov s vojakmi

DVP, s veliteľmi a s inštruktormi a k ďalším otázkam. Účastníci dobrovoľnej vojenskej prípravy čerпали najčastejšie informácie o tejto novej forme vojenského výcviku z elektronických médií, hlavne z internetu, z webovej stránky ministerstva obrany a z

televíznych staníc. Menej často získavali informácie z rozhlasu, dennej tlače, od priateľov, kamarátov a známych, z regrutačných skupín Ozbrojených síl SR a z propagačných akcií rezortu obrany. Absolventi dobrovoľnej vojenskej prípravy uvádzali, že zamestnávateľia im umožnili čerpať neplatené voľno alebo ho kombinovať s dovolenkou a problémy s uvoľnením zo zamestnania na

Vojak Lukáš Kremser je rodák z Trnavy, má 27 rokov. Po absolvovaní SOU strojárskoho pracoval okrem iného v jednej trnavskej firme pri výrobe prevodoviek.

1. Chcel som vyskúšať niečo nové. A toto bola dobrá voľba zistiť popri zamestnaní, najskôr nezáväzne, čo vlastne predstavuje vojenský život. Okolie reagovalo spočiatku rozpačito, ale presadil som si svoje.

2. V priebehu prípravy v Martine sa mi vojenský život zapáčil. On sa mi vlastne páčil už od malička, ale práve príprava ma inšpirovala, že som sa rozhodol pokračovať vo vojenskej službe.

3. V Martine sme dostali základy vojenskej profesie. Tu v Nitre zisťujem, že cel-

kom dobré. V mnohých smeroch. Aj keď, samozrejme, každodenný vojenský život je v mnohom iný, zložitejší a náročnejší. Nemôžeme zostať stáť na mieste. Treba na tých dobrých základoch z Martina ďalej stavať, zdokonaľovať sa.

4. Jednoznačne sa naplnilo to, že vojenská služba je zaujímavá. Nie je jednotvárna. Som na pozícii guľometníka, čo je medzi vojakmi dosť nevďačná úloha. Aj vzhľadom na veľkosť a najmä hmotnosť zbrane. V Martine som síce strelby z guľometu

zvládol veľmi dobre, ale pri výcviku človek pocíti, že je to iné, ako byť strelec a mať napríklad samopal.

5. Tri mesiace sú krátka doba, ale zatiaľ sa mi vojenské remeslo páči. Nevybral som si zle. Je to iné a zaujímavejšie, ako moje predchádzajúce zamestnania. Chcel by som sa ďalej zdokonaľovať a postupne sa stať plnohodnotným vojenským profesionálom.

Text: Jozef Žiak
Foto: autor a archív

čas potrebný na absolvovanie DVP pred nástupom nemali. Časť vojakov DVP uvádzala, že rozviazali dobrovoľne pracovný pomer.

Vojaci boli s priebehom a jednotlivými stránkami DVP celkovo spokojní. Pozitívne hodnotili ubytovanie a vybavenie izieb, prístup veliteľov, denný režim, výcvik, výzbroj a dĺžku trvania DVP. Približne tretina vojakov navrhovala skrátenie prípravy. Na otázku, či by výcvik odporučili kamarátom a známym, viac ako tri štvrtiny opýtaných odpovedalo kladne (77,5 %). Očakávania, s ktorými nastupovali na vojenský výcvik, sa splnili. Naučili sa zaobchádzať s vojenskou technikou a zbraňami, zlepšili si fyzickú kondíciu, zažili niečo nové a dokázali sami sebe, že „na to majú“. Zvýšili si vlastnú pripravenosť na zvládanie stresových a záťažových situácií.

Záujem stať sa profesionálnym vojakom prejavili takmer dve tretiny absolventov DVP. Ďalší dvaja uviedli, že o možnosti stať sa profesionálnymi vojakmi začali uvažovať až na základe osobnej skúsenosti s DVP. Približne dve pätiny z vojakov končiacich DVP uvažovalo o možnosti zaradenia do aktívnych záloh ozbrojených síl (42 %).

Výskum ukázal, že realizovať dobrovoľnú vojenskú prípravu bola dobrá voľba. Absolventi hodnotia projekt pozitívne a mal by podľa nich pokračovať. Pozitívny vplyv absolvovaného vojenského výcviku pociťujú sami na sebe v mnohých smeroch. Získali nové zručnosti, cítia sa byť fyzicky zdatnejší, psychicky odolnejší, disciplinovanejší, pripravenejší na zvládanie mimoriadnych

udalostí. Konštatovali, že absolvovaním DVP urobili aspoň niečo pre prípadnú obranu vlasti a že získali nových dobrých priateľov.

pplk. Jozef Kutak

oddelenie kvality života sekcie ľudských zdrojov MO SR

Taiwan modernizuje F-16

Taiwanská štátna spoločnosť AIDC začala modernizovať flotilu 144 stíhačiek F-16A. Úprava jedného lietadla bude stáť 38 miliónov dolárov. Ide o najstaršiu verziu populárneho lietadla od firmy Lockheed Martin, ktorá sa začala vyrábať ešte v 70. rokoch. Zároveň sú to jedny z najstarších strojov F-16 v službe. Väčšina ostatných krajín už používa novšie verzie F-16C. Aj Taiwan má objednávku na 66 kusov F-16 Block 50/52 – tú však už dlhší čas blokujú medzinárodnopolitické vzťahy a protesty Číny. Preto sa Taiwan rozhodol upraviť svoje staré F-16A. Spoločnosť AIDC mala tento rok modernizovať 10 kusov, ale pre zdĺhavejšie testovanie potrebného softvéru v USA zrejme stihne iba štyri. Po tom, čo sa nový závod AIDC rozbehne na plnú kapacitu, budú v ňom upravovať 24 lietadiel ročne. Celý proces by mal byť hotový za šesť rokov. Modernizácia zahŕňa nové AESA radary Northrop Grumman AN/APG-83, nové navigačné systémy, palubné počítače a systémy elektronického boja. Okrem F-16A chce Taiwan modernizovať aj ľahké stíhačky IDF (F-CK) svojej vlastnej výroby. Zo 131 strojov tohto typu by malo prejsť úpravami 71. V tomto prípade bude cena úprav 8,3 mil. dolárov za kus.

Foto: Al Jazeera English

Saudská Národná garda lieta

Saudská Arábia dokončila vyzbrojovanie svojej Národnej gardy vlastnými vzdušnými silami. Tie tvorí 48 vrtuľníkov. Polovica helikoptér sú transportné UH-60M, zvyšok sú bojové stroje. Dvanásť je útočných AH-64, dvanásť je ľahkých strojov AH-6I. Tie vychádzajú z prieskumných strojov OH-6, ale nesú rovnakú elektroniku, nočné senzory a laserové označovače cieľov ako AH-64. Národná garda je v Saudskej Arábii akousi druhou armádou. Tvorí 40 percent ozbrojených síl. Jej úlohou je chrániť najmä kráľovskú rodinu, kým armáda chráni štát.

Foto: USAF

Marte je zabijak lodí

Spojené arabské emiráty objednali ďalších 50 až 60 rakiet Marte MK2/N. Zároveň bude vylepšených 100 rakiet Marte, ktoré nakúpili v roku 2009. Protilodné strely sú určené najmä pre 12 rýchlych útočných člnov triedy Gannath II. Tieto 27 m dlhé plavidlá nesú štyri rakety Marte. Strely sú dlhé 3,95 m a vážia 310 kg, z toho bojová hlavica má 75 kg. Dosah je vyše 30 km. Rakety sú navádzané do cieľovej oblasti pomocou GPS, v poslednej fáze útoku využijú vlastný radar na nájdenie a zameranie cieľa. Raketa je schopná úhybných manévrov a v prípade, že minie cieľ, dokáže útok zopakovať. Preto je veľmi účinná.

Foto: MBDA

V Česku pribudnú Pandury

Česká armáda objednala ďalších 20 kolesových obrnených vozidiel Pandur II. Ide o spojovacie a štábne veliteľské verzie, ktoré doteraz vo výzbroji nemala. Pôvodne Česko v roku 2003 schválilo nákup 240 Pandurov, ale v roku 2007 objednávku zredukovalo na 107 kusov. Armáda musela oželiť niektoré verzie – napríklad samohybný mínomet, ale aj spomínané štábne a spojovacie vozidlá, ktoré kupuje až teraz. Keď sa o ich nákupe hovorilo v roku 2013, odhadovala sa cena na 1,27 miliardy českých korún. Finálna cena však dosiahla až 2 miliardy Kč. Rozdiel spôsobilo použitie nových komunikačných a informačných systémov poslednej generácie a tiež nevyhnutné úpravy podvozku podľa dopĺňujúcich požiadaviek. Vozidlá vyrobí v Česku firma Tatra Defence Vehicle. Armáda našich susedov tak bude mať spolu 127 Pandurov. Štyri z nich sa dočkali aj bojového nasadenia v rámci českého kontingentu v Afganistane.

Foto: AČR

Nemrznúca Mi-osmička

Ruské námorníctvo prevzalo prvý stroj špeciálnej arktickej verzie vrtuľníka Mi-8. Do roku 2020 by malo prevziať ďalšie tri kusy. Verzia Mi-8AMTŠ-VA dokáže naštartovať motory a lietať aj pri teplote -60°C. Má tiež navigačný systém prispôbený podmienkam so slabou viditeľnosťou, ktoré v Arktíde prevládajú. Je pravdepodobné, že technológie použité pri tomto vrtuľníku sa využijú aj v iných oblastiach. Helikoptéry s týmito vlastnosťami totiž požadujú aj civilné firmy, ktoré v severných polárnych oblastiach čoraz častejšie operujú. Lákajú ich tam nedotknuté zásoby nerastných surovín. Mi-8 je najviac vyrábanou helikoptérou na svete, od roku 1961 ich vzniklo už viac ako 17 000 kusov a stále pribúdajú nové verzie. Arktická Mi-8AMTŠ-VA je toho dôkazom.

Foto: Russian Helicopters

Kórejské hromy mieria do Fínska

Fínsko objednalo 48 juhokórejských samohybných húfníc K9 Thunder (Hrom). Cena za jeden kus je približne 3,3 milióna dolárov. V cene je zahrnutý aj výcvik, údržba, náhradné diely a úpravy podľa požiadaviek. Ide o montáž fínskeho komunikačného zariadenia a počítačových systémov. Súčasťou kontraktu je aj opcia na ďalšie húfnice. Prvé vozidlá dodajú do Fínska do konca tohto roka a všetkých 48 by malo prísť do roku 2024.

Pásová samohybná húfnica kalibru 155 mm K9 Thunder sa vyrába od roku 1999. Juhokórejská armáda objednala spolu 1 136 kusov a 179 muničných vozidiel K10 na rovnakom podvozku. Ďalšími zákazníkmi pre celé húfnice či podvozky sú okrem Fínska aj India, Turecko a Poľsko.

Foto: Republic of Korea MND

K9 Thunder

Dĺžka:	12 m
Šírka:	3,4 m
Výška:	2,7 m
Hmotnosť:	48 ton
Posádka:	5
Hlavná zbraň:	húfnica 155 mm/52
Štandardný dostrel:	30 km
Max. predĺžený dostrel:	56 km
Sekundárna zbraň:	guľomet 12,7 mm
Motor:	diesel s výkonom 1 000 koní
Rýchlosť:	67 km/h
Dojazd:	480 km

DNA špeciálnych síl

Počas nasadenia
v Afganistane

„Tak toto bude najvyššia pozícia, akú doteraz v rámci Aliancie zastával slovenský poddôstojník,“ s uznaním komentovali znalci vojenského prostredia, keď v januári 2016 navštívil Slovensko veliteľ Veliteľstva síl pre špeciálne operácie USA v Európe generálmajor Gregory J. Lengyel a po stretnutí s náčelníkom Generálneho štábu Ozbrojených síl SR generálom Milanom Maximom vyhlásil, že ako „svojho“ veliaceho poddôstojníka si vybral štábného nadrotmajstra Martina Boháčika z 5. pluku špeciálneho určenia Žilina.

Mnohí si ich často predstavujú ako filmových „rambov“, ktorí v kuklách na hlavách zlaňujú z helikoptéry na výškovú budovu obsadenú teroristami, vykopnú dvere a chirurgicky presným útokom vyčistia priestor obsadený zloduchmi. Nie že by to nevedeli. Vedia toho však oveľa viac. Špeciálne sily tú totiž vo veľkej miere o vedomostiach a intelektu. No ako to už býva, tí najlepší, napriek svojej psychickej, fyzickej a intelektuálnej sile, vždy patria k tým najskromnejším. Hochštaplerov medzi sebou nemusia. „Ak by sa medzi nás nejaký taký voľajakým omylom dostal, veľmi rýchlo sa vyšachuje aj sám,“ s pokojným hlasom konštatuje jeden z najskúsenejších poddôstojníkov slovenských špeciálnych síl.

Z montážnej linky k elite

Martin Boháčik, už sedem rokov veliaci poddôstojník elitného 5. pluku, začína svoju pracovnú kariéru po vyučení v Závodoch ťažkého strojárstva Martin na montážnej linke pri výrobe traktorov. Svoj krok vstúpiť ako 28-ročný do armády nikdy neoľutoval. „Vlastne som k nemu sme-

roval už od 16-tich, kedy som v martinskom Zväzarme začal skákať s padákom. Ešte za federálneho štátu bol napríklad bronzový v republikových majstrovstvách v skupinovej akrobacii. „Do Žiliny sa v roku 1992 začali presúvať z Prostějova prví príslušníci neskoršieho 5. pluku špeciálneho určenia. Chodievali skákať okrem žilinského aj na naše martinské letisko a boli to naozaj borci. Mal som šťastie, že som stretol kapitána Milana Salaja, teraz podplukovníka v. z., zo špeciálnych síl. Tiež môjho inštruktora podplukovníka Miloša Naďa, ktorý odišiel do zálohy ako plukovník. Tí ma nasmerovali do 5. pluku.“ Spomína, že po príchode musel poriadne zaťať zuby: „Starší chalani boli vynikajúco vycvičení, no vedeli, že nás mladých treba potiahnuť. A my sme sa ťahali za nimi. V špeciálnych silách sa len máločo dá definitívne naučiť na učebni. Rozhodujúci je výcvik a pri výcviku je najdôležitejší osobný príklad tých, čo už majú niečo za sebou. Inak by to nefungovalo.“ Šbnrtm. Boháčik ako toho, kto osobne „potiahol“ najintenzívnejšie jeho, vníma dlhoročného veliteľa

5. pluku plukovníka gšt. Ľubomíra Šeba, ktorý od marca tohto roku už pôsobí na Generálnom štábe OS SR. „Vtedy bol kapitán a podľa vlastnej výkonnosti nastavoval normy. Bývalo to drsné, no každý výcvik s ním bol zážitok. Aj neskôr napriek vysokej hodnosti nebolo pri výcviku činnosti, ktorú by nedokázal zvládnuť tiež on sám. Dlhé roky sa za ním mladí vždy iba doťahovali. Iba tak sme sa mohli ako pluk prepracovať medzi elitu. Nepochybujem o tom, že tak to pôjde aj pod súčasným veliteľom plukovníkom Miroslavom Gardlom. Veď aj on je odchovancom tohoto pluku.“

V ostrom nasadení

Na elitu sa aj v medzinárodnom porovnaní vypracovali Žilínčania nielen na cvičeniach či prestížnych vojenských súťažiach špeciálov, ale predovšetkým po tom, ako boli v roku 2011 vyslaní do Afganistanu. V nasadení v Iraku, Bosne a Hercegovine, na Golanských výšinách alebo Kosove boli síce aj predtým, ale až v operácii ISAF, v rámci SOF (Special Operations Task Unit – Skupina špeciálneho určenia) plnili úlohy,

na ktoré je 5. pluk predurčený. To znamená, že boli priamo nasadzovaní do ostrých akcií. Nemôžeme túto činnosť špecifikovať podrobnejšie, ale v prvej rotácii bol aj Martin Boháčik. O čosi neskôr, v roku 2014, vybrali spomedzi ostatných aliančných krajín práve Žilinčanov, aby spolu s Američanmi pôsobili vo výcvikovej jednotke SOAG. Martin Boháčik bol opäť priamo pri tom: „Plnili sme úlohy poradenstva v prospech Veliteľstva síl pre špeciálne operácie Afganskej národnej armády a jeho podriadených jednotiek. Radili sme tiež afganským mobilným tréningovým tímom špeciálnych síl. Tie cestovali po celom Afganistane a kontrolovali úroveň pripravenosti podriadených jednotiek. Neraz to bývalo priamo v akcii a ako poradcovia sme veľmi často vycestovali na predurčené miesta zásahu s nimi.“

Veliteľ americko-slovenskej Poradenskej skupiny pre špeciálne operácie v Afganistane plukovník Fred Dummar, skutočný veterán špeciálnych síl pôsobiaci od roku 2003 v Afganistane, si v roku 2014 veľmi želal, aby výnimočne pripravený 5. pluk ostal pôsobiť aj v operácii Resolute Support. Stalo sa. NR SR 11. decembra 2014 presvedčivými 114 hlasmi súhlasila, že Slovensko do tejto poradenskej misie vyšle do 66 vojakov. Z nich je v súčasnosti dvadsiatka Žilinčanov. S Američanmi mentorujú veliteľstvo divízie špeciálnych síl, ktorá je čo do počtu veľká ako dve tretiny celej slovenskej armády. Šbnrtm. Boháčik sa však už posunul o ďalšiu úroveň.

Medzinárodné veliteľstvo

Neamerickému vojakovi sa na Veliteľstvo síl pre špeciálne operácie USA v Európe nedá nijako kariérne prepracovať ani postúpiť. Musia ho pozvať. A musí patriť medzi najlepších z najlepších. Generálmajor Gregory J. Lengyel, veliteľ uvedeného veliteľstva, požiadal náš Generálny štáb OS SR, aby v priebehu celého roka 2016 uvoľnili Martina na pozíciu veliaceho poddôstojníka jeho veliteľstva, ktoré na základe rotačného princípu vykonávalo funkciu veliteľstva Síl pre špeciálne operácie v rámci Síl rýchlej reakcie Aliancie. Jednoduchšie povedané – šéfovalo aliančným jednotkám špeciálov, ktoré boli v dobe ročnej pohotovosti pripravené do 5 dní zasiahnuť tam, kde by to bolo potrebné. Martin Boháčik tak mal v podriadenosti poddôstojníkov z Českej republiky, Holandska, Belgicka, Litvy, Poľska a USA. Výnimočnosť obsadenia funkcie veliacim poddôstojníkom zo Slovenska umocňovala aj skutočnosť, že naša krajina pre túto úlohu svoje špeciálne sily nevyčleňovala. Šbnrtm. Boháčik mal pri tom v roku 2016 v podriadenosti približne 1200 vojakov.

Romantika a realita

Keď pred 23 rokmi prišiel k špeciálnym silám, mal aj on romantické predstavy. „Nie, že by boli všetky mimo výseč, ale realita

bola o poznanie ťažšia,“ priznáva. No jeho odhodlanie „nezamrzlo“, keď napríklad počas zimného výcviku ležal zamaskovaný na pozorovacej hliadke hodiny v snehu. Ani sa „neroztopilo“, keď v Afganistane cvičil miestnych špeciálov v 50-stupňových horúčavách. No prežíval aj veľmi ťažké chvíle. O vlastnom ohrození nehovorí. Hovorí najmä o svojich kamarátoch z 5. pluku, ktorí padli v decembri 2013 v Kábule. „Edmund Makovník bol dobrý kolega, no s Patrikom Fraštiom som bol na svojej prvej afganskej misii v roku 2011 – a

osvedčenie preberalo už len 40 Američanov. Napokon – ani na túto prestížnu školu sa nedá prihlásiť či dostať inak, než že vás ako naozaj výborného profesionála nepozvú priamo na meno. Zo Slovákov tam pozvánku však nedostal iba on. „Sme dvaja. Ten druhý je kolega z nášho pluku. Mám už 52 rokov a príde čas, aby ma azda práve on vymenil na mojej pozícii.“ Pri zmienke o rodine sa iba usmeje, no ďalej o nej nerozpráva. Napokon – ak by v pluku nebol veliacim poddôstojníkom a nemal výnimku, musel by zostať v anonymite aj on. Tiež

po takom nasadení zostanete navždy priatelia. Bola to tragédia a hoci treba ísť ďalej, nemôžeme na nich nikdy zabudnúť. Som rád, že na ich pamiatku budujeme v areáli pluku pamätník. Aj prostredníctvom mechanizmu Vojenskej podpornej nadácie sa skladáme, aby sme i my osobne prispeli na jeho postavenie.“

Na ozbrojených silách oceňuje nielen to, že mu umožnili hodnotne aj kariérne rásť a že vlastne robí to, čo ho baví, no tiež skutočnosť, že sa mohol a môže vzdelávať. „Aj

„Služba v špeciálnych silách nie je zamestnanie. Nepovedal by som dokonca ani, že je to povolanie. Je to skrátka životný štýl.“
štábný nadrotmajster
Martin Boháčik

zo svojej pozície som sa vždy snažil, aby mali moji podriadení prístup k čo najviac a k čo najlepším školám a kurzom.“ Mimo chodom, keď šbnrtm. Boháčik absolvoval po 9 mesiacoch Spoločnú univerzitu síl pre špeciálne operácie v americkej Tampe, po pri ňom a jednom Kanaďanovi si záverečne

preto, ako zdôrazňuje, tento článok má byť nie iba o ňom, no prostredníctvom neho opätovne pripomína skvelú prácu všetkých svojich kolegov.

Životný štýl borcov

Na záver sa štábného nadrotmajstra Martina Boháčika pýtame, čo vôbec vedie dospelých mužov, no aj ženy, k tomu, aby v dvadsiatke, no aj ako 50-roční, prespávali v bivakoch, skákali z lietadiel či zoznamovali sa s najnovšími „záškodníckymi“ nástražnými výbušnými systémami – a keď je treba, aby naozaj v prvej línii aj nasadili život. Odpovedá: „Služba v špeciálnych silách nie je zamestnanie. Nepovedal by som dokonca ani, že je to povolanie. Je to skrátka životný štýl, poslanie. V práci, no z veľkej časti aj mimo nej. My si samozrejme vážime odborníkov z iných druhov síl. No medzi špeciálmi sa každý z nás musí snažiť byť čo najlepší, musíme rešpektovať svojich kolegov a vedieť žiť s partiou – a to sa nám vracia. Je to výborný pocit profesionality a spolupatričnosti. Tak sa musíte narodiť. Môžem povedať, že v 5. pluku máme maturantov zo všetkých typov učilísk či stredných škôl. Máme absolventov práva, humanitných smerov, strojárskych vysokých škôl, ako aj, samozrejme, Akadémie ozbrojených síl. No jedno máme spoločné – vrodenu DNA, ktorá nás predurčila k tomu, že máme na to, by sme boli príslušníkmi Síl pre špeciálne operácie.“

Text: Pavol Vitko

Foto: autor a archív M. B.

Plánovacia konferencia

Hlavná plánovacia konferencia k cvičeniu STRONG CHAIN 2017 / LOGEX 2017 sa uskutočnila 4. apríla v priestoroch veliteľstva brigády bojového zabezpečenia Trenčín. Cvičenie 12. - 18. mája preverí poskytovanie druhej a tretej úrovne logistickej podpory PS OS SR, koordináciu medzi štyrmi úrovňami logistickej podpory, podpory hostiteľskej krajiny, koordináciu s koalíčnymi jednotkami prostredníctvom styčného integračného tímu NATO (NFIU SVK). V rámci cvičenia sa uskutoční zdokonaľovací výcvik rôt prCSS Prešov ako jednotiek druhej úrovne logistiky, udržiavací výcvik deklarovaných jednotiek prlog Hlohovec, zdokonaľovací výcvik deklarovaných spôsobilostí (1 a 2. tímu riadenia presunov) a udržiavací výcvik opravárenských kapacít oppr Martin.

Generál Maxim v Bosne

Náčelník Generálneho štábu Ozbrojených síl SR generál Milan Maxim navštívil 27. - 29. marca vojakov slovenského kontingentu pôsobiaceho v operácii EUFOR ALTHEA v Bosne a Hercegovine. Navštívil všetky

slovenské LOT (Lieason Observation Team) vo Foči, Novom Sarajeve a Višegrade. Delegácia sa zúčastnila aj na slávnostnom odovzdávaní funkcie veliteľa EUFOR v priestoroch kempu BUTMIR. Generálmajor Friedrich Schrötter odovzdal 28. marca funkciu COM EUFOR generálmajorovi Antonovi Waldnerovi. Ge-

nerál Maxim odchádzajúcemu veliteľovi venoval pamätnú plaketu. Zúčastnil sa tiež na odovzdaní zodpovednosti operačného veliteľa ALTHEA od generála Adriana Bradshawa generálovi Jamesovi Everardovi.

Delostrelci o interoperabilite

V dňoch 20. - 24. marca sa v Bruseli konalo 12. stretnutie pracovnej skupiny delostrelectva. Okrem členských štátov NATO v nej pôsobia aj nestáli členovia (Švédsko, Rakúsko, Švajčiarsko). Zaoberala sa problematikou interoperability medzi krajinami NATO, štandardizáciou a implementáciou STANAG, realizáciou projektu ASCA, CAS (Combat Ammunition System), delostreleckými projektmi, spolupracou pri akvizícii novej delostreleckej techniky, aplikáciou a testovaním PGM (Excalibur) delostreleckými systémami (M109, PzH 2000, PzH KRAB) a taktikou budúcimi spôsobilosťami prvkov palebnej podpory. Na rokovaní sa po prvý raz zúčastnili aj príslušníci OS SR pplk. Pavol Barančík (GŠ OS SR) a mjr. Marek Uchal' (PS OS SR).

Striedanie vo funkcii

Pri príležitosti ukončenia mandátu sa v Bruseli rozlúčil vedúci Úradu vojenského predstaviteľa generálmajor Miroslav Kocian s predsedami

vojenských výborov NATO a EÚ, vojenskými predstaviteľmi členských štátov NATO a EÚ a s medzinárodnou komunitou. Predseda Vojenského výboru NATO generál Petr Pavel a predseda Vojenského výboru EÚ generál Mikhail Kostarakos vyzdvihli prínos vojenskej delegácie SR v Bruseli, ktorá pod vedením genmjr. Kociana zvládla aj úlohy spojené s historicky prvým predsedníctvom Slovenskej republiky v Rade EÚ. Miroslavovi Kocianovi za osobný prínos pri rozvíjaní vojenskej spolupráce krajín V4 odovzdali v mene náčelníka GŠ Armády Českej republiky Čestný odznak AČR za zásluhy III. stupňa a v mene ministra obrany Poľskej republiky Zlatú medailu Ozbrojených síl Poľskej republiky. Mandát sa genmjr. Miroslavovi Kocianovi skončil 31. marca, vo funkcii ho k 1. aprílu vystriedal generálmajor Ondřej Novosad.

republiky. Mandát sa genmjr. Miroslavovi Kocianovi skončil 31. marca, vo funkcii ho k 1. aprílu vystriedal generálmajor Ondřej Novosad.

Zmeny vo velení

Na nádvorí trenčianskych kasární SNP sa 24. marca uskutočnilo za prítomnosti náčelníka Generálneho štábu Ozbrojených síl SR generála Milana Maxima, jeho zástupcu generálporučíka Pavla Macka, ordinára OS a OZ SR Mons. Františka Rábeka, predstaviteľov vojenského diplomatického zboru akreditovaného na Slovensku, primátora Trenčína a ďalších hostí slávnostné odovzdanie velenia pozemných síl OS SR. Generál Maxim ocenil prácu, ktorú doterajší veliteľ pozemných síl generálmajor Ondřej Novosad od septembra 2012 vykonal v tejto pozícii. Jeho nástupcom sa stal doterajší zástupca náčelníka Generálneho štábu OS SR - náčelník štábu generálmajor Jindřich Joch. Má bohaté skúsenosti z pôsobenia v pozemných silách i na generálnom štábe. Generál

Deti u vojenských policajtov

V roku 2011 sa začala neformálna spolupráca medzi Detským domovom v Kráľovej Lehotě a Odborom výcviku a kynológie Vojenskej polície Vlkanová - Hronsek. Na začiatku bol priateľský dohovor medzi starším inšpektorom oddelenia krízového manažmentu rotným Pavlom Klaučom a vychovávateľom z Detského domova Mariánom Beňom. Odvtedy každý rok vojenský policajti zavítajú medzi chovancov domova, aby ich oboznámili s činnosťou ozbrojených síl a Vojenskej polície. Deti si zasa z návštev vo Vlkanovej-Hronseku odnášajú veľa silných zážitkov. Inak to nebolo ani 5. a 6. apríla, keď absolvovali dvojdnový motivačný výcvik. Vedúci oddelenia krízového manažmentu mjr. Jaroslav Slančík pripomína, že sa snažili pre deti pripraviť naozaj zaujímavý program. Okrem zoznámenia sa so strelnými zbraňami a streľbou zo samopalů vz. 58, museli zdolávať prekážky, oboznámili sa s lanovými technikami, prostriedkami RCHBO, výcvikom psodov, cvikmi sebaobrány a boja zblízka, ale aj s aeróbnymi a silovými cvičeniami. Stretli sa s našou bývalou úspešnou reprezentantkou v biatlone

Maxim zdôraznil význam funkcie veliteľa pozemných síl, ktoré predstavujú najpočetnejšiu zložku celých OS SR. Pripomenul, že práve pozemné sily čakajú v nadchádzajúcom období mnohé úlohy doma i v zahraničí.

Novým zástupcom náčelníka Generálneho štábu OS SR – náčelníkom štábu je od 1. apríla genmjr. Miroslav Kocian, ktorý nahradil genmjr. Jindřicha Jocha. Oboch za prítomnosti generála Maxima prijal minister obrany Peter Gajdoš. Miroslav Kocian v minulosti pôsobil ako 1. zástupca náčelníka GŠ OS SR. Vzdelanie získal na vojenských akadémiách v Liptovskom Mikuláši, Brne, Hamburgu a Ríme, pôsobil vo vzdušných silách i na veliteľstve síl výcviku a podpory. Na generálnom štábe zastával funkciu náčelníka štábu pre operácie a v roku 2011 sa stal prvým zástupcom náčelníka generálneho štábu. Do konca marca viedol v Bruseli Úrad vojenského predstaviteľa SR pri NATO.

Text a foto: Jozef Žiak

Martinou Halinárovou, ktorá je kondičnou trénerkou Dukly Banská Bystrica. Oboznámila ich so svojou športovou disciplínou, vyskúšali si prípravu i mierenie špeciálnou biatlonovou puškou. Absolvovali spolu aj špeciálnu rozcvičku. Ďalšie prekvapenie pripravil olympijský víťaz a majster sveta v chôdzi Matej Tóth v podobe spoločného tréningu. Iniciátor spolupráce rotný Pavel Klaučo pripomína, že deti prednádávnom navštívili aj riaditeľa Vojenskej polície plukovníka Michala Migáta.

Text a foto: Jozef Žiak

● Od 27. marca do 5. apríla sa v 22. mechanizovanom prápore Michalovce v zodpovednosti veliteľa 1. mechanizovanej rotý konal sústredený odborný výcvik najnižších veliteľov – poručíkov odbornosti G-10 (mechanizovaná) z celých Pozemných síl OS SR, prijatých do dočasnej štátnej služby po 1. januári 2015. Zámerom cvičenia bolo zvýšenie úrovne odbornej pripravenosti, zlepšenie spôsobilosti veliť jednotkám a príprava najnižších veliteľov na metodicky správne riadenie výcviku jednotiek.

● Cvičenie pilotov 1. a 2. letky Taktického krídla Sliač v prežití sa uskutočnilo v oblasti Kráľova Lehota 27. až 31. marca. Sliačski profesionáli si precvičili rôzne spôsoby zakladania ohňa, presun vo vysokohorskom teréne, prekonávanie veľkých teplotných rozdielov, pretrvávajúceho ľadu aj snehových polí. Vyskúšali si zdolávanie brálnych masívov pomocou lanovky, zlaňovanie a brodenie vodnej prekážky.

● V priestoroch taktického krídla Sliač a CV Lešť sa 28. marca za účasti zástupcu britskej ambasády uskutočnilo pracovné rokovanie príslušníkov hasičských jednotiek britskej armády a príslušníkov vojenských hasičských jednotiek taktického krídla Sliač, vrtuľníkového krídla Prešov a dopravného krídla Kuchyňa o možnostiach spolupráce a výmeny skúseností z oblasti špeciálnych záchranných prác hasičských jednotiek pri leteckých nehodách. Príslušníci VHJ tk Sliač, vk Prešov a dk Kuchyňa sa 9. až 14. apríla recipročne zúčastnia na hasičskom výcviku vo výcvikovom centre Manstone v britskom Kente.

● Simulačné centrum AOS od 20. do 24. marca hostilo 41 príslušníkov práporu palebnej podpory NC 2013 mb, ktorí absolvovali cvičenie HELL STORM 2017. Cvičiaci prápor palebnej podpory tvorili príslušníci rmo Rožňava a shdo Michalovce. Témou cvičenia bola palebná podpora mechanizovanej brigády v jednotlivých fázach vedenia obrannej operácie s cieľom nácviku strelieb a riadenia paľby za podpory simulačných technológií CAX.

● V priestoroch ÚHL Ružomberok – pracovisko Liptovský Mikuláš a ÚVN SNP Ružomberok – fakultná nemocnica sa 20. - 22. marca uskutočnil výcvik zameraný na obnovenie spôsobilosti bojových záchranárov. Viedol ho inštruktor veliteľstva výcviku Vojenskej akadémie AČR vo Vyskove práp. Milan Štípal ako súčasť rozširujúcej sa spolupráce medzi zdravotníckymi službami OS SR a AČR v rámci spolupráce krajín V4 v oblasti výcviku prednemocničnej starostlivosti zdravotníckeho a nezdravotníckeho personálu, ktorá bude v druhej polovici roku 2017 pokračovať kurzom CLS 2. úrovne, ako aj prevereníom spôsobilosti inštruktorov výcviku CLS v ČR.

● V priestoroch veliteľstva Vzdušných síl OS SR sa uskutočnila hlavná plánovacia konferencia k cvičeniu Air Shield 2017. Zástupca veliteľa vzdušných síl brigádny generál Miroslav Lorinc na nej privítal účastníkov cvičiacich zložiek vzdušných a pozemných síl ako aj príslušníkov 5. pluku špeciálneho určenia a topografického ústavu. S programom, cieľmi a zámerom hlavnej plánovacej konferencie účastníkov oboznámil náčelník odboru plánovania, použitia a rozvoja plukovník Peter Baliak. Cieľom konferencie bolo dopracovanie plánu cvičenia a rozohry ako aj rekognoskácia priestorov.

Slávne bitky histórie Világoš

Kapitulácia Maďarov pri Világoši

V prvej polovici 19. storočia bolo Uhorsko, konglomerát národov a národností s dominanciou Maďarov, súčasťou Rakúskeho cisárstva. Maďarskí šľachtici a inteligencia pod vplyvom revolučného vrenia v západnej Európe však chceli viac. Prinajmenšom rovnoprávnosť Budapešti s Viedňou a v konečnom dôsledku nezávislý uhorský štát.

Európske revolúcie

V tzv. meruôsmich rokoch sa stredná a západná Európa stala dejiskom série revolúcií inšpirovaných francúzskou buržoáznou revolúciou. Mali rozličné pozadia – liberálne, národné i republikánske – ale ich spoločným cieľom bola likvidácia feudálneho absolutizmu a poriadkov nastolených po porážke Napoleona Rakúskom, Veľkou Britániou, Pruskom a Ruskom na Viedenskom kongrese (1814 – 1815).

Prvá revolúcia vypukla vo Švajčiarsku (1847), nasledovali revolúcie v Neapolsku a na Sicílii (január 1848) a revolučné nálady sa preliali do ďalších krajín. Koncom februára 1848 v Paríži zvrhli kráľa Ľudovíta Filipa a vyhlásili republiku. Už 13. marca 1848 sa vzbúrila Viedeň a cisár Ferdinand V. Habsburský musel zrušiť poddanstvo a odvolať kancelára Metternicha, ktorý ušiel do exilu. Následne, 15. marca, v Budapešti revolucionári vyhlásili požiadavky na osamostatnenie sa Uhorska, ktoré ako tzv. Marcové zákony 18. marca schválil Uhorský snem v Bratislave. Do platnosti tieto zákony vstúpili 11. apríla a znamenali koniec absolutizmu a poddanstva i v Uhorsku.

Aktivita slovenských národovcov 11. mája 1848 vyústila do Žiadostí slovenského národa, ktoré vyhlásili v Liptovskom Mikuláši. Žiadali v nich o. i. decentralizáciu Uhorska, autonómiu pre Horné Uhorsko obývané prevažne Slovákmi a rovnoprávne zastúpenie Slovákov v Uhorskom sneme. Budapešť nato vydala zatykače

na Štúra, Hurbana a Hodžu, ktorí ušli do Čiech a na Slovanskom zjazde v Prahe (2. až 12. júna 1848) sa priklonili k radikálnejšiemu (vojenskému) riešeniu uhorskej otázky, presadzovanému najmä Chorvátmi a vojvodinskými Srbmi. Naivne totiž verili, že Viedeň ich proti Budapešti podporí. Aj napriek tomu, že povstanie v Prahe, ktoré vypuklo počas zjazdu a vyústilo do bojov na barikádach, tvrdo potlačil cisársky generál Windisgrätz.

Uhorská revolúcia

Po prijatí Marcových zákonov sa veci v Uhorsku dali do rýchleho pohybu. Budapešť od Viedne žiadala významné

zmeny, vrátane uznania uhorskej vlády a vzniku medzinárodného zväzku spojeného iba spoločným panovníkom, čiže akejsi konfederácie. Cisár Ferdinand V. akceptoval maďarskú vládu a do jej čela vymenoval grófa Batthyányho. Budapešť však hodlala zaviesť i ďalšie na ten čas príliš pokrokové reformy, ktoré vydesili absolutistických panovníkov mocností spojených dohodami z Viedenského kongresu. A keďže dôrazne presadzovala aj ideu jednotného uhorského (maďarského) národa a maďarizovala nemaďarské národy žijúce v Uhorsku, začali sa proti nej formovať sily v zahraničí i na domácej pôde.

Vynáseanie požiadaviek Uhorska 15. marca 1848

Lajos Kossuth reční v Uhorskom sneme

V septembri 1848 do Uhorska z juho-východu vtrhlo chorvátske povstalecké vojsko a do podjavorinského kraja z Moravy zasa prvá (jesenná) slovenská dobrovoľnícka výprava. Chorváti tiahli na Budapešť, ale 28. septembra ich medzi Pákozdom a Sukoró maďarské jednotky

Boj o Budín

zastavili a prinútili ustúpiť. Slovenský dobrovoľnícky zbor po počiatkových úspechoch pri Brezovej pod Bradlom stratil iniciatívu a musel sa stiahnuť na Moravu, kde ho cisárski vojaci odzbrojili a rozpustili.

V decembri 1848 však na rozkaz nového panovníka cisára Františka Jozefa I. prekročilo hranice Uhorska zo západu veľké cisárske vojsko, s ktorým išla i druhá (zimná) slovenská dobrovoľnícka výprava. Boje v zime 1848/49 síce prebiehali so striedavými úspechmi, ale cisárskym jednotkám sa podarilo vytlačiť honvédske maďarské vojská z Horného Uhorska a obsadiť aj Budín. Na jar sa však Maďari spamätali, dobyli Budín späť, porazili cisárske jednotky pri Gödöllő a napokon 14. apríla 1849 Uhorský snem odňal Habsburgovcom uhorskú korunu. Rakúsky ab-

solutizmus tým dostal „facku“, a tak cisár František Jozef I. požiadal o pomoc svojho ruského spojenca cára Mikuláša I. Pavloviča. Ten ochotne súhlasil a vyslal z východu do Uhorska vojenský zbor.

Vojvodcovia a ich vojská

Politickými vodcami Uhorského povstania boli advokát Lajos Kossuth, ktorý sa v roku 1849 stal i predsedom uhorskej vlády, a revolučný básnik Sándor Petőfi. Novú maďarskú honvédsku armádu ako hlavný veliteľ viedol generál Arthur Görgey, absolvent pražskej univerzity, so skúsenosťami z pôsobenia v cisárskej armáde. Jeho neoceniteľným partnerom sa stal generál József Bem, pôvodom Poliak, ktorý predtým bojoval na viacerých bojiskách vtedajšej revolučnej Európy.

Cisársku armádu v sile takmer 140 000 vojakov do Uhorska priviedol generál Alfred Windisgrätz, smutne známy potlačením pražského povstania. Veliteľom o niečo väčšieho ruského zboru bol knieža Ivan Fjodorovič Paskevič a sekundoval mu pruský generál v ruských službách gróf Theodor von Rüdiger. Vojsko asi 50 000

skom hrade sa 10. augusta 1849 Kossuth dohodol s generálom Görgeym, že ak generál Bem zastaví Rakúšanov pri Temešvári, spoločne udrú na Rusov. Temešvár však priniesol novú porážku, Kossuth spanikáril a aj s vládou ušiel do Turecka, zanechajúc ďalší osud Uhorska na pleciach generála Görgeya.

Onedlho cisárske a cárske jednotky obkľúčili zvyšky honvédskeho vojska pri rumunskom mestečku Siria, známom vtedy ako Világoš, neďaleko Aradu. Rakúšanom velil generál barón Július Jacob von Haynau, Rusom generál von Rüdiger. Odpor proti obrovskej presile nemal zmysel a Görgey sa rozhodol kapitulovať, ale do rúk Rusov, pretože si myslel, že budú milosrdnejší. Rüdiger kapituláciu prijal a takmer 34 000 zajatcov odovzdal von Haynauovi, úchylnému sadistovi, ktorý si za krutosti v Taliansku predtým vyslúžil prezývku „krvavý pes“ či „hyena z Brescie“.

Epilóg

Svoje obľudnej povesti nezostal von Haynau nič dlžný ani pri Világoši, čo zdôraznil slovami: „Dám Maďarom takú príučku, že najbližších sto rokov nepomyslia na ďalšie povstanie!“ Čoskoro nechal v Arade popraviť trinásť najdôležitejších zajatcov, vrátane deviatich generálov! Ďalších 120 dal obesiť v nasledujúcich týždňoch a vyše 2 000 povstalcov uvrhol do ťažkého väzenia. Slovo „világoš“ sa stalo, a nielen v Maďarsku, synonymom pre veľkú bitku či krutý výprask.

Lajos Kossuth zomrel 20. marca 1894 v exile v talianskom Turíne. Dlhو dúfal vo „vyslobodenie vlasti z pazúrov Viedne“ a neskôr pripúšťal i premenu Uhorska na akúsi Dunajskú konfederáciu národov žijúcich na jeho území. V zahraničí ho však už nik nepočúval a domáci politici sa skôr prikláňali k myšlienke rakúsko-uhorského vyrovnania, ku ktorému skutočne prišlo v roku 1867, žiaľ, opäť na škodu ostatných nemaďarských národov Uhorska.

Po bitke pri Világoši

Chorvátov viedol bán Jozef Jelačić. Tieto invázne sily prevyšovali maďarskú honvédsku armádu viac ako dvojnásobne, takže ďalší vývoj sa dal očakávať.

Világoš

Do bojov po boku Viedne sa v lete 1849 zapojila i tretia (letná) slovenská dobrovoľnícka výprava, ktorej vodcovia hľadali spásu v tzv. austroslavizme ako protiváhe tzv. pangermanizmu.

Pri Segesvári (dnešná Sighisoara v Rumunsku) sa 31. júla 1849 generál Bem postavil do cesty ruskému zboru, ale utrpel krvavú porážku. Padlo vyše 1 300 Maďarov a kozáci po bitke vraj do masových hrobov hádzali i ranených, medzi nimi údajne aj básnika Sándora Petőfiho.

Nasledovali ďalšie porážky honvédov pri Rábe, Komárne a Budíne. Na arad-

Druhá najväčšia postava Uhorskej revolúcie, Sándor Petőfi, neskončil podľa jednej legendy pochovaný zaživa pri Segesvári, ale údajne dožil v ruskom zajatí pod menom Petrovič. To je však málo pravdepodobné, pretože Rakúšania by Rusom takého významného zajatca určite nenechali.

Text: PhDr. Ján Dolinay

Odborník na vojenskú techniku aj na výcvik mladých

Páni opravári z Martina

Jednou z úloh martinského opravárenského práporu je podľa jeho veliteľa podplukovníka Vladimíra Kotrusa uskutočňovať opravy výzbroje, techniky a materiálu pre celé Ozbrojené sily SR. Rôzne vojenské cvičenia v uplynulom období ukazujú, že spomínanú úlohu Martinčania plnia so ctou. Vďaka nim mohlo na cvičení pokračovať množstvo opravenej techniky.

Dôkazom ich vysokej odbornosti a schopnosti opravovať vojenskú techniku na cvičeniach je aj práca staršieho technika skupiny opráv a technickej kontroly rotmajstra Petra Zbýňovca (na fotografii vľavo) a veliteľa družstva opráv kolesovej techniky rotného Jána Ligasa (stojí vpravo).

Garant opravy

Vyučený automechanik rotmajster Zbýňovec sa od malička zaujímal o techniku. Preto celkom logicky absolvoval v Liptovskom Mikuláši dvojročnú vojenskú strednú školu, smer tanková a automobilová technika. Začínal v delostreleckej brigáde Jelšava ako technik raketometnej batérie. Podľa neho to bola doslova škola života, ktorá mu dala dobré praktické základy. Plne ich rozvinul po príchode do Martina. Oboznámil sa s kolesovou i pásovou technikou používanou v našich ozbrojených silách. Postupne sa stal náčelníkom pracoviska opráv BVP, veliteľom družstva a nakoniec starším technikom skupiny opráv a technickej kontroly.

Vo svojej terajšej pozícii komunikuje rodák z Rajca s ostatnými útvarmi. Jeho skupina opráv zabezpečuje na cvičeniach opravu

a údržbu cvičiacej techniky. „Najviac práce na cvičeniach máme s pásovou technikou. Vieme, že musí byť čím skôr opravená, aby mohli jednotky cvičiť. Preto naši chlapi robia aj po nociach. Tak tomu bolo aj na cvičení Slovenský štít 2016. Tam nám dala poriadne zabráť oprava BRDM. Mal problém s prevodovkou. Takmer dva a pol dňa nám trvalo, kým sme ho dali dohromady. Máme šikovných, skúsených opravárov. Som rád, že postupne sa vylepšuje a skvalitňuje aj vybavenie poľných pojazdných dielní. Už sa v nich lepšie pracuje. Ako sa hovorí, neprší nám pri každej oprave v daždi za krk. Máme tam viac moderného náradia a pomôcok. Sme pripravení opraviť aj novú techniku v OS SR, či už ide o Land Rovers, ktorých požiaručný servis sme už prevzali, Aktisy, Many i nové Tatrovky,“ poznamenáva rotmajster Zbýňovec. Získal aj zahraničnú skúsenosť v prvej rotácii LOT tímu vo Foči v rámci misie EÚ ALTHEA v Bosne a Hercegovine.

Zástupca veliteľa práporu major Ľubomír Petrík s uspokojením konštatuje, že rotmajster Zbýňovec je najvyšší odborník útvaru, ktorý garantuje opravy techniky. Cez neho vlastne prechádza výstupná kontrola opravenej techniky. Svojím podpisom potvrdzuje, že je opravená. Vtedy sa dá výzva útvaru, aby si prišli po

Mal sotva pätnásť rokov, keď si prvý raz ako študent strednej vojenskej školy obliekol uniformu. Dnes má štabný nadrotmajster Ľubomír Mihalik o tridsať viac a do marca bol veliaci poddôstojník Sektoru 4 mierovej misie UNFICYP na Cypre. Po polroku v zahraničí je veliaci poddôstojník práporu CSS (Combat Servis Support) v Prešove.

Pre armádu sa rozhodol najmä kvôli technike. „Dlhé roky som robil s automobilovou aj s tankovou technikou, takže moje sny sa naplnili,“ konštatuje rodák z Krivého pri Bardejove, otec dcéry a syna.

Strieborný generál

Občas stretnete niekoho, z koho na prvý pohľad cítiť vnútornú rovnováhu aj silu spojenú s disciplínou, trpezlivosťou, no aj ľudskou ústretovosťou a žičlivosťou. Skrátka – prirodzená autorita. Šbnrtm. Mihalik sa vďaka týmto vlastnostiam, ako aj vďaka vzdelávaniu, postupne posunul od starostlivosti o techniku k výcviku mladých vojakov. „Po tom, ako som bol v Kežmarku technik 1. tankovej roty, správca skladu, náčelník automobilového parku či náčelník kontrolnej technickej stanice, ma vymenovali do pozície veliaceho poddôstojníka kežmarskej 2. výcvikovej základne vojakov základnej služby. Do roku 2005 som teda stihol ešte aj základákov,“ usmial sa nad už blednúcou spomienkou.

Pri výcviku mladých sa osvedčil. Prevelili ho do Martina ako veliaceho poddôstojníka Základnej výcvikovej školy, v rokoch 2009 až 2013 bol veliaci poddôstojník martinského Práporu výcviku. Velil ostatným poddôstojníkom, cvičil. „Boli to stovky, tisíce vojakov, ktorých som spoznal,“ vyratáva. Ak by nebol sám príkladom, ak by sa nevyznal v problematike, ktorú cvičil a technike, na ktorej sa cvičilo, veľmi rýchlo by mu zmákli kolená a svoju funkciu by neustál. Pýtame sa ho však, či pri tom, ako sedem rokov a sedem mesiacov chodieval z Kežmarku do Martina na týždňovky, ustál aj rodinný život. „Áno, odlúčenie často poznamená vzťahy. Je to však o dôvere a ústretovosti partnerov. Keď som dostal ponuku pracovať v Martine, manželka mi povedala nech idem a hneď dodala, že si urobí vodičák, aby stíhala starostlivosť o deti, ktoré mali 5 a 7 rokov.“ Uznáva, že na najvyš-

šiu poddôstojnícku hodnosť, ktorej sa s trochou nadsádzky hovorí aj strieborný generál, by bez takéhoto zázemia nedosiahol.

Veliteľ medzinárodne

Keď sa ho spýtame, ako to je veliť doma a ako v medzinárodnom prostredí, po polroku strávenom v misii UNFICYP na Cypre hodnotí: „Na Slovensku to máme o niečo vojenskejšie, služba je presnejšie naprogramovaná. Tam bola niekedy zase azda žičlivejšia atmosféra, ale bolo treba viac improvizovať a niektoré procesy boli zložitejšie.“ Zložitosť spočívala aj v tom, že v Sektore 4 misie UNFICYP, kde sú vedúcim národom Slováci, bol nadriadený aj poddôstojníkom a mužstvu z maďarského a srbského vojenského kontingentu. „Ak to zhrám, v Sektore 4 bolo 242 vojakov hodnostného zboru mužstva a poddôstojníkov,“ vyratáva ľudí v svojej podriadenosti. Pokračuje: „Vojaci v patrolách boli v jednom švungu a dokola rotovali do služieb. Ženisti sa tiež nikdy nezastavia a spoľahliví boli aj ostatní, takže spolu s tým, že sme medzi sebou nemali narušené vzťahy, sme odvedli dobrú prácu,“ zhodnotil štabný nadrotmajster Mihalik. „Spomedzi Slovákov, ktorí išli príkladom, by som rád uviedol veliteľa odlúčeného patrolovacieho družstva vo Varoshi rotmajstra Vladimíra Macejka, zástupkyňu 6. patrolovacieho družstva rotnú Katarínu Domarackú či veliaceho poddôstojníka na pozícii CP 10 nadrotmajstra Mareka Sukovského,“ spomenie bývalý veliaci poddôstojník Sektoru 4 a Slovconu v misii UNFICYP štabný nadrotmajster Ľubomír Mihalik.

A čo ďalej? „Tento rok máme v Prešove certifikáciu práporu, bude to dosť veľká zaberačka, ale teším sa,“ avizuje jeden z najskúsenejších poddôstojníkov našich ozbrojených síl.

Text a foto: Pavol Vitko

opravenú techniku. „Som rád, že pri ňom sa priúčajú aj mladší, velitelia družstiev. Rotmajster Zbýňovec im ochotne odovzdáva skúsenosti,“ hovorí major Petřík.

Z dvoch uazov jeden

Veľa sa od neho priučil aj rotný Ján Ligas. Rodák z Oravy ukončil taktiež spomínanú vojenskú školu na Liptove. V Martine začínal ako vodič – žeriavnik, potom náčelník pracoviska opráv kolesovej techniky, veliteľ družstva opráv pásovej a teraz kolesovej tech-

niky. „Vždy ma technika priťahovala. Najviac mi dali ale skúsenosti starých, skúsenejších technikov v útvere. Najmä keď sme vo VVP na cvičeniach opravovali techniku. Bola to najlepšia škola. V poľných podmienkach sa snažíme techniku opraviť čím skôr, aby mohli vojaci ďalej cvičiť. Dosť problémov nám robí staršia sovietska technika, najmä uazy. Tam musíme neraz improvizovať. Nahrádzajú sa síce Land Rovermi, ale ešte stále ich je dosť. Uazy majú najväčšie problémy s karburátormi, zapáľovaním, prevodovkami. Náhradných súčiastok je už veľmi málo. Pomáhame si, ako sa dá... Stalo sa nám, že sme museli na jednom cvičení z dvoch uazov dať dohromady jeden, inak to nešlo,“ priznáva rotný Ligas.

Major Petřík konštatuje, že rotný Ligas je jeden z najskúsenejších veliteľov družstiev. Odborník na kolesovú i pásovú techniku, čo nie je vždy pravidlom. V blízkej budúcnosti to bude jeden z kandidátov, ktorí by mali pôsobiť v skupine opráv a technickej kontroly. Veliteľ 1. opravárenskej roty kapitán Vladimír Kadlub si okrem toho na rotnom Ligasovi cení, že vie dobre organizovať prácu svojho družstva v opravárenskej hale i vonku vo VVP pri cvičeniach.

Text a foto: Jozef Žiak

Bežal aj veliteľ školy

V rámci spolupráce s americkou armádou a pomoci USA Slovensku absolvovalo vo vojenských školách v USA štúdium a rôzne odborné kurzy množstvo príslušníkov našich ozbrojených síl. Sú medzi nimi aj vojenský policajti. Koncom minulého roka sa medzi nich zaradil po úspešnom ukončení vyššieho odborného kurzu pre dôstojníkov v hodnosti kapitán pre príslušníkov vojenských polícií na základni Fort Leonard Wood v Missouri kapitán Jozef Boleček.

Ked' nastúpil rodák z moravskej Opavy v októbri 1991 k prevádzkovému práporu v Trenčíne na základnú vojenskú službu, vôbec netušil, že raz absolvuje vojenskú školu v USA. Po absolvovaní poddôstojníckej školy RCHBO v Liberci sa rozhodol pre vojenskú profesionálnu dráhu.

Užitočný kurz

Pôsobil v poddôstojníckych pozíciách v spojovacích a strážnych útvaroch v Trenčíne, Dubnici nad Váhom a v Novom Meste nad Váhom. Zároveň úspešne ukončil diaľkové štúdium na Materiálovo technologickej fakulte STU Trnava. V roku 2000 kariéru spojil s Vojenskou políciou. Nastúpil ako poručík na oddelenie logistiky Vojenskej polície Trenčín. Absolvoval niekoľko odborných kurzov v Nemecku, Taliansku a USA. Medzinárodné skúsenosti získal v mierovej misii UNFICYP na Cypre ako zástupca veliteľa medzinárodnej jednotky Vojenskej polície. Absolvoval štúdium na Akadémii Policajného zboru SR. Pôsobí na operačnom oddelení Vojenskej polície v Trenčíne so zameraním na zahraničné aktivity. V posledných rokoch sa ako člen hlavného plánovacieho tímu pre Mnohonárodný prápor Vojenskej polície NATO (MNMPBAT) zúčastňuje na cvičeniach tohto medzinárodného zoskupenia.

Jeho kvalifikáciu v minulom roku prehľadalo školenie v USA. Päťmesačný kurz Military Police Captains Career Course je zameraný najmä na prípravu budúcich veliteľov rôt a práporov Vojenskej polície. „Okrem príslušníkov vojenskej polície amerických pozemných síl a námornej pechoty na kurz najstúpili aj štyria zahraniční študenti. Z Holandska, Kosova, Kambodže a Slovenska. Odborný

Úcta vojnovým veteránom

Pri príležitosti výročia oslobodenia Nového Mesta nad Váhom odovzdal 7. apríla na slávnostnom stretnutí Oblastnej organizácie Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov vedúci oddelenia starostlivosti o vojnových veteránov a vojenských dôchodcov sekcie ľudských zdrojov Ministerstva obrany SR Richard Zimányi odznaky vojnových veteránov účastníkov Slovenského národného povstania plukovníkovi vo výslužbe Vladimírovi Repčíkovi a účastníkovi mierovej misie UNPROFOR v bývalej Juhoslávii majorovi vo výslužbe Jánovi Petlušovi.

„Sme hrdí na našu históriu i na našu prítomnosť, ktorú symbolizujú pán Repčík aj pán Petluš a sme radi, že ministerstvo obrany na našich hrdinov nezabúda,“ zdôraznil primátor Nového Mesta nad Váhom Jozef Trstenský. „Mrzí ma, že sú na Slovensku ľudia,

ktorí sa nielenže nevedia ani trochu vcítiť do toho, aké bolo ťažké bojovať proti nemeckej presile, no ešte svojimi názormi otravujú vedomie iných. O to som radšej, že armáda patrí k tým, ktorí si naše Slovenské národné povstanie vážia a robí aj veľa pre to, aby ostalo v mysliach mladých ako jeden z najdôležitejších bodov našej slovenskej minulosti,“ povedal vojnový veterán Vladimír Repčík.

Text a foto: Pavol Vitko

Rezort vybuduje pamätník

Rezort obrany chce v spolupráci s mestom Liptovský Mikuláš vybudovať pamätník venovaný pamiatke vojakov, ktorí zahynuli v zahraničných misiách a operáciách v novodobých dejinách Ozbrojených síl SR. Zámer potvrdili podpisom memoranda o spolupráci. Pomník by mal byť vybudovaný na vrchu Háj – Nicovô pri Liptovskom Mikuláši. Budú na ňom mená 57 vojakov, ktorí pôsobili v Kosove, Bosne a Hercegovine, Chorvátsku, bývalej Juhoslávii, Afganistane, Iraku, Eritrei a na Cypre, no domov sa nevrátili. Takéto pietne miesto na Slovensku chýba a rezort obrany považuje jeho vybudovanie za prejav úcty k tým vojakom, ktorí aj za hranicami Slovenska pomáhali ľuďom v núdzi a prispievali k udržiavaniu mieru.

V spoločnom memorande sa mesto zaviazalo k majetkovo-právnejmu vysporiadaniu pozemku, jeho prenájmu alebo predaju za symbolickú cenu aj k vyhotoveniu projektovej dokumentácie a zabezpečeniu stavebného povolenia. Ministerstvo obrany bude zhotovenie a prevádzkovanie pomníka financovať, na čo plánuje vyčleniť približne 30 000 eur.

V súčasnosti vzniká komisia zložená zo zástupcov organizačných zložiek rezortu obrany, Vojenského historického ústavu a mesta Liptovský Mikuláš. Jej úlohou bude vypracovať ideový námet pomníka, posúdiť jeho umiestnenie, architektonický návrh aj historické súvislosti. Pamätník slávnostne odhalia budúci rok.

kurz musia úspešne absolvovať všetci americkí vojenský policajti v hodnosti kapitán pred povýšením na majora. Je zameraný na všetky oblasti riadenia a rozdelený do modulov zameraných na policajné operácie, rozhodovací proces, vodcovstvo, prípravu veliteľov jednotiek, taktické a operačné stupne velenia,“ približuje kapitán Boleček jeho náplň.

Práca s utečencami

Časť štúdia priniesla frekventantom nové poznatky aj v oblasti detegovania výbušnín a omamných látok, poriadkovej služby či riadenia a kontroly zadržaných podozrivých osôb a práce s utečencami. Dôraz kládol na činnosť spoločných jednotiek v medzinárodných operáciách a na stabilizačné operácie, v ktorých vojenská polícia plní úlohu policajného zabezpečenia. Vyvrcholením bolo spoločné cvičenie.

Veľká pozornosť je venovaná aj rozvoju pohybovej a fyzickej zdatnosti. „Oceňujem, že na cvičení sa aktívne zúčastňovali inštruktori výcviku. Sedemdesiate priate výročie vzniku Vojenskej polície si pripomenuli spoločným skupinovým behom na 3 míle (4,8 km), na ktorom sa bez ohľadu na hodnosti a funkcie zúčastnili všetci funkcionári školy na čele s jej veliteľom. Osobným prístupom tak upevňujú súdržnosť celého útvaru. Počas kurzu som získal nové vedomosti, skúsenosti a poznatky, ktoré mi pomôžu v mojej práci vo Vojenskej polícii i v rámci medzinárodného krízového manažmentu,“ sumarizuje kapitán Boleček.

Oceňuje aj výmenu skúseností s prednášajúcimi americkými vojenskými policajtmi, ktorí pôsobili v bojových operáciách, najmä v Iraku a Afganistane. Svojimi osobnými skúsenosťami celý kurz mimoriadne obohacovali.

Text: Jozef Žiak

Foto: archív J. B.

Ženisti a študenti

Na Dni otvorených dverí Fakulty bezpečnostného inžinierstva Žilinskej univerzity sa päťsto študentov a návštevníkov školy mohlo oboznámiť aj s prácou špecialistov EOD ženijného práporu Sereď. Veliaci poddôstojník práporu nadrotmajster Ing. Martin Siekel spolu s desiatnikom Michalom Boldogom a slobodníkom Ladislav Szecsőom im prezentovali napríklad systém identifikácie a vyhľadávania improvizovaných výbušných zariadenímetódy ich zneškodňovania. „Veľkú odozvu mali aj praktické skúsenosti vojakov nadobudnuté v operácii ISAF v Afganistane,“ uviedol vysokoškolský učiteľ Ing. Štefan Jangl, plukovník v. v., tiež bývalý ženista. Dodal, že študijné odbory fakulty bezpečnostného inžinierstva súvisia aj s činnosťou ozbrojených síl. „Je to bezpečnostný manažment, krízový manažment, záchranné služby a novo akreditovaný odbor bezpečnosť a ochrana kritického infraš-

truktúry,“ definoval. Napríklad cieľom jeho predmetu Výbušné a nástrahové systémy okrem iného je, aby študent získal základné vedomosti o členení a technológii výbušnín či roznetových systémov a poznal ich rozdelenie podľa cieľa použitia aj podľa spôsobu iniciácie.

(pv)

Foto: Milan Dermek

Zľavy pre veteránov

Predstavitelia rezortu obrany a Horezza, a. s. podpísali zmluvu o poskytovaní zliav vojnovým veteránom. Zľavy 25 % pre vojenských veteránov z obdobia druhej svetovej vojny aj účastníkov novodobých zahraničných misí a operácií sa týkajú ubytovacích zariadení v Piešťanoch, Tatranských Zruboch, na Zemplínskej Širave a Smrekovici. Nárok na zľavu má aj manžel či manželka alebo druh či družka, ktorí žijú s vojnovým veteránom v spoločnej domácnosti, ich deti a vnúčatá, ktoré by boli s nimi ubytované.

Majsterky, vicemajster a tradícia

„Veronika je vo skvelej forme, preto len zopakujem, že nám všetkým urobila radosť tým, že sa rozhodla pokračovať v profesionálnej kariére aj v ďalšej sezóne. Úprimne blahoželám k dnešnému víťazstvu,“ povedal 25. marca minister obrany SR Peter Gajdoš na adresu slalomárky Veroniky Velez-Zuzulovej, ktorá sa po mimoriadne úspešnej medzinárodnej sezóne stala aj majsterkou Slovenska v slalome.

Bol to jej ôsmy republikový titul v kariére. „Za úspechmi z posledných rokov boli roky tvrdej práce, samé od seba mi nič z neba nespadlo, ak nerátam to, že občas som sa stretla aj s problémami, kde by som ich nečakala,“ povedala nám Veronika narážajúc na problémy s jej športovým zväzom a ako vždy zároveň ocenila, že jedným zo základov stability jej športového zázemia je Dukla..

O týždeň neskôr, 2. apríla, sa stala majsterkou Slovenska v maratónke nadporučíčka Sylvia Šebestian z 5. pluku špeciálneho určenia. Už druhý slovenský titul si vybojovala v rámci 12. ročníka Bratislavského maratónu, a to iba sedem mesiacov po pôrode. „Išla som si zabehať skôr pre radosť, veď vlni som vôbec nepretekala. Ani vo sne narátala s takýmto úspechom,“ konštatovala 39-ročná vytrvalkyňa, ktorá v Bratislave skončila časom 3:04:01 celkovo tretia – a ktorá sa môže pochváliť o. i. aj desiatkami výsadkárskeho zoskokov.

Od nadváhy k striebru

Keď sme pred tromi rokmi publikovali v Obrane článok o totálnej zmene životného štýlu rotného Mareka Mockovčiaka, málokto mohol predpokladať, že sa ako 39-ročný stane maratónskym vicemajstrom Slovenska. Osem rokov späť mal totiž pri výške 178 centimetrov hmotnosť 90 kilogramov. Začal behať, schudol na 64 kg a na Bratislavskom maratónke si národné striebro vybojoval časom 2:38:16. Celkovo bol štvrtý. Rotný Mockovčiak slúži u logistov v Prešove a ako hovorí: „Bratislavu beriem skôr ako súčasť prípravy

na októbrový Medzinárodný maratón mieru, kedy by som si chcel zabehnúť osobný rekord pod 2:30. Medzi tým ma čakajú maratóny v Belehrade či Čadci a záver sezóny budem mať na izraelskom púštnom matratóne v Eilate.“

Národ behá

Ďalší týždeň, 9. apríla, reprezentovalo Ozbrojené sily SR a rezort obrany asi pol stovky vojakov a zamestnancov na 70. ročníku Národného behu Devín – Bratislava. Nadviazali tak na početnú účasť vojakov z prvého obdobia týchto pretekov. Napríklad na 14. ročníku v roku 1935 bolo zo 136 pretekárov až 126 vojakov, o dva roky neskôr z 27-členného štartovného poľa bolo 18 vojakov. „Od roku 2004 som vynechal iba jeden ročník, a to kvôli výcviku do operácie ISAF v Afganistane. Keď som bol na misii UNFICYP na Cypre, priletel som na Devín – Bratislava na dovolenku,“ uviedol po absolvovaní 11 625 m dlhej trate rotmajster Emil Duraj (0:43:41), ktorý aktuálne slúži v Styčnom integračnom tíme NATO (NFIU) v Bratislave - Vajnorochoch. „Preteky Devín Bratislava sú jedným zo symbolických športových podujatí našej krajiny a tá vyše sedemtisícová masa ľudí na štarte ukázala silu športu. Teším sa, že som si mohol v rámci tréningu zabehnúť aspoň 2 600 metrov dlhý Malý Devín so školákmi, teda s budúciimi veľkými hviezdami,“ s úsmevom konštatoval olympijský víťaz v chôdzi na 50 km a člen Vojenského športového centra Dukla Banská Bystrica nadporučík Matej Tóth.

Text: Pavol Vitko

Foto: S. V.

Spojári víťazne

V Trenčíne sa 16. a 17. marca uskutočnil 7. ročník Majstrovstiev OS SR vo florbale. Súťaž zorganizovalo veliteľstvo pozemných síl v spolupráci s trenčianskym práporom podpory velenia.

Riaditeľ podujatia kapitán Martin Bielik spokojne konštatuje, že o súťaž bol v ozbrojených silách veľký záujem. „Prihlásilo sa 27 družstiev. Napokon sme z kapacitných dôvodov vybrali 20. Som rád, že sú-

ťaž má z roka na rok vyššiu úroveň“. Spokojná bola aj veliteľka majstrovstiev – veliteľka práporu podpory velenia pozemných síl podplukovníčka Zuzana Kraushuberová. Aj preto, že práve kombinované družstvo jej práporu a veliteľstva pozemných síl obhajovalo minuloročný titul.

Po vyraďovacích bojoch sa do finále dostali spomínané kombinované trenčianske družstvo a tím Základne MOKIS z Ružomberka. Ružomberčania pod vedením čatára Dominika Dornika zvíťazili a z rúk zástupcu veliteľa Pozemných síl OS SR brigádneho generála Juraja Krištofoviča prevzali medaily, víťaznú trofej i Putovný pohár veliteľa pozemných síl OS SR. Na treťom mieste skončilo kombinované družstvo Personálneho úradu a AOS z Liptovského Mikuláša.

Text a foto: Jozef Žiak

JARNÝ POBYT V SRDCI PIEŠŤAN

- ubytovanie (5 nocí, 6 dní)
- plná penzia
- voľný vstup do vnútorného bazéna (plaveckého)
- voľný vstup do posilňovne
- voľný vstup do multifunkčného ihriska
- biliard, petang
- wifi free, bezplatné parkovanie

Cena: 205 €/pobyť/osoba

+421 (0) 33 7983 111 repcia.pn@horezza.sk

ROMANTICKÝ POBYT PRE DVE OSOBY

- 2 x ubytovanie (2 noci, 3 dni)
- 2 x polpenzia (raňajky - bufetové stoly a večera)
- jednorazový vstup do GRANIT SPA na 2,5 hodiny
- jacuzzi 30 min s flašou sektu
- GRANIT Cinema (najmenšie a najvyššie položené kino v SR)
- posilňovňa, biliard, detský kútik, wifi
- multifunkčné ihriská

Cena: 147 €/pobyť/2 osoby

+421 (0) 914 324 188 repcia.sm@horezza.sk

LIEČEBNÝ POBYT V TATRÁCH

- 6 x ubytovanie (6 nocí, 7 dní)
- 6 x plná penzia
- 10 x procedúra počas pobytu (po konzultácii s lekárom)
- detský kútik, posilňovňa
- wifi internet v celom hoteli
- biliard, tenis, stolný tenis a stolný futbal
- infocentrum – stála 24 h služba recepcie
- skibus počas zimnej sezóny
- bezplatné parkovanie

Cena: 249 €/pobyť/osoba

+421 (0) 52 4422 751 repcia.tz@horezza.sk

POBYT S INTENZÍVNÝM KURZOM PLÁVANIA

- ubytovanie na 3 noci, plná penzia
- 11 hodín výučby plávania pod dohľadom kvalifikovaného inštruktora
- neobmedzený vstup do bazéna, posilňovňa
- wifi internet v celom hoteli
- biliard, stolný tenis a stolný futbal
- multifunkčné ihrisko s umelým trávnikom
- bezplatné parkovanie

Cena: od 120 €/pobyť/osoba

- 40%

+421 (0) 56 6492 571 repcia.zs@horezza.sk

Veľké displeje prichádzajú

Po fiasku s nebezpečnými batériami predchádzajúcich modelov spoločnosť Samsung uviedla dvojicu nových high-endových telefónov Galaxy S8 a S8+. Galaxy S8 disponuje 5,8-palcovým displejom s QuadHD+ rozlíšením 2 960×1 440 pixelov. Na prednej i zadnej strane má ochranné sklo Gorilla Glass 5. Nechýba displej Always-on na neustále zobrazovanie kľúčových informácií. Základom je osemjadrový čipset Snapdragon 835 alebo osemjadrový Exynos. Ponuka sa bude líšiť podľa trhov a mobilných operátorov. V základe bude k dispozícii 4 GB operačnej pamäte RAM a 64 GB vnútorného úložného priestoru flash (UFS 2.1). Novinka využíva hlavný 12-megapixelový fotoaparát (snímač Dual Pixel) so svetelnosťou f/1,7 a s optickou stabilizáciou obrazu. Predná kamera je 8-megapixelová (svetelnosť f/1,7) a disponuje automatickým zaostrovaním. Galaxy S8 je postavený na platforme Samsung Knox. Okrem snímača odtlačkov prstov ako prvok biometrickej ochrany slúži snímač očnej dúhovky a nechýba ani rozpoznávanie tváre, takže použí-

vatelia si budú môcť vybrať spôsob zabezpečenia. Telefón s rozmermi 148,9×68,1×8,0 mm a hmotnosťou 155 g spĺňa podmienky zvýšenej odolnosti voči prachu a vode IP68. Batéria má kapacitu 3 000 mAh a podporované je rýchle nabíjanie, voliteľne aj bezdrôtové. Operačným systémom je Android 7.0 s novým asistentom Bixby v podobe inteligentného rozhrania.

Väčší model Galaxy S8+ má rovnaké základné parametre. Displej je 6,2-palcový s rozlíšením QuadHD+ (jemnosť zobrazenia je v tomto prípade 529 PPI). Odlišné sú i rozmery 159,5×73,4×8,1 mm, hmotnosť 173 g a narástla aj kapacita batérie na 3 500 mAh. Balenie obsahuje nové slúchadlá AKG od spoločnosti Harman. K dispozícii je spektrum farebných verzií Midnight Black, Orchid Gray, Arctic Silver a Coral Blue. K novým telefónom je rôzne príslušenstvo ako okuliare pre virtuálnu realitu Gear VR. Zaujímavá je dokovacia stanica Samsung DeX, slúžiaca na nabíjanie, chladenie a pripojenie k monitoru, klávesnici aj myši, vďaka čomu možno smartfón používať ako desktopový počítač.

FILM

HEYDRICH: MUŽ SO ŽELEZNÝM SRDCOM

Nedlho po britsko-česko-francúzskej snímke Operácia Anthropoid prichádza ďalšia historická dráma o atentáte na zastupujúceho ríšskeho protektora Reinharda Heydricha. Tentoraz v čisto francúzskej produkcii, ale tiež s medzinárodným obsadením. V origináli má nezvyčajný názov HHhH, rovnako ako románová predloha – Goncourtovou cenou odmenený knižný debut spisovateľa Laurenta Bineta. Význam skratky je „Himmlers Hirn heißt Heydrich“ (Himmlerov rozum sa volá Heydrich). Jozefa Gabčíka hrá Jack Reynor, Jana Kubiša Jack O'Connell, ďalej účinkujú Rosamund Pikeová, Jason Clarke a Mia Wasikowska. Francúzsky režisér Cédric Jimenez nakrúcal podľa vlastného scenára v Prahe a v Budapešti.

VIDEO

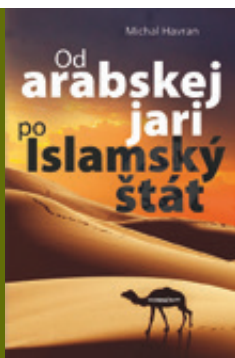
ODTIAĽTO AŽ NA VEČNOSŤ

Osem Oscarov za rok 1953 získala hviezdne obsadená romantická vojnová dráma From Here to Eternity režiséra Freda Zinnemanna podľa románu Jamesa Jonesa. Vráťane cien za réžiu, mužský i ženský herecký výkon a za kameru. Burt Lancaster, Montgomery Clift, Deborah Kerr, Frank Sinatra, Ernest Borgnine a ďalší legendárni herci účinkujú v príbehu z americkej vojenskej základne Pearl Harbor na Havaji v predvečer japonského útoku z decembra 1941. Bývalý boxer vojak Prewitt (Clift) čelí šikane, pomôcť sa mu usiluje priateľ Maggio (Sinatra), zatiaľ čo seržant Warden (Burt Lancaster) a Karen Holmesová (Deborah Kerr) sa musia rozhodnúť, čo je dôležitejšie: ich láska, alebo vojenské povinnosti? Neočakávaný japonský útok navždy zmení život každého z nich.

Najľahší a najdrahší

Jeden z výrobcov najrýchlejších a najluxusnejších automobilov Bugatti rozšíril portfólio štýlových prepravných prostriedkov na obe strany: o luxusnú jachtu Bugatti Niniette 66, ale aj o športový bicykel PG Bugatti Bike. Vyrába ho nemecká spoločnosť PG (Pimpgarage) prevažne z uhlíkových vlákien. Okrem rámu sú z nich aj vidlice, ráfiky, sedlová tyč, riadidlá a brzdy. Popri variabilnom efektnom dizajne, pevnosti a pružnosti sa technológia odzrkadlila aj na hmotnosti. Tá je nižšia ako 5 kilogramov a podľa výrobcu by malo ísť o najľahší špeciálny mestský bicykel na svete. Slovíčko „špeciálny“ však v tomto prípade znamená, že tvorcovia svoj výtvor označili ako nie určený na bežné cestné komunikácie. Skrátka – ak k nemu nevlastníte aj vhodnú trať, jazdíte na vlastné riziko. Bicykel PG Bugatti Bike by mal byť nielen ľahký, ale aj pohodlný vďaka špeciálne navrhnutým riadidlám s tlmičmi nárazov. Celý dizajn bol optimalizovaný pre aerodynamickú jazdu pri vysokých rýchlostiach. Bicykel bude k dispozícii v rôznych povrchových úpravách. Jeho majitelia si môžu konfigurovať farby rámu a tiež niektoré komponenty si dať vyrobiť individuálne. Musia sa však poponáhľať, lebo z bicykla vznikne v limitovanej edícii len 667 kusov. Základná cena je 39 000 dolárov.

OD ARABSKEJ JARI PO ISLAMSKÝ ŠTÁT

Irak ako štát nejestvuje, Líbya má dve vlády a veľké časti jej územia ovládajú islamisti, v Egypte je znovu pri moci armáda, Jemen krváca, Sýria sa stále nespamätáva z občianskej vojny a Európu zaplavili milióny utečencov. Fungujú len monarchie v Saudskej Arábii či v Katare, podporované Západom. Autor ako novinár spomínané krajiny navštívil a podáva svedectvo o nepredstaviteľnej tragédii arabského sveta, ktorý platí daň za strategickú polohu a ropné bohatstvo. Zahraničnopolitický komentátor, novinár a publicista Michal Havran st. sa na 224 stranách publikácie vydavateľstva Marenčin PT zamýšľa nad tým, ako zásahy USA od intervencie v Iraku zmenili nielen arabské krajiny, ale doslova celý svet.

1. máj

1517 Majiteľ hradu a panstva Slovenská Ľupča Ladislav Dóci prepadol, vyraboval a podpálil mesto Brezno

2. máj

1707 Vypukla vojna o španielske dedičstvo, najkrvavejší konflikt 18. storočia. Trvala 12 rokov a jej súčasťou bolo aj povstanie Františka II. Rákociho (1703 – 1711)

4. máj

1912 Narodil sa genmjr. Ing. Ján Samuel Strcula vo Vyšnej Boci. (†11. 1. 2012 Trenčín), v SNP veliteľ partizánskeho pluku, od 3. 10. 1944 veliteľ delostrelectva pri 2. takt. skupine 1. ČSA na Slovensku, v rokoch 1958 – 1970 zástupca veliteľa Východného vojenského okruhu v Trenčíne

5. máj

1947 Skončila sa platnosť tzv. retribučného zákona. Pôvodným cieľom bolo potrestať tých, ktorí sa dopustili vojnových zločinov, ale aj kolaborantov s nacistickým režimom. Na základe tohto zákona bolo odsúdených 723 osôb na trest smrti, 741 na doživotie, a takmer 20-tisíc na stratu slobody

7. máj

1852 V Pešti sa konala symbolická poprava 26 uhorských revolucionárov, ktorí boli odsúdení na smrť, ale keďže ušli do zahraničia, rozsudok sa nedal vykonať. Kat priblížil na šibenice tabuľky s ich menami a zároveň boli zbavení majetku a hodností

13. máj

1717 Narodila sa Mária Terézia z dynastie Habsburgovcov (na obrázku), od r. 1740 uhorská a od r. 1743 česká kráľovná, manželka rímsko-nemeckého cisára Františka I. Štefana Lotrinského. Zomrela 29. novembra 1780

17. máj

2007 Zomrel genmjr. doc. JUDr. Anton Raša v Bratislave. (*15. 9. 1911 Pavlice-Voderady). Počas SNP poľný prokurátor 1. ČSA na Slovensku, člen predsedníctva SNR. Vo febr. až marci 1945 člen Predsedníctva SNR v Košiciach. Po oslobodení dôst. ČSLA. R. 1946 – 1947 obžalobca v procesoch Nár. súdu v Bratislave

19. máj

1677 Uhorský kráľ Leopold I. informoval stolicu o nariadení budínskeho pašu, ktorý prikázal nezajímať nepriateľov, ale hneď ich zabiť. Zároveň vydal príkaz pohraničným vojskám, aby Turkov, rebelantov a zbojníkov na mieste potrestali smrťou

20. máj

1947 V Bratislave v Petržalke bol objavený hromadný hrob 90 slovenských Nemcov povraždených v prvých týždňoch po skončení druhej svetovej vojny

21. máj

1927 Charles Lindbergh ukončil v Paríži prvý sólový prelet cez Atlantický oceán bez medzipristátia

23. máj

1442 Jágerský biskup Šimon Rozgón s vojenským veliteľom Ladislavom Čechom a so 4-tisíc uhorskými a poľskými vojakmi vtrhli do Banskej Štiavnice a úplne ju spustošili

24. máj

1942 Slovenský snem prijal zákon o vysídlení Židov

Zostavila: Mária Stanová, VHÚ

VAŠE STAROSTI... ...NA NAŠU HLAVU

? Pred časom ste avizovali, že rezortu obrany sa podarilo v prospech vojnových veteránov uzavrieť dohody so všetkými vyššími územnými celkami v oblasti voľných a zľavnených vstupov do múzeí a kultúrnych inštitúcií v ich pôsobnosti. Je v tejto oblasti niečo nové?

! Podľa zmluvy, na ktorej sa koncom marca dohodlo vedenie rezortu obrany s akciovou spoločnosťou HOREZZA, budú mať vojnoví veteráni v ubytovacích zariadeniach akciovej spoločnosti až 25-percentné zľavy. Zmluva s akciovou spoločnosťou, ktorej zakladateľom je rezort obrany, je uzatvorená do konca roka 2019. „Nárok na poskytnutie zľavy v našich zariadeniach v Piešťanoch, Tatranských Zruboch, na Zemplínskej Šírave a na Smrekovici vo Veľkej Fatre budú mať aj manžel či manželka, alebo druh, či družka, ktorí žijú s vojnovým veteránom v spoločnej domácnosti a majú rovnaký trvalý pobyt. Vzťahuje sa to tiež na ich deti a vnúčatá, ktoré by s nimi boli ubytované,“ ozrejmila predsedníčka predstavenstva a generálna riaditeľka Horezza, a. s., Daniela Kurtulíková.

Rezort obrany chce aj týmto spôsobom zaistiť reálne výhody v prospech vojnových veteránov. Táto novinka zapadá do celkovej koncepcie starostlivosti o vojnových veteránov z obdobia druhej svetovej vojny, ale aj novodobých veteránov, čiže účastníkov operácií a misií medzinárodného krízového manažmentu.

Foto a text: Pavol Vítko

Vážená redakcia,
dovoľte, aby som vyjadrila svoje úprimné poďakovanie za obetavú prácu vojenskému duchovnému delostreleckému oddielu v Michalovciach nadporučíkovi Šimonovi Czapovi, ktorý už niekoľko rokov zabezpečuje letný denný tábor pre deti vo svojom vojenskom útvere.

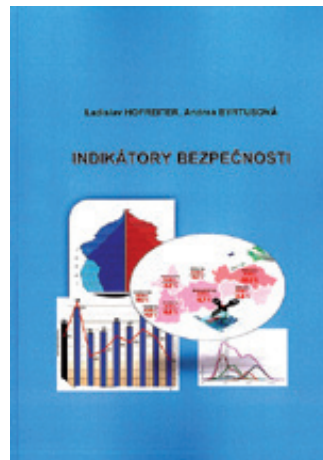
Veľmi tak pomáha rodičom pri výchove a starostlivosti o naše deti aj počas prázdnín. Berie nám obrovskú ťarchu z našich pliec, keď v práci vieme, že naše deti sa netulajú po meste, ale sú v bezpečí. Nerobí im problém skoré vstávanie ani cez prázdniny. Naopak, prichádzajú domov každý deň s novými zážitkami, o ktorých hodiny vedú rozprávať – a tešia sa na ďalší deň. Pán nadporučík je nielen vedúcim tábora, no viem od svojich detí, že je aj priateľom a spoločníkom v každej hre. Poďakovanie patrí aj Vojenskej podpornej nadácii, ktorá prispieva na činnosť tábora, ako aj veleniu delostreleckého oddielu a listom som sa poďakovala aj pánovi ministrovi obrany. Konkrétne chcem však oceniť práve prístup pána nadporučíka, pretože pre matku je to veľká radosť, keď vidí svoje deti prichádzať domov šťastné. Verím, že na letný denný tábor sa naše deti budú môcť tešiť i toto leto.

S pozdravom

Ingrid Schmalhofferová, Michalovce

Indikátory bezpečnosti

Bežnému čitateľovi azda veľa nenapovedajú pojmy Lorenzova krivka, Giniho koeficient či Hooverov index. Zrozumiteľnejšie môžu byť index krachujúcich štátov, viacrozmerný index chudoby, sociálna zraniteľnosť či index vitality obyvateľstva. Autorská dvojica Ladislav Hofreiter a Andrea Byrtusová z Fakulty bezpečnostného inžinierstva Žilinskej univerzity sa vo svojom výskumnom zámere sústredili na analýzu spoločenských a sociálnych javov, v ich ponímaní indikátorov, ktoré umožňujú skúmať či merať procesy súvisiace so sektorom bezpečnosti. Predikovať budúce stavy bezpečnostnej situácie v nestabilnom svete nie je vôbec jednoduché. Pokúsiť sa však o definovanie vývojových tendencií, ktoré môžu dramaticky zmeniť podmienky existencie sociálnych subjektov a následkom toho aj bezpečnostnú situáciu v danom prostredí, to je nevyhnutné. A je sympatické, že výslednica úsilia oboch autorov sa ťahne naprieč generáciami. Ladislav Hofreiter je totiž profesor a plukovník vo výslužbe. Andrea Byrtusová svoju vedeckú kariéru v bezpečnostnej oblasti rozbieha ako odborná asistentka.

Špagáti

Špagáti, gumáci, pošťáci, deveľáci, politrucí, frontáci – niektoré z týchto slov vo vojenskom žargóne pretrvávajú, iné už zostali v minulosti. Ak by si ich tí starší chceli oživiť a tí mladší sa s nimi zoznámiť, stačí si otvoriť knižku Špagáti. Kto sa pod týmto označením skrýva? Absolventi civilných vysokých škôl, ktorí v priebehu štúdia absolvovali štvorsemestrálnu povinnú vojenskú prípravu na vojenských katedrách, takže na vojenčinu rukovali spravidla ako poddôstojníci. K ich hodnosti sa vždy pridávalo aj označenie absolvent. No a ak v minulom režime bežní vojaci slúžili dva roky, špagáti, slúžili rok. Do zálohy poväčšine odchádzali s hodnosťou podporučík.

Johnny Salónka (autor použil ako pseudonym svoju prezývku a vyše 300-stranová kniha mu vyšla vo vydavateľstve Zum Zum Production) bol „špagát“ spod Tatier. Pred 32 rokmi slúžil v Mariánskych Láznach. Samozrejme, ani jeho neminuli zablatené cvičenia v legendárnom výcvikovom priestore Doupov, s veľkou „radosťou“ musel viesť politické školenia mužstva a po nociach sa aj s kamarátmi snažili potajomky naladiť nemecké televízne stanice. A, pravdaže, dennou úlohou bolo prejsť cez rozum systému, nedostať sa do veľkých sporov s mazákmi ani do vojenskej basy v Sabinove. Kniha je viac subjektívnym ako zovšeobecňujúcim pohľadom na túto časť našej vojenskej minulosti, no možno ju považovať za originálny dokument čias z pohľadu „špagáta“. A hoci autora nemožno podzrievať z prílišnej náklonnosti k základnej vojenskej službe, v závere píše: „...napriek tomu nespomínam na vojnu v zlom. Možno vyzerám ako rozdvojená osobnosť, ale hovorím pravdu.“

Text: P. V.

MILITARY ENGLISH

VOLUNTARY SERVICE

Text: Peter Susko • Foto: Jozef Žiak

It might be called differently in different countries but in all cases the principle remains the same: the voluntary peacetime military service provides benefits not only to the system but to the individuals as well.

The term „voluntary military service“ denotes a program designed typically for young people below 30 years of age, unemployed or coming from marginalized, socially disadvantaged or troubled communities. It offers to the interested individuals an opportunity to undergo voluntary military service for a limited period of time (usually 6 months or so) in return for financial compensation. The scheme has been successfully applied in many countries worldwide, most notably in France where those who enrolled, received not only classic military training but also skill-honing in civilian activities such as hospitality and the building trade. The main principle is to boost the employability of those who find it increasingly difficult to get into full-time employment and give them a second chance.

The end goal is twofold: to help afford participants better opportunities when they rejoin civilian life; and to create a potential military reserve force available to fight when a nation mobilises for a large-scale war or to defend against invasion. The existence of reserve forces allows a nation to reduce its peacetime military expenditures while maintaining a force prepared for war. It is analogous to the historical model of military recruitment before the era of standing armies.

The other related benefit of voluntary military service is that it helps reduce criminal activity among youth offenders. Data have shown that the reformatory effect is long-term and not only a result of incapacitation while enrolled, but rather a result of educational and behavioral influence in changing the attitudes to criminal activity for individuals or groups.

However, negative effects of enrolling socially troubled youth into a military-style program should not be underestimated: military service can also enhance criminal behavior by delaying labor market entry and education thereby worsening labor market opportunities, and training in the use of weapons may stimulate criminal activity. The evidence from countries with experience in voluntary service is mixed and seems to depend on the context.

QUESTIONS:

1. Čo je to dobrovoľná vojenská služba a aký je jej vzťah ku konceptu aktívnych záloh?
2. Aké sú benefity DVS z hľadiska trhu práce?
3. Vymenujte aspoň niektoré z možných negatívnych dopadov DVS.

GLOSSARY

• **denotes** /dɪˈnəʊts/ - označuje; • **marginalized** /ˈmɑːrdʒɪnˈəlaɪz/ - marginalizované, odsúvané na okraj; • **undergo** /ˌʌndərˈɡəʊ/ - podrobiť sa; • **skill-honing** /skɪlˈhəʊnɪŋ/ - brúsenie (zdokonaľovanie) zručností; • **twofold** /ˈtuːfəʊld/ - dvojaký; • **incapacitation** /ɪnkeɪˈpæsiˌteɪʃən/ - znemožnenie.

npor. Mgr. Ivan Bojčuk
Stábný kaplán
vrtuľníkového krídla
Prešov

DUCHOVNÉ SLOVO

Effeta – otvor sa

Možnosti, ako na seba v dnešných časoch upozorniť a priniesť svoje posolstvo, reklamu alebo rôzne iné informácie do uší iných ľudí, je veľa. Svet to rieši tak, že zvyšuje intenzitu hlasu a hluku. Reakciou na tento hluk je, že človek prestáva počúvať. Vníma zvuk, rozoznáva slová, ale to, čo počuje, v ňom nezostáva. Slovo nezostupuje do srdca, a preto nemôže ani osloviť. Často sa stáva, že sa s niekým rozprávame a počas rozhovoru sústreďujeme myšlienky na iné naše záujmy, starosti alebo radosti, a potom ani nevieme, o čom prebiehal rozhovor. Stali sme sa otupenými na slovo. Ovocím takéhoto prístupu je chaos, ktorý ovplyvňuje náš život, naše rozhodovanie, plány, víziu, ale aj to, čo sa od nás vyžaduje, čo je našou povinnosťou.

V Biblii ucho a sluch symbolizujú pripravenosť, schopnosť byť ochotný načúvať a poslúchať. „Kto má uši na počúvanie, nech počúva,“ toto je výzva, s ktorou sa pri čítaní Svätého písma stretávame veľmi často. Ucho je totiž bránou, ktorou vstupuje Boh do života človeka. Boh hovorí, volá k nám, má vždy čo povedať každému človeku, aby sme zakúsili jeho prítomnosť, jeho lásku, jeho milosrdenstvo a odpustenie. Počutie a načúvanie Božiemu hlasu premieňa život človeka, pretože z počúvania slova pochádza viera. „Teda viera je z ohlasovania, a ohlasovanie skrze Kristovo slovo.“ A na to potrebujeme uši, uši vnímavé, pozorné, naklonené počuť Boží hlas. Mať naklonený sluch je biblický zvrät, ktorý poukazuje na postoj, keď sa skláňam pred Božou pravdou a prijímam ju celú. Bez svojich komentárov a svojej múdrosti.

Skúsenosť, ktorú často pri čítaní alebo počúvaní Božieho slova máme, je, že si po chvíli vôbec nepamätáme, čo sme čítali alebo čo sme počúvali. Akoby sa to hneď strácalo, akoby Božie slovo išlo pomimo nás. Ak to zažíváš a chceš to zmeniť, tak teraz je na to čas. K Ježišovi priviedli hluchonemého človeka, on vložil svoje prsty do jeho uší a vyslovil nad nimi slovo „effeta“, čo znamená „otvor sa“. K tomu zázraku uzdravenia pozýva aj nás, aby sme cez otvorené uši ochotne prijímali Božie pravdy, ktoré majú silu meniť srdce a správali sa voči Bohu ako deti, ktoré spoznali a uverili v Božiu lásku, ktorú má k nám v jeho synovi Kristovi Ježišovi.

Dole hlavou

Súčasnosť je charakteristická dlhodobým jednostranným zaťažením organizmu v sede, alebo v stojí. Týka sa to nielen profesionálnych vojakov, ale aj zamestnancov. Odtrpia si to najmä medzistavcové platničky, bedrové a kolenné kĺby, vnútorné orgány a žilový obeh dolných končatín.

Ako kompenzácia sa odporúčajú cvičenia, či dokonca ucelené cvičebné systémy, niektoré s podivnými názvami, pričom sa využívajú rôznorodé náradie a pomôcky. Okrem notoricky známych gymnastických lôpt, bosu, penových valcov a špeciálnych dynamických stoličiek je na trhu už pár rokov aj jedno zaujímavé náradie. Z rôznych príčin sa mu však doteraz nevenovala náležitá pozornosť. Je ním tzv. autotrakčná, niekedy tiež nazývaná inverzná lavica.

Keď bolí chrbát

Je to jednoduché rehabilitačné zariadenie, ktoré pomáha predovšetkým pri prevencii a odstraňovaní bolesti chrbta. V podstate ide o naklápačnú lavicu, kde pri zaujatí polohy s nižším postavením hlavy oproti nohám pôsobením gravitačnej sily ležiaca osoba odľahčí tlak na platničky a kĺby. Lavica je konštrukčne riešená pre používanie jednou osobou, ale prvé cvičenia je dobré absolvovať za asistencie ďalšej osoby, až kým nadobudnete potrebnú istotu. Potom vás už nezaskočia prípadné negatívne reakcie organizmu. Pozorne sledujte signály vášho tela a nepodceňujte ich. V prípade bolesti, pocitu nepohodlia, alebo zistenia akýchkoľvek neobvyklých zmien, o ktorých sa domnievate, že by vám mohli brániť v používaní lavice, konzultujte každý takýto zistený fakt s lekárom alebo fyzioterapeutom.

Priaznivé účinky

- v obrátenej polohe sa svaly rýchlo uvoľňujú a chrbtica sa citeľne predĺži
- dochádza k regenerácii medzistavcových platničiek
- predchádzanie vzniku statických porúch chrbtice u mladých jedincov v období rastu
- prevencia vzniku bolestivých stavov
- liečba bolestivých syndrémov
- pri problémoch s kolenami a kĺbmi všeobecne
- pomáha redukovat stres
- odborné štúdie tiež dokazujú priaznivé účinky na krvný obeh, kŕčové žily, okysličenie mozgu, vnútorné orgány a pľúca

Ako na to

Najprv treba nastaviť posuvný mechanizmus lavice podľa telesnej výšky. Je to dôležité pre zaistenie vyváženia tak, aby sme vyrovnali ťažisko tela voči osi otáčania lavice. Po bezpečnom ukotvení chodidiel zaistovacím mechanizmom sa oprieme celým telom o lavicu. Uchopíme držiadla a ak sme dobre vyvážení, bude stačiť aj malý impulz a začneme sa nakláňať dozadu. Zaujmeme vodorovnú polohu a určitý čas v nej zotrávame, aby sa vyrovnal krvný tlak. Potom buď miernym zdvihnutím paží, alebo odtlačením sa za držiadla vykonáme záklon do cca 15 stupňov a zotrávame v tejto polohe 1 až 2 minúty. Neskôr môžeme náklon postupne zvyšovať. Lavice niektorých výrobcov umožňujú len striktné nastavenie sklonu na 15 a 30 stupňov oproti vodorovnej polohe. Väčšina lavíc však umožňuje rozsah náklonu až do 90 stupňov t. j. kolmo voči podlahe. Pri zaujatí tejto polohy však musíme byť opatrní a sledovať reakcie organizmu. V obrátených polohách neostávame dlhšie, ako je nám príjemné. V šikmých náklonoch ostávame zo začiatku cca od 1 do 5 min., v polohách kolmých len do minúty. Za tento čas sa telo dostatočne natiahne a kĺbové spoje rozvoľnia. Potom sa vrátíme do polohy rovnovážnej, v ktorej ostaneme cca 5 min. V tejto polohe natiahnutie a uvoľnenie tela pretrváva, hoci intenzita ťahu je už znížená na

minimum. Takto sú zachované všetky blahodarné účinky obrátenej polohy, bez toho, aby sme museli zvyšovať čas zotrvania v náklone. Tento postup môžeme počas jednej aplikácie podľa vlastnej znášanlivosti opakovať 2 až 3 razy.

Nič nové pod slnkom

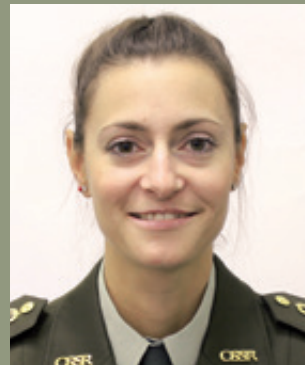
Východné kultúry už dávno v minulosti využívali priaznivé účinky odľahčenia chrbtice a orgánov pri takzvanom vyvesení dole hlavou. Praktizovalo sa to priviazaním osoby za nohy pomocou lana na konár stromu. Aj v súčasnosti sú obrátené polohy tela pomerne často využívanými technikami jogínov. Sú to aj jedny zo základných polôh cvičení, ako napríklad anigravity či flyfit, kde visíte dole hlavou upevnení v špeciálnej sieti. Použitím trakčnej lavice dosiahnete oveľa pohodlnejším spôsobom podobné účinky, navyše vám nehrozí pád a ani nedobrovoľné zotrvanie dole hlavou v prípade, že na vás partner „omylom“ zabudne. Nenáročnou manipuláciou sa viete samovoľne dostať do pôvodnej vzpriamenej polohy.

Väčšinu dňa trávime v vzpriamenej polohe v stoji a v sede. Pri odpočinku a spánku zaujímame vodorovnú polohu. Už v tejto polohe dochádza k zníženiu napätia a k poklesu neustálej kompresie na medzistavcové platničky a merateľným výsledkom je po rannom prebudení vyššia telesná výška o nejaký ten centimeter aj dva. Použitím trakčnej lavice však môžete s prispáním gravitácie bezpečným spôsobom dosiahnuť ešte väčšie odľahčenie, čo prinesie výraznejšiu úľavu našej tak ťažko skúšanej chrbtici. Lepšie ako dva razy počuť, resp. prečítať si, je raz skúsiť. Už po prvom vyskúšaní sami zistíte, či je práve táto pomôcka vhodná práve pre vás.

Text a foto: nrtm. PaedDr. Bc. Miroslav Štubňa
telovýchovný pracovník vrtulníkového krídla Prešov

MIESTO PRE PSYCHOLÓGA

npor. Mgr.
Michaela Rajnohová,
psychologička
Základňa výcviku
a mobilizačného
doplňovania Martin

Kvalita života

Šťastie, životná spokojnosť, subjektívna spokojnosť, rovnováha, dobrý život, zmysel života, teda stav, keď človek prekvitá a má dobrý dôvod na to, aby žil. Takto variabilne je označovaný termín „kvalita života“. Kvalita ako súhrn vlastností, ktoré odlišujú predmet alebo jav od iných. To, čím je špecifický život jedného človeka v porovnaní so životom iného človeka. Alebo inak povedané – to, čo je pre každého dôležité. Zisťovanie životnej spokojnosti je zamerané na hľadanie odpovedí na otázky, čo robí ľudí spokojnými. Kvalita života sa hodnotí podľa množstva peňazí a prístupu ľudí k tovarom a službám, meria sa index hrubého domáceho produktu. Komplexnejší pohľad by mal zahŕňať okrem materiálneho blahobytu aj zdravie, politickú stabilitu, rodinný život, komunitný život, klímu a geografickú polohu, istotu zamestnania, politickú slobodu, rodovú rovnosť či úroveň kultúry.

Vysoký životný štandard nezaručuje popredné miesto v rebríčku kvality života každého človeka. Hodnotenie života má totiž svoju racionálnu, ale aj emocionálnu stránku. S emóciami negatívnymi, aj pozitívnymi. Dvaja ľudia prežívajú rovnaké veci rôzne. Inak vnímajú svoju sociálnu úspešnosť – majetok, status, vzdelanie, rodinné vzťahy, fyzické problémy, osobný rast, smerovanie k cieľu, dostatok priateľov, podporu od druhých a pod. Vysoké skóre v takom rebríčku totiž málo hovorí o tom, ako sa kto cíti, a ešte menej o tom, čo sa dá urobiť, aby sa cítil lepšie.

V rámci prieskumu o kvalite života, realizovaného vo vojenskom útvere 1037 v Martine, takmer 75 % vojakov vyjadrilo spokojnosť so sebou, so svojimi vzťahmi a s podporou priateľov. Uviedli, že ich život má zmysel, tešia sa zo života a spájajú ho s pozitívnymi pocitmi. Svoju prácu považujú za zaujímavú, naplňa ich a kvalitu života vnímajú ako dobrú. Veľmi citlivou stále zostáva téma odlúčenia od rodiny a jej zasahovanie do kvality života. Napriek rozhodnutiam, s ktorými nie sú stotožnení (napr. premiestňovanie), zostávajú stále lojálni. Vhodný priestor na zlepšovanie je v oblasti manažmentu času, plánovania pracovných úloh a delenia práce v prospech väčšej pracovnej spokojnosti, a tým aj v prospech zvýšenia skóre kvality života.

Pomocné technické prápory

Komunistický režim v Československu prišiel po roku 1948 k rozsiahlym čistkám medzi profesionálnymi vojakmi. Tí museli opustiť armádu, prišli o dosiahnuté hodnosti či prináležiace výsluhy. Štát súčasne budoval masívnu armádu, ktorá mala byť v krátkom čase pripravená na ozbrojenú konfrontáciu medzi blokmi.

V krajine však existovalo množstvo brancov, ktorí boli považovaní za politicky nespoľahlivých. Režim pokladal vojenský výcvik týchto osôb za hrozbu. Pretože neprichádzalo do úvahy ich zo všeobecnej brannej povinnosti oslobodiť, vedenie ministerstva národnej obrany hľadalo spôsob, ako ich potenciál využiť inak. Služba v armáde pre nich mala byť formou testu spojeného s pokusom o ich ideologickú prevýchovu.

V lete 1948 padlo rozhodnutie, že politicky nespoľahliví branci majú službu vykonávať v osobitných útvaroch manuálnou prácou. Nemohli tak svojimi názormi ovplyvňovať okolie, a súčasne mala ťažká práca, šikanovanie a intenzívne ideologické pôsobenie prispieť k nalomeniu ich protištátnych názorov, resp. k frustrácii a odovzdanosti. 1. októbra 1948 prišlo k zriadeniu odlúčených tzv. cestných práporov pri štyroch ženijných plukoch. Na Slovensku bol jeden z nich, dislokovali ho na Lešti. V útvaroch slúžili predovšetkým „vyakčnení“ (vylúčení) študenti vysokých škôl či synovia funkcionárov nekomunistických strán a deti kolaborantov.

Po nástupe Alexeja Čepičku do funkcie ministra národnej obrany v roku

1950 budovanie a sovietskizácia armády eskalovali. K 1. septembru 1950 sa cestné prápory reorganizovali na pomocné technické prápory a zriadili štyri nové.

PTP na Slovensku

Prvý z práporov, 54. pomocný technický prápor vznikol 1. októbra 1950 reorganizáciou IV. cestného práporu 4. ženijného pluku. Patril medzi tzv. ľahké PTP, pričom sem zaradení branci pracovali zväčša v prospech národného podniku Stavindustria Bratislava. Veliteľstvo práporu sídlilo v komárňanskej pevnosti. V útvaru slúžilo dosť duchovných, ako aj osôb nemeckej a maďarskej národnosti. 54. PTP likvidovali k 31. januáru 1954 a išlo o jediný z pôvodných štyroch ľahkých PTP, ktorý nebol reorganizovaný na technický prápor.

Na Slovensku pôsobili aj 63. a 68. pomocný technický prápor. Prvý z nich zriadili koncom roka 1951 taktiež v Komárne, neskôr ho premiestnili do Novák (na leteckej fotografii) a Košíc. Väčšinu jeho príslušníkov tvorili osoby vo veku 40 – 50 rokov, povolané na mimoriadne vojenské cvičenie. K zriadeniu 68. PTP prišlo v septembri 1951 taktiež v Komárne. Službu tu spočiatku vykonávali najmä branci povolaní na mimoriadne cvičenie, neskôr sem prevelili politicky nespoľahlivých vojakov z iných PTP. Vo Vojenskom historickom archíve v Bratislave sa nachádzajú fondy s písomnosťami všetkých troch uvedených útvarov.

Do PTP bývali okrem politicky nespoľahlivých zaradovaní aj kňazi, rehoľníci a seminaristi, ale aj Nemci a Maďari (národnostne nespoľahliví), Rómovia, asociáli a negramotné osoby a napokon trestaní branci. Ku koncu roka 1950 MNO disponovalo v rámci PTP 10 000 brancami. V nasledujúcich rokoch prišlo k zriaďovaniu ďalších práporov, do ktorých zaradovali aj obeť prebiehajúcich kampaní, napr. roľníkov, ktorí nesúhlasili s kolektivizáciou. Existovali tzv. ľahké PTP, ktoré vykonávali stavebné práce (letiská, sklady, kasárne, byty a pod.). „Ťažké“ PTP boli dislokované v banských revíroch. Armáda tak splnila požiadavky vedenia štátu, aby vojaci poskytovali výpomoc hospodárskemu sektoru a súčasne sa neoslabovala bojaskopnosť riadnych jednotiek. Životné podmienky osôb povolaných do PTP bývali úbohé, trpeli nedostatkom stravy či zlými hygienickými pomermi v ubikáciách. Po práci museli vojaci absolvovať poradovú prípravu a politické školenia.

Režim začal používať aj inštitút výnimočných vojenských cvičení, vďaka čomu mnoho príslušníkov PTP odslužilo viac než obvyklé dva roky základnej vojenskej služby. Vojaci dostávali za prácu mzdu, z ktorej im vojenská správa strhávala rôzne zrážky, napríklad za ubytovanie či stravu. Zvyšok sa delil na dve polovice – prvú dostával vojak a druhú mu ukladali na vkladnú knižku, z ktorých časť znehodnotila v roku 1953 menová reforma. Nezriedka sa vyskytovali prípady, keď veliteľ útvaru peniaze defraudoval.

V roku 1953 klesol počet brancov slúžiacich v PTP, ako aj počet samotných práporov z 20 na deväť. Zvyšné boli reorganizované na technické prápory. O rok neskôr napokon úplne zrušili Pomocné technické prápory. Podľa odhadov nimi prešlo asi 40 000 brancov.

Text: Matej Medvecký
Vojenský historický ústav
Foto: VĽÚ

Sovietsky stredný delostrelecký ťahač AT-S (továrenské označenie „712“) získalo múzeum do zbierok v roku 1981 prevodom z Vojenského opravárenského závodu Moldava nad Bodvou. Spolu s pripojenou 152 mm kanónovou húfnicou vzor 37 je súčasťou tzv. Parku bojovej techniky. Nachádza sa v blízkosti budovy VHÚ – MO VHM Svidník ako súčasť vonkajšej expozície.

Delostrelecký ťahač AT-S predstavuje z konštrukčného hľadiska stredné pásové dvojstopové vozidlo s ložnou plochou a navijakom, ktoré bolo primárne určené na prepravu ťahaného ťažkého delostrelectva a rôznych zbraňových systémov. Využíval sa aj na vyslobodzovanie zapadnutej, prevrátenej a uviaznutej bojovej techniky. Ale aj na prepravu munície, materiálu či osôb.

Vyvinutý v Čelabinsku

Do rámu ťahača bol uchytený pásový podvozok s pásmi širokými 420 mm. Na jeho každej strane sa vo vrchnej časti nachádzajú štyri jednoduché nosné kolieska bez gumovej obruče a v spodnej časti osem zdvojených jednoduchých oporných pojazdných koliesok. V prednej časti podvozka je ozubené zdvojené vodiace koleso a v zadnej časti ozubené zdvojené hnacie koleso. Usporiadanie zaistovalo pomerne veľkú pružnosť, rovnomerné zaťaženie podvozka a zvýšenie trakčných vlastností. Výsledkom je hladká a rýchla jazda aj v náročnejších terénnych podmienkach. Pohon ťahača zabezpečoval vpredu pod kabínou uložený upravený variant tankového motora V-54T s maximálnym výkonom 205,07 kW (279 koní).

Slabinou ťahača bol chladiaci ventilátor jednoduchej konštrukcie v prednej časti kapoty. Najmä v prašnom prostredí sa často zasekával. Ťahač má samostatne poháňaný vysoko výkonný systém nezávislého ohrevu vody a oleja, ktorý umožňuje spoľahlivé a rýchle štartovanie

Takticko - technické údaje

Rozmery:	dĺžka 5 970, šírka 2 570, výška 2 533 mm
Pohotovostná hmotnosť:	12 000 kg
Hmotnosť ťahaného nákladu:	8 000 – 14 000 kg
Hmotnosť prepravovaného nákladu:	2 700 – 3 000 kg
Posádka:	7 miest v kabíne a 10 na korbe
Pohon:	dieselový motor V-54T (A-712), 12-valcový, chladený vodou s maximálnym výkonom 205,07 kW (279 koní)
Max. rýchlosť s nákladom:	35 km/h (cesta) a 22 km/h (ťažký terén)
Dojazd:	305 km (cesta) 210 km (v ťažkom teréne)

Informácie o otváracích hodinách
Vojenského múzea nájdete na webovej
stránke www.vhu.sk

Uralský pracant

motora aj pri teplotách do -50 °C. Stroj bol vybavený mechanickou prevodovkou so štyrmi rýchlostnými stupňami na jazdu vpred a jedným stupňom na jazdu vzad. Kabína ťahača je skriňovej konštrukcie s dvoma vstupnými dverami na oboch bočných stranách. Na pravej strane strechy sa nachádza otvárateľný príklop pre veliteľa vozidla. Na korbe ťahača boli po oboch stranách umiestnené drevené sklopné lavice, každá pre piatich členov posádky.

Ťahač bol skonštruovaný v Čelabinskom traktorovom závode v roku 1948. Najskôr vyvinuli traktorový ťahač „710“. Vývoj pokračoval prototypom „711“ a potom bol vyvinutý prototyp traktorového ťahača pod továrenským označením „712“.

Osvedčil sa vo Vietname, v Egypte i vo Fínsku

Prvé tri ťahače vyrobili koncom roka 1950. Boli podrobené dôkladným vojskovým a štátnym skúškam, ktoré prebiehali až do jari 1953. Po ich úspešnom ukončení ťahač oficiálne prijala do výzbroje Sovietska armáda ako stredný delostrelecký ťahač AT-S. V roku 1953 bola v Čelabinsku spustená jeho sériová výroba. Tá však nestačila, a preto sa od roku 1954 začal vyrábať v novovznikajúcej továrni v Kurgane. Motory pre ťahače sa dodávali z Čelabinska. V Kurganskej továrni sa stredný delostrelecký ťahač AT-S sériovo vyrábal až do roku 1962.

Vyznačoval sa vysokou ťažnou silou, dobrou manévrovacou schopnosťou na ceste, no najmä v teréne a aj vysokou priechodnosťou. Vďaka tomu sa v priebehu 50. – 60. rokov 20. storočia stal hlavným ťažným prostriedkom v sovietskych delostreleckých i mechanizovaných jednotkách. Ťahače úspešne slúžili až do konca 70. rokov. Posledný z nich bol z ruskej armády vyradený až v roku 1998.

Okrem Sovietskej armády sa tento ťahač využíval aj v ďalších armádach Varšavskej zmluvy. Najmä v maďarskej a československej. V radoch ČSLA slúžil stredný delostrelecký ťahač AT-S ako hlavná ťažná sila delostreleckých jednotiek od konca 50. rokov až do konca 60. rokov minulého storočia. Ťahače boli začlenené najmä do výzbroje armádných delostreleckých brigád, delostreleckých plukov a útvarov PVOS (v súprave rádiolokátorov P-35). Výnimočne sa využívali aj na plnenie špeciálnych prepravných úloh tylových jednotiek. Osvedčili sa aj v ťažkých klimatických podmienkach Vietnamu, Egypta a Fínska.

Text a foto: Mgr. Peter Holík
VHÚ – MO VHM Svidník

Sovietsky stredný delostrelecký ťahač AT-S 712 zo zbierok Vojenského historického múzea – Muzejného oddelenia Svidník